

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

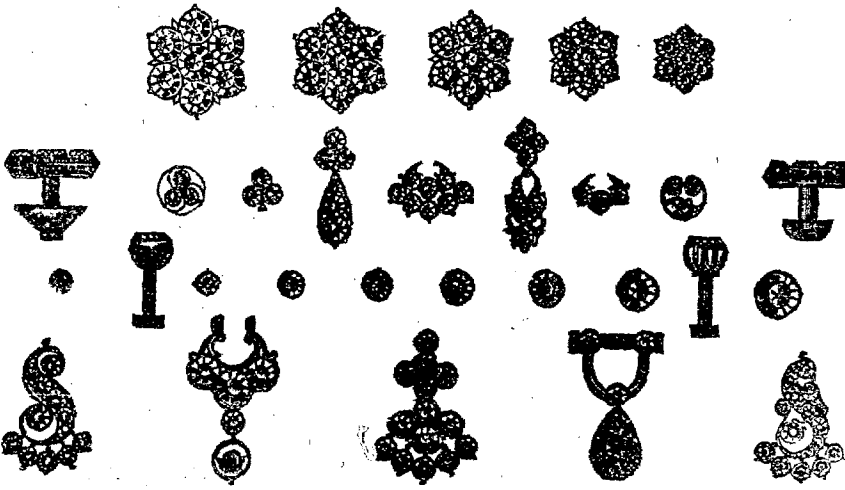
సంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 14-వ తేది సోమవారము } సంచిక ౧౫౯
Vol. 17 } MADRAS, MONDAY, 14th OCTOBER 1929. } No. 160
శ్రీ శుక్లనామ సంవత్సర ఆశ్వయుజమాస శుద్ధ ఏకాదశి

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యతా
వత్తములు పొందియున్నది
ఈనొప్పల మాన్యును. బాయువుపోట్ల
బావును. పార్శ్వపునొప్పల బారబోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. బొంబుకు. భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును
దురదను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పలకు
నంజీవివంటిది
పంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోనము గలుగజు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-1 0-10-0
డజన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసి.
అమృతాంజనం డిప్లో
6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, మద్రాసు
109, ఫ్రంకోడ్డు, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

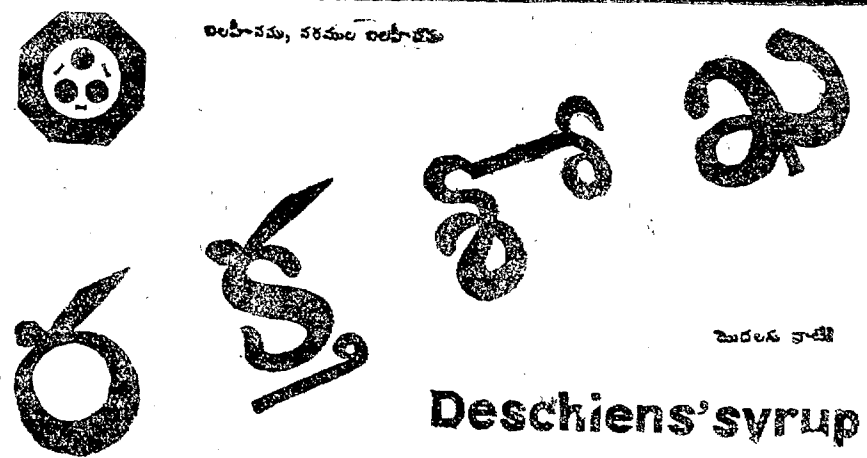
సీమనుంచి నేరుగా సీమకమలములు దిగుమతిచేయబడినవి

గాన సీమకమలముల వగలు
కొనడ ల చిన వారికి యిది
మంచి సమయము. మేల
యిన సీమకమలముల వగలు
చౌకధరలకు యిచ్చి మిమ్ము
లను తృప్తి పొందించువారు.
వివరములకు యీ దిగువ విలా
సమునకు వ్రాయుడు.
ఇండియన్
జువలరిమార్బు
జయలక్ష్మీ బిల్డింగు
బెంగుళూరు సిటీ.

1 శేరు రూ 1-12-0 5 శేరు రూ 7-8-0 సాలామి త్రి సంజీవి (రిజిస్టర్డ్) 1 శేరు రూ 1

84 చెట్ల దినుసులు ఆవునేయి కలిపిన రేహ్యము. మేహపాదలకు సనాయి, స్త్రీల కుసుమవ్యాధులకు ఆమోఘము.
దీర్ఘ ఉడుకులకు, శుక్ల నష్టము, చర్మవ్యాధులకు, స్త్రీల ఋతువ్యాధులకు గ్యారంటీ.
జి. యస్. రావు, ఆంధ్ర మెడికల్ స్టోర్స్, రామానాయుడు పేట, మచిలీపట్నం, కృష్ణాజిల్లా.

వివిధ రుచులు, వలెముల రుచివలె
To be had of Chemists C. T. HARI, 145, Broadway, Madras

దుర్గామెడికల్ హోల్
గవర్నరుపేట, బెజవాడ.
గనేరియా మిక్స్చర్

గ్యారంటీగా 3 రోజులలో కుదురును
(1) ఈమందు పెగరోగములను నివారించి మూత్రము
నిడుచునప్పుడు గలుగు పొట్టు, మంట, చురుకును యింజక్షన్ ను
లతోను పిచ్చికారితోను నిమిత్తములేకుండ తత్వక కుదుర్చును.
నీసా 1-కి రు 8-0-0.
మూర్ఖారిష్టము
(2) ఈమందు యెటువంటి మూర్ఖత్వము యెన్నిసంవ
త్సరములనుండియున్న మూర్ఖులైనను గ్యారంటీగా కుదుర్చును.
నెలకు పదిపావుమందు రు 8-0-0.
పాడలకు తైలము 131
(3) ఈ తైలము తైలపాడలనే గాక యితరవిధములైన
పాడలను గూడ పోగొట్టును. ఇంకను తామర, గజ్జి, కక్కాణి
మొదలుగాగల అన్ని విధములైన చర్మవ్యాధులను పోగొట్టి చర్మ
మును మామూలునీతికి మార్చును. డబ్బీ 1 కి రు 1-0-0.
"గుంటూరు జిల్లాకు యేకైంట్లు: ఇండియన్ యిండ
స్ట్రీయర్ హోమో గుంటూరు."
వీ జెంట్లూ కావలెను 131

ఆంధ్రులకర్తవ్యము

ప్రపంచమున కాదిభాష సంస్కృతము. దానిలోనున్న
విషయము లితరభాషలలో లేవు, అట్టి భాషను తెల్ల వాడ్రు
కూడ చదివి ఆశ్చర్యపడుచున్నాడు. పాశ్చాత్యుల భాగ్యమునకు
సంస్కృత భాషాజ్ఞానమే కారణము. అట్టి సంస్కృతమును ఆం
ధ్రబాలురుకూడ తమంతటా తెలుసుకొనుటకు పరిశ్రమపట్టు
మేము తెనుగునీతిలోచేసిన ఆంధ్ర సంస్కృతపుస్తకమునుబట్టి.
వెల 2-0-0 (రెండు రూపాయలు) పంపుచో భక్తిమార్గము,
బొమ్మిడి మాహాత్మ్యము, నూరేండ్లు తీరించునూర్ణము లను
మోడు తెనుగుపుస్తకములు కూడ వ్రాసినతో పంపెదము.
సంస్కృతము చదువుచే ఆంధ్రుల కర్తవ్యము. 71
శ్రీ కృష్ణసంస్కృత గ్రంథమాల, పెద్దాపురము

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1929 సం॥ అక్టోబరు నెల 14-వ తేదీ సోమవారము

1. ధాన్యములు

చిత్తూరు బస్తాలు

మనుగు తెనాలిది ,, ప 45 కలవిరు	12 8 0	18 4 0
తెనాలిది ,, డిబ్బో 42	13 8 0	14 0 0
ధిల్లి ,, డిబ్బో 46	15 8 0	16 8 0
బాగులు త. 164 బస్తా 1-కి	11 0 0	12 0 0
సువ్వులు ,,	21 0 0	23 0 3

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	16 0 0	17 0 0
సెనగలు ,, డిబ్బో	16 8 0	20 0 0
సెనగలు ,, డిబ్బో	18 0 0	16 8 0
మినుములు ,, డిబ్బో	17 8 0	18 0 0
ఉలలు ,, ర 195	9 8 0	10 0 0

3. నూనెవస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి	18 0 0	145 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	14 0 0	19 0 0
వేరు సెనగపప్పు బా 1-కి	46 0 0	47-0-0
వేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి ర 115 మిమకనూనె 97		
అమడము బా 1-కి	103 0 0	105 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

గాయపసుపు బా 1-కి	119 0 0	120 0 0
కూరపసుపు ,,	65 0 0	67 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరుది) బా 1-కి	105 0 0	122 0 0
ధనియాలు ,, బా 1-కి	82 0 0	45 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-కి ర 40 50		
జెల్లము బా 1-కి	28 0 0	49 0 0
అసాగ్-చక్కెర బస్తా 1-కి	25 10 0	25 14 1
చింతపండు బా 1-కి	80 0 0	40 0 0

5. ఇనుము

పట్టారకం బా 1-కి	82 8 0	88 0 0
చురం	26 8 0	27 0 0
రవుండు	88 8 0	88 0 0

6. నూలు

నెం 20 డెన్ని సింహంయాలె	రు	7 12 0
నెం 6 ,, కటారి		4 12 0
నెం 24 ,, లాకి		5 10 0
నెం 40 జుమ్మరు 10 పా		10 0 0
నెం 20 1/2 రెట్టలేడి		7 0 0
నెం 40 రాడి		10 0 0
నెం 4 డెన్ని మసీదు		4 8 0
44 నాండ్		10 18 0

7. లోహములు

నెం 100 కులం 1-కి	రు	58 8 0 రు 57 8 0
బంగారు కులం 1-కి		21 4 0 21 12 0
సనగన 1-కి		13 7 9
ఇత్తడి బా 1-కి	1,,	252 0 0 256-0-0
రాగి బా 1-కి		317-0-0 320-0-0

8. రంగులు

అతి పాలు స్వీట్లగులాండు అతిజరయి సింహంమార్పు		
పిపా 1-డిగ్రీలు 200 కి రు	47 0 0	
,, నీలిరంగు 1 రతి	1 10 0	
,, 14 రతులు	1 10 0	
,, 28 రతులు	1 9 0	
,, 56 రతులు	1 8 6	
,, 1 అందరు	1 8 0	
రంగులు పాస్తాస్కా-బోలెట్ అనగా (టర్ని-రెడ్డు)	8 4 0	
కాంగో 8 డి	1 0 0	
చురు 4 డి	1 2 0	

బాల్యవివాహము చట్టము

విషయమై

వ॥ వే॥ జోగయ్యవంతులుగారు

ఎసంబ్లీలో ఒసంగిన ఉపవాసము

అయ్యో ఇట్టిముఖ్యపట్టుముగూర్చి నాఅభిప్రాయములను వ్యక్తపరుచుటకు నాకు సమయమిచ్చినందుకు మీకు విందనముల నర్పించుచున్నాను. ఏలననగా నాఉద్దేశ్యములను స్పష్టపరచుకొండ, నావోటుయిచ్చుటకు నాకయిష్టముగ నుండెను.

మన బాలికలకు తగిన వయస్సునచ్చునరకును వివాహము చేయకుండుటవలన అనేక లాభములున్నవని చాలాకాలమునుంచి నా అభిప్రాయము. అందరనున అలాభములు బాగా తెలిసినవే యగును. ఇప్పట్లో వాటిని విస్తరించును గాని, ఎన్ని పర్యాయములు జెప్పినను తిరిగి తిరిగి జెప్పదగిన యొక యంశమును మాత్రము జెప్పెదను. ఇందువలన సం॥ మునకు మాడులకులమంది బాలికలను వైధవ్యమునుండి తప్పించవచ్చును.

శరీరాశోగ్యమువిషయమై ఈచట్టమువలన గలుగు లాభము లనేకములున్నవని చెప్పవచ్చును.

ఇందువిషయమై నిర్ణయింపవలసిన వివరముగ జరిగియుండుటను, ఇందువిషయమై గూడ జెప్పి యాసభవారి కాలమును వ్యర్థపరచును. 16 సం॥ల వయస్సురాని బాలికలకు కానుపు లొచ్చుటవలన గల కీడులగుగూర్చి మనవైద్యులిచ్చిన అనేకములను అభిప్రాయములున్నవి.

Age of consent కమిటీవారు ఇందువిషయమై ఆసుపత్రినుండి తల్లులయొక్కయు పిల్లలయొక్కయు డేసునుకొరకు ఏర్పాటుకాబడిన సంఘములనుండియు గమనింపబడిన విషయములగూడ బాల్యవివాహములనుపూర్వము చూచుచున్నవి.

చాలామంది బాలింతరాండ్రు మృతినొందుటకు మనచేశ దాద్ర్యము కారణమని కొందరనుచున్నారు.

ఇతరులే? యిట్టియంశములో మనయొక్క అనుభవమే చాలును. నాఅనుభవము యేమనగా బాల్యవివాహములు, అందుచే పిన్నవయస్సులో గల్గు కానుపులు పీటివలన బాలికల ఆరోగ్యము చెడి పును, నీరసములు మొదలగుజబ్బులకు వారు పాలగుచున్నారు. ఇందువలన అనేక అనర్థములు సంభవించుచున్నవి. ఇట్టిఅనర్థములు వీడవలెనుబడుటందేగాక తిండికిని బట్టకును లోటులేని భాగ్యవంతుల కుటుంబములోకూడ సంభవించుచున్నవి.

ఈవివాహములు స్త్రీలకు యెక్కువసంబంధించిన విషయములు దీనిగూర్చి కమిషన్ డిప్యూటీ సెక్రటరీ మానాసమునుండి కొంతమంది పూర్వార్చారపరాయణులగు మహానీయులు ఈచట్టమువలన గలుగు ఇబ్బతులను గవర్నరు జనరల్ గారికి తెలియపరుచుటకు యిక్కడకు దయచేసియుండిరి. వారు, యేజ్ ఆఫ్ కన్సెంటు కమిటీవారు యీతేశపు స్త్రీలయొక్క అభిప్రాయము కనుగొనుటకు సరియైన ప్రయత్నము చేయలేదనియు, జేసిన నూటికి 99 నురు రజస్వలానంతరవివాహముల చేరుచేసినమాత్రముననే గజగజరనియు చెప్పిరట. ఇట్టిఅభిప్రాయము నాకు చాల వింతగాలోచినది. ఇట్లు తెలియజేసినవారలలో కొంతమంది యెడ, నాకు విశేష గౌరవమున్నది. గాని ఈవిషయమే నారు చాలా తప్పుఅభిప్రాయపడినారని జెప్పగలను. మనస్త్రీలలో, యేపాటిచదువుకున్న వారన్నను ఏపాటి తెలివగువారన్నను వారి అభిప్రాయములు యీ చట్టముయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యములతో ఏకీభవించుచున్నవని నేను భృతముగ చెప్పగలను. బహుశా, గవర్నరు జనరల్ గారిలో ప్రసంగించవచ్చినవారలకు, అభిలభార తమహింసాంశు సమ్మేళనమునను దీనితో సంబంధించిన 22 సంఘములను ఏకగ్రీవముగ బాల్యవివాహములను ఖండించిన సంకతి వారికి తెలియదని తలచెదను. ఈయంశము ప్రసంగించినప్పుడు యీసభయందు స్త్రీప్రతినిధులు లేకుండుట చాలాశోచనీయము. ఈరోజున నీ ఎసంబ్లీలో పురుషులకు బగులు స్త్రీలను మనస్థానే కూర్చుండజెట్టిన, నీపట్టుమును సుమారుగా అందరును ఆమోదించి, యుందురు.

ఇకను యీచట్టము మతమును, చెడగొట్టునని చెప్పు పూర్వార్చారపరాయణులగువారి అభిప్రాయమును నేనంగీకరింపజాలను. నామతమునందు నాకు చాల గౌరవమున్నది. ప్రపంచమందుండు మతములలో హిందూమతము సర్వమతసహనముగలది. అట్టియిటు వయస్సుమీరినస్త్రీవివాహములకు వ్యతిరేకముగనుండునని నేను విశ్వసింపను.

శ్రీ గవర్నరు జనరల్ గారిని సంస్కృతప పచ్చినకారు హిందూమతము హిందూధర్మ శాస్త్రముల ననుసరించియున్నదనియు హిందుధర్మశాస్త్రములు వేదముల ననుసరించి యున్నవనియు చెప్పిరట. అందునకేమియు సంశయములేదు. హిందూశాస్త్రములను హిందూమతమునకును వేదములు ముఖ్యాధారములై యున్నవి. కనుక హిందువులచే నంగీకరింపబడిన వేదములు

వివాహవయస్సువిషయమై యేమి చెప్పుచున్నవో పరీక్షించి చూచెనము.

వేదములు విధులనియు, వేదలింగములనియు, తెండు భాగములుగా నున్నవి.

వేదవిధులనునవి, మనముచేసితిరవలెను. వేద విధులు న పరచారాణ్ గచ్చేత్ నసురాణ్ వచ్చేత్ అవారహా సంధ్యాః ఉపాసితా!

పరచారగమనము చేయగూడదు, త్రోగవూడదు. ప్రతిదినము సంధ్య వార్చవలెను.

అని చెప్పుచున్నవి. వేదలింగము లనగా వాటినుంచి ఫలితార్థములు. ఇది నెరవేర్చుతగినవని చెప్పబడుచున్నవి. అట్టివి వాహకర్మములు వివాహమంత్రములును.

శాస్త్రములలో ఆచరణముఖ్యము, వేదవిధులు. పీటి తరువాత వేదలింగములు ముఖ్యము. పీటితరువాత, ఋషివాక్యములు, అనగా స్మృతులుముఖ్యము. వేదములన్నిటిలోను ఋగ్వేదము ముఖ్యము. కనుక ప్రప్రథమములో ఋగ్వేదమును పరిశీలించెదముగాక. ఈవేదముయొక్క 2 వ మండలం, 35 వ సూత్రం 4 వ మత్రం (ఇది విధిభాగం) ఈ ప్రకారం చెప్పుచున్నది.

తస్మై రాయనతియో యువానా!

మర్మజ్యమానాః పర్యంతి ఆపః!

అనగా ఏ ప్రకారం సముద్రమును నదులు అంగీకరించుచున్నవో ఆ ప్రకారం యువతి యువకుని పెనిమిటిగా నంగీకరించవలెను.

యువతి ఆసే పదముయొక్క అర్థం కోశములలోను శాస్త్రములలోను చెప్పబడ్డది.

ఆహ్లాదకాత్ బాలా ఆశ్రింసతో యువతి.

ఋగ్వేదములోనే 55 వ మండలం 27 వ సూత్రం 3 వ మత్రం విధిభాగములో యీక్రింద వ్రాయబడిన ప్రకారం ఉన్నది.

నధం రియంపతిమిచ్చ్యేంత్యేతి॥

అనగా యీస్త్రీ పతి నిచ్చయించుచు వెళ్లుచున్నది. యీమంత్రముగూడ ముందుచెప్పినదానిని బలపరుచుచున్నది. ఏలనన, కామము మనస్సాపుట్టినది అనగా రజస్వలకానిదీ స్త్రీ భర్తవిషయమై, నెవకబోదు.

అర్హ్యోవేదములో

బ్రహ్మచర్యేణ కన్యా యువానం వింశతే పతిం॥ అనగా బ్రహ్మచర్యము చేయుచు కన్య ఒకయువకుని (ఒక్కవాడిని) పతిగా పొందును.

వ్యాసస్మృతిలో కన్యాయును పదమూనకు యీక్రింద చెప్పబడ్డ ప్రకారం అర్థము వ్రాయబడినది.

ఋతుస్సాత్రు యాశుద్ధా నాకన్యేత్యభిధీయతే॥ ఋతుమతిలయి శుద్ధుగానున్నది కన్య అని చెప్పబడును.

బ్రహ్మచర్య మవలంబించుచున్న కన్య అని కన్యాశబ్దమునకు విశేషణము ఉపయోగించుటవలన గూడ కన్య ఋతుమతి అయినదని స్పష్టమగుచున్నది. అట్లు కానియెడల ఋతుమతికాని స్త్రీనినుంచి చెప్పుచు బ్రహ్మచర్య మవలంబించుచున్న అను విశేషణమునకు అర్థములేదు.

ఈకారణములనుబట్టి మనము ముఖ్యముగా ఆవలంబించక తీరిని వేదవిధులు రజస్వలానంతరవివాహము లని ఒప్పుకొనుటయేగాక విధిభాగములో చెప్పుటను విధించుచున్నవని గూడ చెప్పవచ్చును. Age of Consent Committee యేజ్ ఆఫ్ కన్సెంటు కమిటీవారు ఋగ్వేదమునుండియు యజుర్వేదమునుండియు అనేకమైన ఇతరమంత్రములను వారి రిపోర్టులో ఉదహరించిరిగాని ఇంకనుఇందువిషయమై విస్తరించను. వీడియెట్లున్నను ఒకమాట నిశ్చయము. వేదములలో బాల్యవివాహములు చేయవలెనను విషయము ఎచ్చటను చెప్పబడలేదు.

ఇక, వివాహమంత్రములు పరీక్షింతును, రజస్వలానంతర వివాహములను, ఆయంత్రములు చాల బలపరుచుచున్నవి.

వివాహము నాల్గుభాగములు:— 1. కన్యాదానము పాణిగ్రహణము, 2. గృహప్రవేశము, 3. సమావేశము. ఇందులో మొదటివిధి కన్యాదానము. అనగా దానమిచ్చునది. కన్యా కావలెను. కన్యా అనగా పైచెప్పబడిన వ్యాససూత్రమునుబట్టి ఆమె వయస్సు 16 సం॥ లకు పైబడియుండవలెను. గానకన్యా దానమునగా 16 సం॥ల వయస్సునకు మీరినచిన్నదాని నిచ్చుట అని అర్థము.

రెండవ భాగము పాణిగ్రహణము. ఇందులో ముఖ్యము సప్తపది. అనగా యేడు అడుగులు వధూవరులు అగ్నిహోత్రసాక్షిగా ఒకరియెడ నొకరు విశ్వాసముతో నుండుచునియు, ఒకరి దీపితకాలములో నొకరినొకరు విడువమని మొదలగు ప్రమాణములనుజేసి ఉభయులున్ను ఏడడుగులు నడచెదరు. వివాహమునకు ఇట్టిప్రమాణములతో గూడిన సప్తపదిలపాముఖ్యము. ఇట్టిప్రమాణములనుజేయు వధూవరులు బాగా జ్ఞానమువచ్చినవారై యుండవలెనుగాదా!

మూడవ భాగము గృహప్రవేశం. ఈగృహప్రవేశమంత్రములలో వరుడు వధువుతో వీరలు మాతల్లిదండ్రులు, వీరలు అన్న

దమ్మలా, కిరలు అక్కచెల్లెండ్రు అని వాణిమాసి తనగృహమును పశువులు మొదలగు ఆస్తులను చూపి "గృహధికారం ప్రయచ్చేత్" అని చెప్పెను. అనగా "గృహధికారము యిచ్చుచున్నాన"ని చెప్పెను.

నాలవభాగమును గర్భాధాన లేక సమావేశమంత్రముల ఆర్చనముచేసిన వధూవరులు సంభోగవిధానము నవలంబించుచు న్నారనటకు సంకేహములేదు.

ఇంకస్మృతులను కొన్నిటిని పరిక్షించెదము.

కలియుగములో మనుస్మృతిముఖ్యమని యజుర్వేదములో చెప్పబడియున్నది.

యజుర్వేదంబైన మనునందతులతో భావజం||

మనువు ఏకాంబెమచెప్పినను అదిమందు. అనగాముఖ్యము మనుధర్మశాస్త్రముయొక్క అధికృత అందరును ఒప్పుకున్న విషయమే.

మనువు కన్యయొక్క తండ్రితో యీక్రిందిప్రకారం చెప్పుచున్నాడు:—

కామామరణాంతంతివేత్|

గృహేకన్యాఆర్తుమపి|

పంచపాంప్రయచ్చేత్|

గుహానాయకర్హితే|

అనగా ఒకకన్యరజస్వల అయినను గృహభీషము ఇంటి వద్ద ఉండిపోయియున్నగాని యెప్పుడును ఈమను గుహానాయక యివ్వకూడదు.

కొనూరైతో నీవు రజస్వల అయిన ౩ సం|| ల తరువాత పరశును నీతండ్రినీకు వివాహముచేయనియడ నీవు నీపెనిమిటిని యెంచుకొనవచ్చును. అందుకు యెట్టిఅభ్యంతరమును లేదను ఆర్థమును స్పష్టపరుచుటగాను, "నీకుగాని నీభర్తగాని, అట్టివివాహములో ముఖ్యమగు కన్యాదానము లేకుండుటచే, "అట్టివివాహమును యుండదని మనువుచెప్పెను.

ఇతర స్మృతులలో మరికొన్నిగూడ రజస్వలానంతర వివాహముల నామోదించి చెప్పుచున్నవి.

వృద్ధగౌతమస్మృతి యీప్రకారం చెప్పుచున్నది:—

కన్యాం అక్షత యోనిస్యాత్

కులహీనాపితృమాతృతః

బ్రహ్మదిహవివాహేషు

పరిణీతాయథావిధి

సాప్రకాశారాలోహే

కుదయోనిఃవిశ్వతే

అనగా బ్రహ్మవివాహములందు "స్త్రీ" అనునది కన్య, అక్షతయోని (అనగా పురుషసంపర్కములేనిది) తక్కువకులముగానిది, తలదండ్రులుగలది, యథావిధిగా వివాహము జేయబడినది కావలెను.

కన్యాశబ్దమునకు యిదివరకే 16 సం|| లు మించినస్త్రీ యని అర్థము చెప్పడమైనది.

ఇంకొక స్మృతి జైమినిస్మృతిలో "వింశతీ అనగ్నికాం"

అనిచెప్పబడ్డది. అనగా రజస్వల అయినస్త్రీని వివాహముచేసుకొనవలెను.

గోహిలగుహ్యపరిశిష్టలో

ఋతుమతీతు అగ్నికా|

తాంప్రయచ్చేత్ అగ్నికాం||

అనగా ఋతుమతీ అయినదానిని అగ్నికా అని అందురు. అట్టిఅగ్నికాకు వివాహముచేయవలెను.

బృహత్సారాశరస్మృతి యీక్రింది ప్రకారం చెప్పుచున్నది.

స్త్రీయాశ్చపురుషస్యాపి

యత్రఉభయోః భవేత్పుత్రః

తత్రధర్మార్థకామాస్యః

తదధినాయకః త్వమి

ప్రస్వేదనుభగాంధాతా

కథం ఇచ్చన్సమద్యహేత్||

అనగా యే స్త్రీ పురుషులు అన్యోన్యముగా ఎరింతురో అక్కడ ధర్మార్థ కామములందును. ఇందుకు పరస్పరములోబడి ధాతా అనగా భర్తృభవము ఇచ్చి యించుచూ ప్రస్వేదనుభగముల స్త్రీని వివాహమాడవలెను.

ఇందువలన రజస్వల అయిన స్త్రీని వివాహముకావలెనని స్పష్టపడుచున్నది.

బౌద్ధాయన స్మృతిలోగూడ రజస్వలానంతర వివాహముల నామోదించు వచనములున్నవి.

ఇదిగాక వృద్ధవారాశరనివద్దకు ఋతులందరునువెళ్లి కలియుగ ధర్మములు జెప్పమని గోరగా అనిచెప్పటలో యీక్రింద ప్రాయబడిన సంగతి వివాహవిషయమై జెప్పెను:—

రజసో ధర్మనాత్పూర్వ కన్యాదాన నిషేధకం,

కలాయుగే నకుర్యేత్తేవం వైబ్రహ్మశాసనం.

ఇందువల్ల కలియుగములో రజస్వలానంతరం వివాహములు కలియుగము నిషేధించుకూడదనియు యిది బ్రహ్మశాసనమని వృద్ధవారాశరలు జెప్పినట్లు స్పష్టమగుచున్నది.

బ్యాంకు ఆఫ్ హిందూస్తాన్ లిమిటెడ్., డై రెక్టరులు

ఎం. జమాల్ మహమ్మదు సాహెబ్ బహదూర్, ఎక్స్క్యూర్., ప్రొవైటర్, మెసర్సు ఎం. జమాల్ మాయిద్ సాహెబ్ అండు కో., అధ్యక్షులు, సదరన్ ఇండియాచేంబర్ ఆఫ్ కామర్స్, అధ్యక్షులు, సదరన్ ఇండియా స్పిన్ అండు హైడ్ చుర్రెట్టర్స్ అసోసియేషన్, మద్రాసు.

మ.రా.రా.శ్రీ, రావుబహదూర్ వి. తిరువేంగడత్తాన్ శెట్టిగారు, ప్రొవైటర్, మెసర్సు వి. పెరుమాళ్ల శెట్టి అండు సన్సు, అండు మెసర్సు హో అండు కో, మద్రాసు.

మ.రా.రా.శ్రీ, దివాన్ బహదూర్ గోవిందాన్ చతుర్భుజదాస్ అవర్గళ్, బ్యాంకర్ అండు మర్చెంటు, మద్రాసు.

మ.రా.రా.శ్రీ, కె. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, ఎడిటరు, "ఆంధ్రపత్రిక" అండు ప్రొవైటర్, "అమృతాంజనము" డిపో, మద్రాసు.

మ.రా.రా.శ్రీ, టి. ఆర్. వెంకట్రామశాస్త్రియార్ అవర్గళ్ వి. ఎ., వి. ఎల్., సి. వి. ఇ., అడ్వోకేట్, మైలాపూరు.

పండిట్ విద్యాసాగర్ పాండ్య, ఎం. ఎల్. ఏ. బ్యాంకర్ అండు ఆఫీసర్, ట్యాంక్, మద్రాసు. మేనేజింగ్ డైరెక్టర్.

ఒకటి, రెండు సంవత్సరములకు ఫిక్స్డ్ డివిడెండ్లు 4 1/2% 5 0/0 కడ్జిన్ షన్ పుచ్చుకొనబడును.

అన్నిరకముల బ్యాంకింగుపాఠములు ప్రారంభించబడినవి.

పూర్తివరకులకు ఇతర వివరములకు చూచుచేసి బ్యాంకుకు చూచుచేసి ప్రాయచలెను.

మద్రాసు.

10-10-1929.

ఇతరస్మృతులు మరికొన్నిటిలోగూడ యిట్టివచనము లున్నవి. అవి వివరింప బనిలేదని యింతటితో శాస్త్రవర్ష విరమించుచున్నాను.

దీనినిబట్టి కొన్నిస్మృతులలో రజస్వలానంతర వివాహములకు వ్యతిరేకమును వాక్యములు లేవనిచెప్పట నా యుద్దేశ్యముగాదు. గాని అవి వేదవిధులు, వివాహమంత్రములు, మనుధర్మ శాస్త్రములు మొదలగువానివలె ముఖ్యమయినవి గావని మనివిచేయుచున్నాను.

రజస్వలానంతర వివాహములకు నుగుణంబైన వేదమంత్రములతో రజస్వలాత్వార్థవివాహములను ఒరిపించుటలో యేమైన ఆర్థమున్నదాయని యీ సభవారిని నేను ప్రశ్నించుచున్నాను.

ఈ సందర్భమున ఒక సంగతి స్వల్పవిషయమై చెప్పదలచితిని. అందులకు తమింపగోరెదను.

చాలా కాలమునుండి వార్తాపత్రికలలోను సభలలోను రజస్వలానంతర వివాహముల విషయమై, ప్రాయటనలనను, జెప్పుటవలనను, వాటిని బలపరుచుచుంటిని. ఇదిగాక, నా ముఖ్య స్నేహితులగుకొటిలోను స్వకుటుంబములోను యిట్టి వివాహములను ప్రోత్సహించి అందువలన సంఘ బహిష్కార భాగధరిన గూడ కొంతకాలమునుభవించితిని. నాయొక్క మనోభావములును ఉద్దేశములును, హిందూ ధర్మశాస్త్ర సిద్ధాంతవిషయమగు నా నమ్మకములను ఇట్టి వివాహములవలన గలుగు లాభములయెడ నాకుగల విశ్వాసమును వ్యక్తపరుచుటకు యీ విషయము చెప్పవలసివచ్చెను.

ఈ చట్టముయొక్క మఖ్యోద్దేశ్యమును మనస్ఫూర్తిగ ఆమోదించుటకు నాయొక్క సబబులను జెప్పి, యెందులక, నీ చిత్తు చట్టములో కొన్ని విషయములు మార్పుగానిది, చట్టమును బలపరుచుటకు సంకేహించుచున్నానో చెప్పెదను. ఒక ముఖ్య కారణము పూర్వచారపరాయణులగు కొంతమంది స్నేహితులు నాతో నిట్లు చెప్పుచున్నారు. అనేకమంది హిందువులు శాస్త్రములు రజస్వలానంతర వివాహములకు వ్యతిరేకములని మనస్ఫూర్తిగా నమ్మినవారున్నారు. నేను వారిలోనివాడనుగాను. ఇట్టివివాహములు జరుపుటవలన భూగర్భపాపము సంభవించునని నమ్ముచున్నారు. ఇట్టిచింతవిషయమై మార్పుజేయ యీచ్చునభివారికి ఎట్టిఅధికారముగలదు? వారిసంఘ సంస్కరణ ఉద్దేశ్యములను యిచ్చుమలేని మమ్ములను అంగీకరించమని బలమంతముచేయుటగాని మేము ధర్మశాస్త్రముని నమ్మి విధులను మన్నింపవద్దనిగాని,వారంత్రో తాతలనుండి వచ్చు ఆచారములను నమ్మకములను మార్పుకొనమనిగాని అల్లారుగొన్నని యెడల మమ్మును దోషులుగనెంచి చెరసాలలకు బంపెదమనుటకు గాని మిగుల ఎట్టిఅధికారమున్నదని అడుగుచున్నారు. ఇదిగాక మేము సదుద్దేశ్యములతో చేయుపనులకును మేము నమ్మిన నమ్మకములకును, ఉద్దేశ్యములకును మమ్ము శిక్షించుట న్యాయమా? ధర్మమా? యని అడుగుచున్నారు.

మీరుజేయు విజ్ఞాపనలను బట్టియు, నీ చిత్తుచట్టములోని ప్రజలును బాధగలుగజేయు మరికొన్ని యంశములను బట్టియు నీ చట్టమును సవరణలేకుండ అంగీకరించుటకు నేను మనస్ఫూరింపజాలను.

ఈ చట్టము ప్రవేశ జెట్టివారము వారికి సహాయముజేయుగవర్నమెంటువారును యిట్టి జరుగుచునట్టియు, ముఖ్యమగు

నట్టియు, ప్రజాఅపితమగునట్టియు సాంఘికవిషయమగు చట్టమును ప్రవేశజెట్టి బలపరుచుటలో విశేష జాగ్రూత నవయోగించుటయే గాక సాధ్యమగువరకు ప్రజల యామోదమును బడయుటకు, ప్రయత్నించి వారి సహజ సామర్థ్యముల నుపయోగించుటయే గాక సాధ్యమగువరకు ప్రజల యామోదమును బడయుటకు ప్రయత్నించి వారి సామర్థ్యమును చూపుదురని నేను అనుకొంటిని గాని యీ విషయములో అట్టి నేర్పరితనమును చూపింపరైరి. ఈ ప్రకారము చేయుటకు బదులుగా యీ చిత్తుచట్టములో ప్రజలను బాధించు అసర్వకమును కొన్ని చిల్లర విషయములను చట్టములోనికి జొనిపి ప్రజల ఆసమ్మతిని పొంది వారికి ఆగ్రహమునకు అవకాశమిచ్చుటయే గాక, యీ చట్టమును, ముఖ్యముగ సమర్థించి బలపరచ కోరికతోనున్న వారిలో కొంతమందియొక్క సహాయమునకును సానుభూతికిని గూడ దూరులగుచున్నారు.

ముఖ్యముగ మూడు అంతరాంశములను, ఆక్షేపించుచున్నాను. ఒకటి 5, 6 మొదలగు శ్లోకములలో ప్రవేశజెట్టిన విషయములు ఉడవరణగా జెప్పుచున్నాను. 5వ శ్లోకములో బాల్య వివాహములు చేసిన వారలకు, చేయించినవారలకు బంధో బస్తు చేసిన వారలకు 1 నెల కలసాపై దుగాని రూ 1000 లు జరిమానాగాని, రెండునుగాని విధింపబడ్డది. అనగా పోరోహితుడు గూడ యీ శ్లోకము క్రిందపవచ్చును. సాధారణముగా పురోహితుడు ఎందుకునస్తాడు? ఇంటియజమాని వివాహంచేయునని కబురు పంపిస్తే ఆరోజునకు తిండికి తెచ్చుకుందామని వస్తాడు. యజమానుని తమ కొమార్తెవయస్సు యెంతఅని పురోహితుడు అడుగుతే నా మామరువయస్సు నీకెందుకరా అవలలకు పో అంటాడు. అందువల్ల అతనికి జీవనోపాధి పోవును. పోరోహితునికి తెల్లిమామరువయస్సు గాని, వెల్లికు మారుని నియస్సుగాని యెట్లా తెలుస్తుంది? ఇదిగాక సహూదరులు చూస్తున్నట్టిలో చెప్పినదాని కంటే తక్కువయస్సు అనుకొనుటకు తెగిన కారణములు లేనని యీ పురోహితుడు రజపుచేసకొనవలెను. ఈ రజపు భారం పురోహితుని పైని అనగా ముద్దాయిపైని మోపినారు. ఇట్టిపద్ధతి చాలా అన్యాయమున్ను భూగర్భమును. ఇంకొక శ్లోకమును తీసుకుందాము-5వ శ్లోకము 2వ క్లాజు- 6 వ శ్లోకము యెని చెప్పుచుందంటే- ఒక ముయినకు 14 సంవత్సరములకు తక్కువయస్సుగల బాలికను వివాహముచేసమంటే తమఅశ్రద్ధవల్ల కాలేదని గాని తమకు తెలియదని గాని ఆకురవాని తిరిదండ్రులుంటే వారును, లేకుంటే పోవకులును రజపుచేసుకోవలెను. లేనియెడల శిక్షింపబడుదురు. అనగా దోషులముగామని రజపుచేసకునే భారము ముద్దాయిలపై వేయబడినది. ఇదిశిక్షాస్మృతికి కేవలము వ్యతిరేకము. అనగా, మొదటే ముద్దాయిని దోషిగా కొద్దువారు భావించురు. ముద్దాయి తాను దోషినిగానని రజపుపరుచుకోవలెను. యిది చట్టనిర్మాణ పద్ధతులకు కేవలము విరుద్ధము.

ఇదిగాక రజపుభారం ముద్దాయిమీద వేయబడుట వానికి శిక్ష నిశ్చయమున్నమాట నేను 85 సం||లకు పైగా ప్రియమైతియుచున్నాను. 8 సం||లు పల్లికు ప్రాసక్తిగలదుగా పని చేసినాను. ముద్దాయి తరపున దానాదారు

90

నాటక తానుబంధము

“రూపకము --- కావ్యము”

బ్ర॥ పంపసర్వీ యజ్ఞనారాయణకాస్త్రిగారు

“నేటికిని ప్రచారంలో ఉండేనాటకాలు — విమర్శలు”

రూపకము-కావ్యము-గ్రంథాలు-గ్రంథకర్తలు-కందుకూరివారికావ్యాలు- వేదంవారి కావ్యాలు- శ్రీపాదవారి కావ్యాలు- తిరుపతి వేంకటేశ్వర కావ్యాలు- వజ్రాదివారి కావ్యాలు- చిలకమర్తివారి కావ్యాలు- దర్శనవారి కావ్యాలు-

రూపకము-కావ్యము.

ప్రస్తుతంలో రంగానికి ఎక్కువపడే ప్రతిరూపకము నాటకంగా అశేషజనులచేత వ్యవహరింపబడుతూ ఉంది. ఘంటికా నాటకంగా వ్రాసేవారెందరో బయలుదేరుతూ ఉన్నారు ప్రతిపట్నంలోనూ పల్లెలోనూకూడాను. నాటక సంఘాలకూడా తక్కువగానే వెలుస్తూ ఉన్నాయి ప్రతి ఊరూ, పయికూ ఈ నాటకోద్యోగం చాలామందికి జీవనాధారంగాకూడ ఉంటూఉంది. అంటే ఏమన్నమాట. జనలందరికీ ఆ రూపకాలూ ఆ ప్రదర్శనలూ సంతోషాన్ని కలిగిస్తూ ఉన్నాయన్నమాట.

ఇంకో విధంగా ఆలోచిద్దాం. ఏ నాలుగు అక్షరం ముక్కలు వచ్చినవారినైనా ఈవిషయంలో కొంచెం కదిపి చూడండి! నామట్టుకునేను ఇంద్రునిత్యాన్ని కనిపెట్టేఉద్దేశంతో తిరిగిన జిల్లాలన్నిటిలోనూ, పట్నాల్లోనూ, పల్లెల్లోనూకూడా ఏమండి రాత్రినాటకానికి వచ్చారకదా ఎలాఉండండి! అని అడిగిప్పుడూ ఈనాటకాన్ని కొంచెం చదవండి అని ఏమండి తులనా కోరినప్పుడూ అబ్బ పోనిస్తురూ ఏనాటకాలూ ఏప్రదర్శనలూ అన్నమాటే వివరమువచ్చేది. దీన్ని బట్టి చూస్తే ద్రవ్యంకోసంఅని ఆయా సంఘాలవారు చేసే అగౌరవప్రకటనలూ, ప్రచురణలూ, చూచి భ్రమించి సర్వ సాధారణంగా వెళ్లే దిద్దుతులకుగాని, పండితులకుగాని హృదయరంజకంగా ఉడడం లేదనే నిశ్చయమవుతుంది. ఈ రెండువిధాలైన కారణాల్లో దేన్ని ఆదరిద్దాం, దేన్ని నూనే దా అనే ప్రశ్న ఒక్కటి ఉదయిస్తుంది తప్పకుండాను.

ఇంతవరకు కొన్ని సమాజాలూ మహారాజుల చేతను, జమీందారులచేతను, మహామహాపాధ్యాయుల చేతను, ఇంకా తత్తుల్యలై అనేక పండితుల చేతను నడిపింపబడుతూ వచ్చాయి. సహజంగా కొంత విద్యావిశేషాల్ని కలిగినవారూ, గురువులు చెప్పినదానిల్లా కట్టించినవారూ అయిన ఎందరో పెద్దలు, ఆయాసంఘాల్లో నేనాలుకూడా నేస్తూ వచ్చారు. అలాటి సమాజాల్నికాని విద్యన్నలులనుకాని, వారిచ్చే ప్రదర్శనాల్నికాని అట్టేమలా గా కాదనగలమా! అయితే అలాటిసమాజాలు ఎన్నిఉన్నాయి! ఎన్ని అంతరించిపోయినాయి విజయనగర సస్యత్ర సమాజం ఏదీ! నెల్లూరు భాషాభిమాని సమాజం ఏదీ! పెద్దాపుర విద్యావిశేషి ఏదీ! చివరకు బళ్లారివారి సరసవిశేషిని యైనా కనిపించలే! అందాకా ఎందుకు! ఎది ఎలావున్నా నిన్ను మొన్నటివఱకూ ఏదోఒక కట్టుబాటుకులైన ఒకశీక్షణ తయారై ఒకవిధమైన సమ్మేళనస్థావరంతో ఎండతెండ ర్నో! ఆకర్షిస్తూఉండే మా బెజవాడ బాలభారతి కూడా విచ్చన్నమై పోయిందే! ఎటుచూచినా ఇప్పటికీ ఎలాగలో నిలకడగా పెద్దపాఠశాలలో పనిచేస్తూఉన్నది మహారాజశ్రీ శ్రీ మోతే నారాయణరావు జమీందారువారి సీతారామాంజనేయ నాటకసమాజం ఒక్కటేగా కనిపిస్తూఉంది!

అయితే ఈయండే నాటకాలన్నీ ఎలాగసమాజమే అడుతూఉందామిటి! అని కళ్ళెత్తచేస్తారు కాబోలు నామీద బాళకులంతాను! కోపగించకండి! ఎన్నెన్నో సమాజాలు అడుతూనే ఉన్నాయి. అందులో ఏ ఒకటిరెండో తమకుచెందిన ఒకానొక నాటకోద్యోగిని పురస్కరించుకొని పొట్టపోసుకొంటూ ఉన్నాయి. ఇక మిగిలినవన్నీ ఎన్ని పేర్లతో వ్యవహరింపబడుతూఉన్నా, ఈ యన్నిటిలోనూకూడా ఒకసారి చూడబడినట్లులే తిరిగి తిరిగి చూడబడుతూ ఉంటారని నమ్మాల్ని ఉంటుంది. కారణం ఏమంటే కేవలం విద్యావిషయకంగా నాటకార్యాన్ని భావించి కప్పిస్తూవచ్చిన జోతానికనట్లు లక్షకులు ప్రస్తుత వర్తకవ్యవహారాలకూ వ్యాపారహా లకూ విసిగి విశ్రాంతి తీసుకొన్నారు. ఇక నేనాలుకేనే రూపంగా జీవనాలు చేసుకుంటూ ఉండేటటులెందరో నేకరించుకొని, ఎంతో దర్దగాను, దంబంగానూ వెలుగుతూవచ్చిన రాజమహేంద్రవర చింతామణిసమాజం బెజవాడ బాలభారతి సమాజం, తెనాలి రామలింగసభ కాకినాడ కృష్ణవిలాససభ

మొదలయినవన్నీ కాలక్రమంగా ఆరిపోయినాయి. ఆయా సమాజాలకు చెందిన అజీతేరిన ప్రసిద్ధ నటులందరూ పాపం! నిరాధారులై నాటక ప్రపంచంలో బయటపడ్డారు. వీరందరూ నీలునుబట్టి స్వంతంగానో లేక ఇతరంగానో ఏదోఒకవిధంగా నేనాలుకేయక తప్పకపోవడంచేత, ఎన్నిగ్రామాల్లో పడిఉన్న సమాజాల్లో వీరి సహాయంతో తల లెత్తుకున్నాయి. అవిగాక ఇంకా కొత్తవి సృష్టింపబడుతూ ఉన్నాయీకూడాను. ఆ సమాజాల్ని అనటుల్ని అలాఉంచండి!

గ్రంథములు, గ్రంథకర్తలు.

ఇక నాటకాలసంగతి ఆలోచిద్దాం. కవిత్వం చెప్పేవారు కవులనబడతారు. అలాటికవుల్లో నిజంగా కవులెవరాలని ఆలోచిస్తే ఒక్క కాళిదాసే ఘనంగా పరిగణింపబడుతూ ఉంటాడు. దీన్నిబట్టి కవిత్వమనేది ప్రతిభాపూర్వకంగాను దైవికంగానూ రాతగినదనీ, అలాటికవిత్వాన్ని చెప్పేవారు నిజంగా అసాధారణ శేషుడగురంధరులై అవతారపురుషులుగా శేర్మొనబడదగినవారై ఉంటారనీ, మనకు విస్మయమౌతుంది. కప్పించి చదివినకాస్తాల్లా, తర్కాలూ కవిత్వాన్ని కలిగించేవి కావని మనకు అర్థం అవుతుందికూడాను. ఇంకా లక్షణజ్ఞుల అభిప్రాయాల్ని పట్టిచూస్తే, నిజమైన కవిమండి వచ్చే ఒక్కనాక్కమైనా కావ్యమనదగిదిగా కనపడుతుంది. ఇట్లుండగా పద్య గద్య రేయాలతో నిండినవి ఎన్నో కావ్యాలు ఒక్క మన ఆంధ్రంలోనే ఉన్నాయి తెక్కలేకుండాను. ఇంకా ఇలాటి భావల నెన్నిటికో కలిగిస్తూ లక్షణంగానూ, అనంతంగానూ ఉండే సంస్కృత భావలో ఎన్ని ఉండవచ్చునో ఆలోచించండి! ఈకావ్యా లన్నిటిలో మాడా నాటక మనేది చాలారవ్యయినది అని పెద్దలు అన్నారంటే, ఇక దాని విశేషం ఎంత ఉండాలి ఉంటుందో నే నేటి చెప్పనక్కర లేదనుకుంటాను.

ఇప్పటికాలంలో నాటకాలనే శేరుతో దేశాన్నంతా ముంచేస్తూ ఉండే ఆ రూపకాలన్నీ ఎన్ని ఉన్నాయో అన్ని కానీ వాటిని వ్రాసేవారందరూ ఎవరెవరో అని కానీ ఇంకా వాటిగుణగుణాలెట్టివో అనికానీ తెలుసుకో దలచినవారిని ఒక్క పర్యాయం రైలప్రయాణం చేయమంటాను నేను. ఏమంటారా ఎక్కడెక్కడే గ్రంథాల్ని కట్టలుకట్టుకునికంపెనీద్రామాలు కంపెనీ ద్రామాలు అంటూ బయలుదేరుతారు తెక్కలే నంతమంది. ఆ కట్టలు విప్పిచూస్తే అడమోక్ మగమోక్ పడుచు పెండ్లాం ముసలిమొగుడు గుంటూరుగుంట మొదలైనవనితో కనిపిస్తాయి ఎన్నో రూపకాలు. ఆయా కవులకూడా చాలవఱకు వానిలో పోట్లగ్రావులరూపంగా దిగి ఉంటారు. సారస్వతం ఇలా అభివృద్ధి అవుతూఉంటే పండితులు అలా నిరసిస్తారేమిటి! దానికిగల కారణాన్ని బహుకులభంగా చెప్పవచ్చును. ఇవి నాటకాలు కావనీ, వీరికర్తలు కవులు గారనీ, ఇంకా వాటి ప్రదర్శనలు ఆర్థంలేని వర్ధపటాటోపాలనీ, వాని ప్రశంస మన కక్కరలేదు.

జగమెరిగిన బ్రాహ్మణులకు జంఠెంబేలా అన్నట్లు వెతుక్కో- అక్కరలేకుండా కనిపించే ప్రసిద్ధకవులు ఉన్నార అనేకులు. అట్టివారిలో శ్రీ శ్రీ కందుకూరి వీరేశలింగంపంతులుగారు, బ్రహ్మశ్రీ వేదం వేంకటరాయశాస్త్రిగారు, బ్రహ్మశ్రీ శ్రీపాదకృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారు బ్రహ్మశ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవులు ము! రా! శ్రీ వడ్డాది సుబ్బారాయకవిగారు ము! రా! శ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీవరసింహాకవిగారు శ్రీ శ్రీ ధర్మవరం కృష్ణమాచార్యులుగారు, శ్రీయత గోపాలాచార్యులుగారు శ్రీ శ్రీ కోలాచలం శ్రీనివాసరావుగారు శ్రీయత కె. సుబ్రహ్మణ్యంగారు ము! రా! శ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీవరసింహారావుగారు ము! రా! శ్రీ కాళ్ళవారి సాంబశివరావుగారు నారాయణరావుగారు గురుజాడ అప్పారావుగారు, శ్రీ శ్రీ ముత్తరాజు సుబ్బారావుపంతులుగారు, బ్రహ్మశ్రీ బి.బి.శేషలి లక్ష్మీకాంతకవిగారు మొదలయినవారు వ్రాసినరూపకాలు అశేషజనుల ఆమోదాల్ని సంపాదించి ఇప్పటికీ ప్రచారంలో ఉంటూఉన్నాయి. శక్తికొలది క్లుప్తంగా ప్రస్తుతం ప్రచారంలో ఉన్న కావ్యాల్లోని విశేషాలు ఎంతవఱకు ప్రాచీనసాంప్రదాయాల్ని అనుసరించునది, ఎంతవఱకు నవ్యలక్షణాల్ని ప్రకటించునది తెలుసుకుందాం.

కందుకూరివారికావ్యాలు.

శ్రీ శ్రీ కందుకూరి వీరేశలింగంపంతులుగారు వ్రాసిన నాటకాల్లో అభిజ్ఞానశాకుంతలం అనేది కాళిదాసుని సంస్కృతనాటకాన్ని అనుసరించి తర్జుమా చేయబడింది. హరిశ్చంద్ర నాటకంకొంచెం స్వతంత్రంగా వ్రాయబడింది. ఈరెండునాటకాలూ ఒకప్పుడు బాగా ప్రచారంలో ఉంటూఉండేవే. కాకుండానికి చెందిన అన్నివిధాలైన జౌచిత్యాలూ మహాకవి కాళిదాసుని ప్రతిభావిశేషాన్ని పురస్కరించుకొని వచ్చినవే అనడంచేతనూ, కాళిదాసుని శాకుంతలం దేశదేశాల్లోనూ ఈవిధాతే అద్వితీయగర్వాన్ని ప్రతిష్ఠించు కున్న దనుటచేతనూ దాన్నిగురించి కొత్తగా చెప్పాల్సింది ఏదీ వుండదు. ఇక హరిశ్చంద్ర అనేది పంతులుగారి నాటకరచనావైద్యమ్యాన్ని కొంతవరకు ప్రకటిస్తూ ఉంటుంది. ప్రస్తుతం దీనిప్రచారం ఏమాత్రం కనిపించదు. కాబట్టి దాన్నికూడా అలా వదిలేద్దాం.

వేదంవారికావ్యాలు

మహా మహాపాధ్యాయులు, వ్యాఖ్యాతృప్రవర్తకులకాప్రపూర్ణులు అయిన బ్రహ్మశ్రీ వేదం వేంకటరాయశాస్త్రిలవారి అద్వితీయ విజ్ఞానం నిజంగా మహాసముద్రం వంటిది. ఎన్నోఉద్గ్రంథాల్ని వ్రాశారనీకు. సంస్కృతభాషను శేర్మొకోదలచినవారికి అందలి వివిధ సాందర్యాల్ని అనభవించదలచేనారికి సాధనాలుగా ఉంటాయి వీరు వ్రాసిన వ్యాఖ్యానగ్రంథాలెన్నైనాను. అలాగే ఎన్ని సంస్కృత రూపకాల్ని తెలిసిం చారు సమర్థంగా. ఈలాటి మహాపురుషుల్ని గుఱించి సావకాశంగా వ్రాయదలచే విద్వాంసులకు ఎంత విషయమైనా వొరుగుతుంది.

వస్తు నాయక రసాల్ని పట్టి రూపకస్వరూపం ఇదమి త్తమని నిర్ణయించుకోబడుతోంది సర్వసాధారణంగాను. ఆపైని పద్యగద్యరేయాలూ, కథావిభాగాలూ, ప్రవేశనిష్క్రమణాలూ వాస్తవీకృత్యాల్లా, ఉపక్రమోపసంహారాలూ మున్నెనవన్నీ సర్వతోముఖ మయిన జౌచిత్యాల్ని సంపాదిస్తూ తత్కర్తలకు ఎక్కడలేని గౌరవాన్ని కలిగిస్తూ ఉంటాయి. ఆయా లక్షణాలకు మించిన విశేషంకా లింకా ఎన్నో శాస్త్రుల్లివారి సాహితీసముద్రతరంగాల్లో ఉయ్యాలల ఊతూ ఉంటాయి. “నాటకాంతంహి సాహిత్యమ్” అనబడేటజానికి తార్కాణంగాఉండే శాస్త్రుల్లివారి కావ్యాలుగాక, రంగాన్ని ఎది నాల్లోగాని ఆలంకరించితే రూపకాలు ఇంకేవి ఉంటాయని అనగలం! ప్రస్తుతం ప్రచారంలో వున్న ప్రతాపరుద్రయాన్ని గుఱించి కొంచెం చెప్పకుండాం.

ఏ విశేషంకాలు ఎలాఉన్నా రూపకానికిఇచ్చిన శేషునుబట్టి ప్రతాపరుద్రుడికి చెందినకథ దీనివస్తువుగ నిశ్చయం జౌతుంది. చరిత్రసిద్ధమైన ఆ కథాంశాన్ని మాతృకగా చేసి కొని రూపకానుకూలంగా ఉండే కలుపుకోతలను చేసుకున్నట్లు యథార్థస్మృత్యంతో భేదిస్తూఉండే యల్నిందతో భిన్నాంశాలు ఋజువుచేస్తూ ఉంటాయి. కాబట్టి ప్రతాపరుద్రయానికి చెందిన వస్తువు ‘మిత్రము’ మనబడేదిగా నిలుస్తుంది. ఉత్తమ గుణ విశిష్టుడు, శ్రేష్ఠువు అయిన ప్రతాపుడే దీనినాయకుడనదానికి ‘ప్రతాపరుద్రయం’ అనేశేత్ర ముఖ్యసాధనంగా ఉంటుంది. ఇక రసాన్ని ఇదమిత్తమని నిర్ణయించడంలోఉంది ఏంఉన్నాను! అందాకావస్తే ప్రతాపరుద్రయాన్ని నాటకీకరమైన మతాకరూపంగా చెప్పుకోవలసి ఉంటుంది. అప్పుడు ముద్రారాక్షసంలె ఇదికూడ ఒకచారిత్రకరూపంగా ఉండేట్లుచెకారని దృఢమౌతుంది.

చారిత్రకరూపకానికి నాటకానికి ఉన్నన్ని ప్రతిబంధకాలు ఉండవు. శృంగారవీరాల్నే ప్రధానంగా ఉంచాల్సిన అవసరం ఉండదు నాయికానాయకులూ, నాయక ప్రతినాయకులూ యథావిధిగా రూపింపబడకపోయినా మఱింపాధ లేదు. ఆమాత్రం సందుచేసుకోకపోతే రూపకకావ్యాభివృద్ధికి ఇక మార్గమేదీ! అయితే అంతమాత్రంతో ఆపనినెవరేదు. ఇంకా కథాసంవిధానం, పాత్రపోషణం, కవిత్వం, భాష మొదలైనవన్నీ అతికించినట్లు కాకుండా ఉండాలి! మనోహరంగా ఉండాలి! ఇలాటివి ఒక్క మనశాస్త్రుల్లివారివంటిభాషజ్ఞులకు గాక సామాన్యులకు ఎంత తెలిచినా అలవడబాలవు.

ప్రతాపరుద్రీయంలో నాందీప్రసాదనాలు, ముఖప్రతిమఖాదిసంధులు, వాని అంగాలు మొదలైనవన్నీ చక్కగా అనుసంధించబడ్డాయి. ఇంకా ప్రధానంగా ఉండేపాత్రల స్వరూపాల్ని బహు శీర్షగానూ, రమణీ శంగానూ, చిత్రించబడ్డాయి. పద్యాలపాకం నాగేశపాకమే, అయితే ఆ ప్రసంగానూత్రం మహా సమయోచితంగానూ యుక్త్యాత్మకాలుగానూ మధ్యలుమాట గడుతూఉంటాయి. ఆ యాలపాటల్లో ఇప్పటి భావుకపు లనుకునే జాతీయం ఎంతైనా పొంగిపొర్లుతూ ఉంటుంది. ఒక్కరాత్రిలో ఆడ్డానికి సాధ్యపడదు ఈ గాధ అంతాను.

ప్రతాపరుద్రీయంలో కనిపించే కల్పనాప్రాధత్యం ఎంతవఱకు సహేతుకంగా ఉంటుందా అనే విషయంలో చాలా భిన్నాభిప్రాయాలు ఉంటాయి దీన్ని చారిత్రకరూపకం అనుకున్నాంగనక. అందులో ప్రధానమైన సందేహం ముద్రారాక్షసంలో ఉభయతాదేవ ని సావకశంకలూ

పట్టుపెట్టులా, దీనిలో ఉన్నాయాని. ఇంకా చాణక్యరాక్షసులతో పోల్చదగిన పరస్పర విజయోత్సాహాలు ఈ ప్రతాప సద్రీయంలో ఉన్నారా అని మాడ తోస్తుంది. అయితే ఎక్కడికిలేదే! ఉన్నంతలో దీన్నిమించిన సృష్టివైచిత్ర్యాన్ని ప్రకటించేరూపకా లెన్నోలేవుగనుక సంతోషిద్దాం.

శ్రీపాదవారికావ్యాలు

కవరాజు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగార్ని ఎటుగని వారులేరు. ఎన్నో కావ్యాలును వ్రాశారు వీరు. అవి అనేక రకాల్లో ఉంటాయి. స్వతంత్ర కావ్యాలు ఉన్నాయి. అనువాదాలు ఉన్నాయి. ప్రహసనాలు ఉన్నాయి. నాటకాలు ఉన్నాయి. పత్రికలు ఉన్నాయి. ఇంకా ఎన్నెన్నో ఉన్నాయి ఇలాగే. ఈ ఉన్నవానిలో అల్లా ఒకరు వ్రాసినవే తాము తిరిగివ్రాసి ప్రకటించినవి ఎక్కువగా ఉన్నాయేమో అనుకుంటాను. చిట్టచివరకు ఈ ఉద్దేశం, భారతానికి తిరిగి భారతం వ్రాసే అంతఃపరమా వచ్చింది. కవరాజులు గనుక వారికి సాధ్యమైంది ఆపని! ఇంకోరికి అంత ఆవేశం ఎలావస్తుంది! వస్తేమాత్రం! సాధనసంప్రతులు ఉండవద్దా! అవన్నీ ఉన్నాయిమంటే మన కవరాజుగార్ని! అది వారి వ్రాచాయధం, మాడా ఘోషిస్తూ ఉంటుంది. అస్పృశ్యులకుల్యలను బ్రహ్మశ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవులంతవారికి ఒకప్పుడు గురువులుగా ఉన్న మహనీయులనుదండంచేకూడా, విధాయకంగా నమస్కరిస్తాను వారిగొప్పతనానికి.

ప్రస్తుతం మనకు కావాలసినవి వీరి దృశ్యకావ్యాలు. అవి కూడా ఎన్నో ఉన్నాయి మఱి! కేటాగులు చూడాలి వానివి రాలు తెలుసుకోదానికి. ఇంతకప్పు మొదలుకని, ఎలాగో ఒకలాను అమలులోకివచ్చిన వీరి బొబ్బిలి నాటకాన్ని గురించి కొంచెం ముచ్చటపెట్టాను. ఇదికూడా ఇంతకుముందు లేకపోలేదు. మి||రా||రా|| కాళ్లమారి సాంబశివరావుగారు ఈ బొబ్బిలికథను “రంగరాయ కదన సమవారము” అనే పేరుతో వ్రాసేఉన్నార చాలాకాలముక్రిందట. అది ఒకప్పుడు పకనీయగ్రంథంగా కూడా ఎఫ్. యేకో. బి. యేకో వేయబడియున్నట్లు నాజ్ఞాపకం. దాన్ని గూర్చిన వివరాలు వ్రాస్తాను ఇంకోచోట. అది అప్పట్లో చాలా సమాజాలచేత ఆదరముతో ఉంటేదికూడాను. సుప్రసిద్ధనటకీశామణులైన మా యానని లక్ష్మణసామిగా రుకూడా దీన్నే ఆడించేవారు తమ సమాజంచేత. వారే అన్నమాటేమిటి! ఎక్కడచూచినా దీని పలుకుబడి అనంతంగా ఉండేది. ఇంతల్లో మనకవిరాజుగారి బొబ్బిలి బయటపడింది.

కవరాజుగారు తమ బొబ్బిలి నాటకంలోఉండే విశేషాంతాల్ని, ఎలాఎలాగో నటలోకానికి తెలియపరచుకోకలిగారు. కొన్ని సమాజాలు వెనకబడినా చదివిఉన్నా, కవిరాజుగార్ని కాదనలేక చదవడం సాగించాయి దీన్ని మల్లినీ. అంతేకాకుండా అప్పుడే రాజమహేంద్రవరంలో, కాంపిటే మనుకుకూడా పెట్టబడింది ఈబొబ్బిలి! అందరికీ తలవేడలూ వస్తుందనే ఆశకూడా ఆవిడే సమాజాల్ని తొందర పెట్టింది. అక్కడితో నాగైదు ‘ఎడిషన్లు’ పడింది ఇదీని. ఇంతప్రచారములోఉన్న కవిరాజుగారి బొబ్బిల్ని వదిలిపెడితే ఊరకుంటూ మఱి! శక్తికొలది పాఠకులందా దాని సారాన్ని.

‘బొబ్బిలి యుద్ధనాటకం’ అని పేరుపెట్టారు దీనికి కవిరాజుగారు. ఆప్రకారం కత్తులూ కత్తాల్తో కొట్టుకోడం చువుకోడం, మొదలైన తమాషాల్ని ప్రదర్శించారు దానిలో. కథ చరిత్రాత్మకమైందే అనుకుందాం. ఇక నాటకానికి కావాల్సిన నాయకుల డేవరసకుందాం! రసమేది అనుకుందాం! ముందు ఇవి తేలితేకదా ఆపని రచనాచమత్కారాలు తేలడానికి! అసలు ‘యుద్ధం’ అనేది నాటకాంశంగా ఉండటం దేనా అని మొదటిసందేహం. ఏదో కొంత తేజోవంతంగాను ఉదాత్తంగాను బయల్పడజూచే ఆ బొబ్బిలి రంగారావుని నాయకుడుగా నిర్ణయించుకుందాంఅంటే, నాటకానికి చెందిన నాయకుడే, ఈ బొబ్బిలి నాటకంలో నటకబడ్డాడు వైరులచేత! ఏమి అన్యాయమిది! దీన్ని ఏరసం అంటాలో దేన్ని బట్టిచెప్పను! సాధ్యం కావడంలేదు. తమిచాలి పాఠకులంతాను.

అసలు రంగారాయుడు నాయకుడే కాదంటారేమో కొంపతీసి! కవరాజుగారు నాందిలోనే ఆ సందేహాన్ని తీర్చేస్తున్నారు నాయకుడూవన చెప్తాను. అన్నట్లు మఱిచూసు ‘నేడొక్క వీరరస ప్రధానరూపకము బ్రదర్శింపు’ అని సభ్యులూజాపించినట్లు నూత్రధారిమఖంగా చెప్పించారు. కాబట్టి మనంకూడా ఇది వీరరసప్రధానమైంది కాబోలు అని అనుకోవాలి. ఆ వెంటనే నాయక ప్రతినాయకుల రెవరూ అని ఆలోచించాలి ఇక. బొబ్బిలిపారుమనికి చెదరి ప్రాణాల యరచేతపట్టుకొని రంగానికి వచ్చేరావడంతోనే “మి|| వెలమల్ కోల్పులు రెవువచ్చిపడి నాపీంబువోగొట్టి బాముల పాల్గేయుదురో యటంచు ననిశంబున్ పల్లడంబంద గుండెలు ప్రాణాలలచేత బట్టుకొని యే డీల్పడ చిత్రింబుతో బొలుపేడక నిలనెలిగొని సుఖమెప్పుడో లేకపోయెగదా” అనియు ||శా|| బాబో బొబ్బిలి కోల్పోమల్ల.....వేనవేలెప్పుడున్|| అనియు, ఆర్థాలాపాలచేసే విజయరామరాజు, నిజంగా రంగారాయుడు అంతవానికి ప్రతినాయకుడుగా ఉండడానికి సాధ్యమవుతుందా అనిపిస్తుంది. ఇంకోకవిధంగాచూస్తే ఏదో కొంతదైర్ఘ్యంతో

ఆధ్రనాటక విత్తామహా శ్రీ. ధర్మవరం కృష్ణమూచార్యులుగారు

నో సమాజాధికారగర్వంతోనో యుద్ధనగారా మోగించిన హైదరుజంగుని ప్రతినాయకుడుగా ఎంచుకోవాలసినస్తుంది. అయితే హైదరు ప్రభువుకాకపోయే! ప్రభువైన రంగారావుతో ఇతనికి ఉత్తమ స్నేహమురుతుందా అని సందేహం. ఇంక కవితాది లక్షణాల్ని గురించి యోచిద్దాం.

గ్రంథంలోవుండే ఏవర్గకావ్యాల్ని పట్టి చూచినా, కవిరాజుగారు ఎన్ని నిమిషాల్లో దీన్ని పూర్తిచేశారో అని అనిపిస్తుంది. ఏ పద్యం లో ఎక్కడ ఏసాంప్రదాయం నిగూఢమై ఉందో అని వెదకివెదకి నాప్రాణం విసిగిపోయింది. ఇక పాత్రాచిత్ర్యాల్ని కనిపెట్టడానికి ఆ విజయరాయని తొలిపలుకులే చాలముకుంటాను. ఇంకేమయినా ఉంటే కవరాజుగారే వినిపిస్తారేమో తనవీతిరా విందా మనుకుంటాను.

తిరుపతి వెంకటేశ్వర కావ్యాలు

కందుకూరివారూ, గురజాడవారూ, వ్రాసేపెట్టిన కవుల చిట్టాల్ని బట్టి, భాషాభిమానులందరికీ, ప్రాచీనకవులంటే, ఎంత గౌరవమునా కనుతుంది. ఇంకా, భారత భాగవత రామాయణాదుద్భింధాల్ సారాన్ని గ్రంథిలగలేవారికి నిశ్చయంగా ఎంతటి బ్రహ్మానందమయినా కలుగుతుంది. కారణం ఏమంటే గురుభక్తికలిగి, వివిధశాస్త్రాల్ని, అలంకారాల్ని ఇంకా అనేక విధాలైన లక్షణాల్ని తెలుసుకోదానికి వారుపడే కష్టం, దైవానుగ్రహం సంపాదించుకునేకొఱకు వారుచేసే తపస్సు, విధివిహితంగానూ, సమాజంగానూ, మనోహరంగానూ వారుచేసే ప్రసంగాలూ, మొదలైనవన్నీ పాఠకులోకానికి అలాటి భక్తి భావాల్ని కలిగిస్తాయి.

వేదజ్ఞులు ఉన్నారు. శాస్త్రజ్ఞులు ఉన్నారు. తార్కికులు ఉన్నారు. లక్షణజ్ఞులు ఉన్నారు. పారాణిపలున్నారు. కవులు ఉన్నారు. గాఢములు ఉన్నారు వేసకువేలు. అలాటి వారందరూ తమతమ అభిమానవిద్యల్లోనూ, కళల్లోనూ, విశిష్ట స్వాతంత్ర్యాన్ని కలిగిఉంటారు. అయితే ‘అనంత పారం కిలకబ్బశాస్త్రమ్’ అనే ధర్మాన్ని బట్టి, ఎవరికూడా భాషా సమగ్రులనికాని కళాపారీణులనికాని చెప్పడానికి పిలువంటుందా. మఱి చెప్పుకోవలసిందేమి ఉంటుందని అంటారేమో! ఎవరెవరు శాస్త్రలోకానుభవాలను కలిగి సయయానుగుణ్యంగానూ సరసంగానూ, సకలజనాందదాయకంగానూ కావ్యసంతానాన్ని కలిగింపబాలిఉంటారో, వారివారి ప్రతిభావిశేషాల్ని ఆజన్మం చెప్పుకుంటూ ఆనందిస్తూ ఉంటాం. ప్రాచీనకవి గాయకులందరూ ఆయాపంగా ఆచంద్రార్కం వెలుగుతూ ఉంటారు మన భావప్రపంచంలో.

తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవులు కావాల్సిన వివిధశాస్త్రాంగాల్ని గురుముఖంగా గ్రహించినవారు. కష్టించి వానివాని సారాంశాల్ని జిలించుకున్నవారు. శారదా సామ్రాజ్యరాన్ని ముఖ్యంగా బడసినవారు. లోకజ్ఞులుకూడాను. మనస్సుతో పాటు తమ సరళవాక్కును ఎంతచిత్రంగానో పరుగులెత్తించేవారు. కాబట్టి దేశదేశాల్లోనూ, వారి కావ్యాలు చదవడంచేత వారి ప్రసంగాలు వినడంచేత, ఎందరికోవులూ, ఎందరికో అపధానులూ బయలుదేరి ఈనాటికి మహాపండితులని అనిపించుకుంటూ ఉన్నారు.

తిరుపతి వేంకటేశ్వర కవులు వ్రాసిన ఉద్భింధాలెన్నో ఉన్నాయి. చేసిన చర్చలకూడా ఉన్నాయి. కావ్యరూపాల్లో అట్టే ఆహూషిలోపాయే చిట్టిగాట్టి అంశాలన్నీ వీరి అనుప

బహుభాంధ్ర నాటకగ్రంథకర్తలగు బ్రహ్మాది సుబ్బారాయ కవినర్యులు.

మాన ప్రతిభావిశేషంవల్ల మహాశ్రేయ కావ్యాలుగా మారే పోయాయంటే, ఇంకేం కావాల్సిఉంటుందో చెప్పండి. వీరి కవితాసామ్రాజ్య సార్యభూమిత్వాల్ని సమర్థించడానికి? ఆప్రయత్నంగా, వారిపద్యాల్లో అలంకరింపబడిఉండే ఆ రసాచిత స్వతంత్రబహుళపదప్రయోగాలకంటే, ఇంకేం కావాల్సి ఉంటాయో చెప్పండి భాషాకోశాన్ని పెంపుచేయడానికి? భరతాది వీరపురుషుల గాథలను చదివి, తన్రూపాల్ని దర్శింప తలచుచుకునే వారికి, ఇంకేమి కావాల్సి ఉంటాయో చెప్పండి. బ్రహ్మశ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవుల నాటకాలు కాకపోలేను?

భారతంఅంటే మహాసమద్రవంటిది. కేవల నాటకాది లక్షణపరంగానూ, రసపరంగానూ, చూచి అనందించడానికి భట్టనారాయణుని వేటిసంహారం లేకపోలేదు. అయితే అది భారతరహస్యాల్ని అన్నిటిని అట్టే తేలిగ్గా బోధపజవలేదు. అట్టి ప్రయత్నంతో ఇంకో భారతనాటకాన్ని తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవులు ఎందుకు సృష్టించాలి? కాబట్టే కాలానికి తగినట్లుగా రూపకాభివృద్ధిని కోరుతూ, మహామహాపాధ్యాయవేదం వేంకటరాయశాస్త్రిగారివలె, ఒకింత సందుచేసుకొని గాఢాప్రధానంగానే వ్రాశారంటాను నేను ఆనాటకాల్ని అన్నిటిని. అయితే, మహాకవులుగనుక, విద్యాంసులుగనుక, ఆ సముద్రవంటి భారతసారాన్ని సునాయాసంగా సంగ్రహించకలిగారు. వీరి భారతనాటకాల్లో కనిపించే శాస్త్రసిద్ధమైన ఆ పాత్రత్వాలూ, ప్రసంగాలూ, పద్యాలూ, మొదలైనవన్నీ ఋజువుచేస్తూ ఉంటాయి ఆ విషయాన్ని అంతేకాదు. కొన్ని సందర్భాల్లో భారతంకంటేకూడా సుమారు భావాల్ని కవితా విశేషాల్ని ప్రదర్శించారు మన తిరుపతి కవీశ్వరులు ఆనడానికి ఎంతమాత్రమూ సందేహం లేదు. ఆ భారతనాటకాలన్నిటిలో ఉద్యోగవిజయా లనేవి రెండూ ప్రస్తుతం బాగా ప్రచారంలో ఉన్నాయి. శేషించినవికూడా అప్పుడప్పుడు అడడమనేది తలపడతే కవీశ్వరుల సంకల్పం సమగ్రంగా నెలవేరినట్లు అవుతుందని నాట్యలోకాన్ని సవినయంగా పాచురిస్తాను.

వడ్డాదివారి కావ్యాలు

సంస్కృతంలో ఉండే నాటకాల్ని తెలుగులో చదవ వచ్చేటప్పటికి కొంతభేదం పొడకట్టక మానదు. తమవతోచిన భావాన్ని తమ సమాజభాషా సాంప్రదాయాల్లో మూర్తీభవించేయడంవల్ల కావ్యవ్యూహం ఏర్పడతూ ఉంది. అలాటి కావ్యాన్ని మఱొకభాషలో, ఇంకోకవి ప్రతిబింబింపచేసేటప్పుడు అలా పరివర్తించబడిన గ్రంథం, అసలు కావ్యం అని పిలుచుకుంటుందా అని ఒకసందేహం. ఆ సందేహాన్ని అలాఉంచిలే సంస్కృత భాషాపాఠశాల సరస్వధాలా అణగారిపోయిన ఊడినాల్లో, సంస్కృతంలోఉండే నాటకాలనబడే మహాకావ్యాల్ని ఏమాత్రమైనా తెలుగుభాష మాత్రమే శీర్షినవారందరూ పరిచయం చేసుకోదానికి మార్గ మేర్పడక పోదని ఆదరించాల్సి ఉంటుంది. ఇంకా సంస్కృత నాటకలక్షణాల్ని అన్ని లక్షణాలతోపాటు, అనుసరించాల్సిఉండే తెనుగునాటకాలకు సాధనంగా ఉంటుందనికూడా గౌరవించాల్సి ఉంటుంది ఆ పర్యాయాన్ని. కాబట్టే శ్రీ శ్రీ రాయబహదూరు కందుకూరి వీరేశలింగం పంతులుగారు, బ్రహ్మశ్రీ కళాప్రపూర్ణ వేదం వేంకటరాయశాస్త్రిగారు, బ్రహ్మశ్రీ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తి శాస్త్రిగారు, బ్రహ్మశ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వర కవులుగారు మి|| రా|| చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహ కవిగారు మి|| రా|| మంత్రిపరగడ భుజంగరావు బహదూరు జమీం

వారు వారు, ము॥ రా॥ రా॥ వడ్డాది ముబ్బరాయ కవిగారు మొదలైన విద్యుత్ప్రసంగములు, ఎన్నికలలో ప్రాంత సంస్కృత నాటకాన్ని ఎన్నికలలో తెలిపింది ఆంధ్రసాహిత్యానికి మహా పకారం చేశారు.

శ్రీయుత వడ్డాది ముబ్బరాయ కవిగారు అసాధారణ మేధాసంపన్నులు. పరమభక్తులు. ఉభయభాషల్లోనూ పెద్ద పరివేళగలవారు. భక్త్యావేశంతో వీరుపాడిన భక్తచింతామణి ఎంతపూజ్యతనైనా సంపాదించింది కవితాప్రపంచంలో ఎన్నో కావ్యాలు ప్రకటించబడ్డాయి వీరిచేత కూడాను. నాటకాలుకూడా కొన్ని ఉన్నాయి. ఆ అన్నిటిలో, వీరు తెలిపిన "వేణీసంహార" నాటకానికి అదిమండి ఇప్పటివరకూ ఉండే ప్రచారం, మర్యాద, నిరసనానందమే. అయితే తెలుగు "వేణీసంహారానికి" కూడా ఇంత గౌరవం ఉన్నదంటే, కేవలం భట్టాచార్యులు ప్రతిభావ్రతం కారణమే ఉంటుంది అని అనడానికి వీలులేదు. ఆంధ్రీకృత సంస్కృతనాటకాల్లో ఇంతగా సంస్కృతకవి భావాన్ని పోషించుకుంటూ ప్రకటించబడినవి ముఖ్యంగా మన తిరుపతికవులవీ. ఆపైన మఱికొందఱు ముగ్గురువీ కలిసి రెండునూడుకంటే ఎక్కువ ఉండవేమో అనుకుంటాను. శ్రీయుత ముబ్బరాయకవిగారు కేవలం కవులే కాక నటులకూడా అయిఉండడంచేత వీరి నాటకానికి ఇంత అధికృత జతపడి ఉండవచ్చునని నానమ్మకం. నాటకోచిత వస్తునాయకరసాది వివిధలక్షణసాంప్రదాయాన్ని సమయోచితంగా అనుసరిస్తూ, ఎవరంతటవారే నాయకులుగా ఉండగలిన ఆ భారతవీరుల్లో సూక్ష్మాత్మానా సంపన్నుడైన భీమనకు నాయకత్వాన్ని దుర్యోధనునకు ప్రతినాయకత్వాన్ని స్థిరపఱిస్తూ భానుమతీదేవి ఎకసక్కములచేత కోకరోపాల్ని వెలిగిస్తూ, తత్త్వచింతగావలికే నాయకాలాపాల్ని బీజభూతంగా చేసుకున్న వీరరసోచితవస్తుపక్రీణానుగుణ్యంగా ఆరంభిస్తూ చివరకు వేణీసంహారములంగా నిర్వహించబడిన మహానాటక మనబడి ఆ సంస్కృతవేణీసంహారనాటక సౌందర్యాన్ని యథావిధిగా తెలుసుకో ప్రసన్న పఱవగలిగిన మన ముబ్బరాయకవిగారి నాటకాల్లోకం అంతా కృతజ్ఞతను చాలగలదని నమ్మతాను. మన నాటక సమాజాలు ప్రస్తుత పార్శ్వపాటల పద్ధతినాటకాల్లో కాకుండా ఇలాటి మహానాటకాల్ని ముఖ్యంగా ఆడుతూ ఆ కృతజ్ఞతను చూతుకుంటే ఎంతైనా సమంజసంగా ఉంటుందని కూడా నమ్ముతాను.

చిలకమర్రి నారికావ్యాలు.

ము॥ రా॥ రా॥ చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహంగారు ఆంధ్ర కవితాప్రపంచంలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినవారిలో ఒకరు. ఎన్నో కావ్యాల్లో వ్రాశారు. కొన్ని సంస్కృత నాటకాలను కూడా తెలిపింది. గద్యాల్లో వీరుచూపించేరచనాసారశక్తి, సర్వవైదగ్ధ్యం ఎట్టివారివైనా అనందసాగరంలో ముంచేస్తాయి. నవలల్ని వ్రాయడానికి వీర్ని చెప్పి ఇంకోర్ని చెప్పాల్సిఉంటుంది. నవ్యకవితాసామ్రాజ్యంలో వీరికి సంక్రమించిన మహాన్నతస్థితి మహామహాపండితులకూ, కవులకూడా, ఎంతోదుస్సహంగా ఉండేదంటే వీరూ, వీరికావ్యాల్నూ, ఎంతవరకవరకలిగిఉండేవో చెప్పనవసరంలేదనుకుంటాను.

వీరవ్రాసిన దృశ్యకావ్యాల్లో ప్రసన్నయాదనం, పారిజాతాపహరణం ఒకప్పుడు బాగా ప్రచారంలోఉండేవి! గయోపాఖ్యానం అనేది అన్నిటికంటే ఎక్కువ పలుకుబడిని సంపాదించి ఇప్పటికీ ఒక్కటేవిధంగా ఆంధ్రనాటక రంగాల్ని పట్టి నీ ఏలుతూఉంది. ఇదే ఒకప్పుడు రాజమహేంద్రవరంలోని పండితుల కేసులయొక్క గాఢనిమగ్ననానికి పాత్రమైంది. పరస్పర జయకాంక్షలతోగూడిన నాటివిమర్శనాలు మన కెందుకులే.

గయోపాఖ్యానం ఏవిధంగానూ లోగడ మనం చెప్పుకున్న లక్షణాల్ని పట్టి నాటకంగా నిలవడానికి అవకాశంలేదు. గాథాప్రధానమైనదే చెప్పాల్సి ఉంటుంది. అయితే నాందీ ప్రస్తావనలూ, వానిధర్మాల్నూ, బైత్రేణులందఱుకూడా ఉంటాయి ప్రాచీనాచారాల్ని తప్పకుండాను. ఇంకా పిచ్చిపిచ్చి రంగాలు ఏమాత్రం ఉండవు. అదానికి అనుకుంటాను, లక్షణసాంప్రదాయాలను సన్నిహితంగానూ, అయిదాటకాల్లో అనుసంధింపబడి ఉంటుంది అకథ అంతాను. ఏ సందర్భం ఎలా ఉన్నా నిర్వహణసంధిలో కొంచెం అద్భుతరసం తొలకలిస్తూ ఉంటుంది. ఇందులోఉండే సంవిధానవిధానం ఇంతే.

గయని నిష్ఠీనకారణంగా కలిగిన ఆ కృష్ణనికోపం అంత ప్రళయంగా పరిణమించడం స్వభావసిద్ధంగా ఉంటుందా అని అనిపిస్తుంది. అందులో ఆనలునునిసి సమక్షంలో లేనప్పుడు కృష్ణుడంతాడు అంత ఘోరప్రతిజ్ఞను పడుతూ చక్రవంక్రనుకూలు చేయడం భావ్యమేనా అని అనిపిస్తుంది. అందులో నరుడైన అర్జునునికి ఉండేసాటి కరణాగతత్రాణాస్త్రమాత్రమయినా కేవలం నారాయణుడైన శ్రీకృష్ణభగవానునకు ఉండకపోతుందా అని అనిపిస్తుంది. ఇదంతా ఇలాఉండగా సృష్టితీలయాలన్నిటికీ కారణంగాఉండే ఆ మహానభావునకు సందేహస్పందయన ఎవడో యొక కేవల తాకిమనివలె ఉ॥ ఈవిధిసద్గురార్థు వధియింపక పోవుదునేని దేవదేవీకి బుద్ధిమూర్తి పనుచేవునకున్ దగయుండగానికన్ || మొదలైన ఘోర

ప్రమాణాల్ని చెయ్యడం భావ్యమేనా అని అనిపిస్తుంది. ఇలాటి సందేహాలన్నీ ఉంటాయంటే, వానికేం, వదిలేద్దాం.

ఏది ఎట్లాఉన్నా వీరికావ్యాల్లోని ప్రసంగాలూ పద్యాల్నూ అందటికీ అరమయ్యేట్లు ఉంటాయి. నిరరక సమాసాది సాంకర్యాలు లేకుండా ఉంటాయి. ఇంకా సరళంగానూ, మనోహరంగానూ ఉంటాయి. గయోపాఖ్యానంలో ఆ పంచమాంక మందలి కృష్ణుడును సంవాదసందర్భాలకు చెందిన పద్యగద్యాల్ని అనక ఏ ఔచిత్యాల్ని ఎలా విడిచిపెట్టినా శ్రోతల హృదయాల్ని మాత్రం గట్టిగా పట్టుకుంటాయి. ఈ అంకానికి అకపడే దీన్ని దేశమంతా ఆదరిస్తు ఉంటుందని నానమ్మకం.

ధర్మవరంవారి కావ్యాలు

ఇప్పటికీ అమానుషంగా నాటక రాజ్యాన్ని పాలిస్తూ ఉన్నవి ధర్మవరంవారి కావ్యాలే. పద్యాల్నూ, గద్యాల్నూ గేయాల్నూ, అంకాలూ, రంగాలూ, మొదలైనవన్నీ వీరి కావ్యాల్లో లెక్కలేకుండా కనిపిస్తూ ఉంటాయి. ఇలాటి విలక్షణాలతో బయలుపడిన వీరి మొదటికావ్యమైన "చిత్రనళియం" నాటక సితామహత్యల్ని నిశ్చంకయంగా సంపాదించి పెట్టింది. ఇక ప్రచారవిషయంలో తత్ప్రవిగారి సరసవిదోదినీపథ చాలా సాయంచేసింది అ జిల్లాలో అంతాను. ఇక ఇటులెటుగుజిల్లాల్లో గుంటూరు ఫస్టుకంపెనీ దీనికి చాలా ప్రచారాన్ని కలిగించింది. ఆ కారణంగానే ధర్మవరం వారి కావ్యాల్ని గుంటూరు వారికి సాధికారంగా అడుకోడానికి కవిగారిచేత అనుగ్రహించబడ్డట్లుకూడా తెలుస్తుంది.

చిత్రనళియంకథ భారతారణ్యపర్వంలో చెప్పబడి ఉంది. ఇంకా శృంగార వైషధం అనే పేరుతో శ్రీనాధనిచేత తెలిగింపబడిందికూడా ఒకటి ఉంది వివేకంగాను. ఈ రెండింటి సాహాయ్యంతో పద్యగద్యరేఖల మూలంగానూ, చిత్రచిత్రాలైన జాబుల్లోనూ, సాంకేతికతల్లోనూ, మన కృష్ణమాచార్యుల వారు యథాకథానుక్రమంగా రంగానికి ఎక్కిస్తూ చిత్రనళియ మని పేరుపెట్టారు. ఇది అన్ని విధాలా స్వతంత్రంగా బయలుపడడంచేత దీన్ని ఏలక్షణాల్ని పట్టి పరామర్శిద్దాం! దాని కదేలక్షణము అనికూడా అనుకుందాం. అధునికనాటకలోకం ఇదివఱకే అనుకుంది ఆచూల. కాదంటారా! ఇప్పుడు వచ్చే ఏ నాటకంలో ఆహాకడల లేకుండా ఉన్నాయో చెప్పండిమితీ. దీన్నొక బహిరంగిని "పద్ధతి నాటకం" అనక తప్పకుండామితీ!

వీరి కావ్యాలు చూడగా చూడగా ముందుమాటల్లోనూ ఆపైన పద్యాల్లోనూ, అమిత్రుల పాటల్లోనూ దభాలవారీగా మూడేసిపర్యాయాలు వ్రాయబడినవిగా కనిపిస్తాయి. అలాకాక పోతే ప్రసంగాల్లో ఉండే అర్థాలే పద్యాల్లోనూ పద్యాల్లో అర్థాలే పాటల్లోనూ పాడించే పాడినట్లు పరిభవిల్లుతూ ఉంటాయి. చదవండి కొంచెం దయచేసి. ఇక కల్పనాది విషయాల్నూ, ఏదో ఒకఉత్తరం, రెండుమాడు సాలాలి క్షిల్లా రెండుమాడు ద్విపదలూ, రెండుమాడు రగడ్లూ, తర్కవిత్తరాలూ ఒకటేపద్ధతిని కనిపిస్తూ ఉంటాయి విధానకంగాను. అందులోనే ఉంది ఆ నవ్యనాటక కుంభకోణం అంతాను! అయితే రసవిషగంధకాలు కలియని పరికుద్ధమైన బైరాగీ చటకాలవలె వీరి నాటకాలు అట్టేమాటగా ఉంటూ ఉంటాయి ఆ ఆడివారికి చూచేవారికినీ.

ధర్మవరంవారి విమదసారంగధర ఒకటి మన గుంటూరు హిందూధియేటరువారిపుణ్యానే వ్యాప్తిలోకి వచ్చింది ఎక్కువగాను. దీన్ని కొంచెం లక్షణయుక్తంగా వ్యాధిమని కాజోలు శో॥ పూర్వగం విధాయదా నూత్రధారే వినిర్ణతే పృథివ్య తద్దపరకః అనేదాన్ని అనుసరిస్తూ నాందీప్రస్తావనలకు ముందుగా హిరణ్యవిభావకులనే వ్యాప్తిపూరితగూడిన రంగాన్ని ఒకదాన్ని తగిలించారు మన వితామహులు. ఈ లక్షణాల్ని మాత్రం ఏంఅనుకున్నారోగాని ఎవరూ అనుసరింపలేదు ఇంతవఱకును. వీరి కావ్యాల్లో పృసంగాలు చాలావఱకు సాజరూపంలో ఉంటాయి. సమయోచితంగానూ ఉంటాయి. యుద్ధాత్మాది పిద్యంగాల్ని బోలెడ ప్రసంగ లక్షణాలు ఈ సారంగధరలో చాలావఱకు దృశ్యమాతాయి. ఆపేస్తాను ఇంక అధికంగా పోతుందాను.

శ్రీయుత ధర్మవరం గోపాలాచార్యులు అనేవారు కీ॥ శే॥ కృష్ణమాచార్యులవారి సోదరులు. సరసవిదోదినీపథ అమలులో ఉన్నప్పుడు వీ రందులో కొన్ని పాత్రలను ధరిస్తూ ఉండేవారు. హైదరాబాదుదేశంలో కొంతకాలం న్యాయవాదులుగా ఉండేవారు. యవనాంగప్రభావలలోనూ, కొంత వజ్ర కాంక్షయభావలలోనూ ప్రవేశాన్ని కలిగించుకున్నారు. రాంగికానుభవంకూడా చాలవరకు కలిగింది వీరికి. ఇన్నివిధాలైన పరిజ్ఞానాలు వీరిలో ప్రకాశిస్తూఉండేకారణంగా కలిగిన నాటకనిర్మాణస్వరూపం వీరిచే ప్రకటించబడిన రామదాసు నాటకంలో కనిపిస్తూఉంటుంది.

ప్రస్తుత ప్రచారంలో ఉండేనాటకం ఏదయ్యాఅంటే ఈ రామదాసు నాటకాన్నే చెప్పాల్సి ఉంటుంది. ఇందలి గాథ చరిత్రప్రసిద్ధమైన మన భద్రాచల దేశానికి చెందింది. గోపన్నగారి రామకృష్ణరామాయణం ఆఖరిగోపాలం ఆంధ్రలోకమంతా కీర్తనరూపంలో అనుభవిస్తూనేఉంది ఇప్పటి

దాకాను. ఎందఱు కవులు వ్రాసినా, ఎన్ని సమాజాలు ఆడినా ఏ భారత రామాయణాలతోచేసిన ప్రాచీనగాధలనోగాక, ఇట్టి అధునిక వృత్తాల్ని నాటకరూపంలో వ్రాయడంగాని మన సమాజాలు అట్టివాన్ని అడడంగాని లేకపోయింది. వినూత్నంగా గారెల్లా చేడక్కుతాయి అంటారు. ఎన్ని సర్వాలు చూస్తారు అలాటి ప్రాత వృత్తాల్ని.

మనగోపాలాచార్యులుగారు కంచెర్ల గోపన్నగారి భరహ భక్తిస్వరూపాన్ని ఇలా దృశ్యకావ్యంగా చేయలేకపెట్టడంలోనే వున్నదంటాను ఎంత విశేషమయినాను. జయలక్ష్మిగారి తెలివినకథ అయిపోయింది. గోపన్నగారి ఆంధ్రలోకాని కంతా చిరపరిచితుడైన భక్తాగ్రగణ్యుడైన పోయినాను. వైద్యాదీన్ని ప్రప్రథమంలో రంగానికి ఎక్కించినవారా మువ్వకొద్దవలన ము॥ రా॥ రా॥ తాడిపత్రి రాఘవాచార్యులుగారు ఎడవల్లి సూర్యనారాయణగారు అయిపోయారు. ఇంకా మువ్వకొద్దలగు ము॥ రా॥ రా॥ పర్యవరేక్షి రామచంద్రారెడ్డిగారికో అలంకరించబడిన అల్లూరుకంపెనీవారు మాడా దీనికి ఏంపోయి ర్యాదను సంపాదిస్తూవచ్చారు. ఇన్ని సహాయసంపత్తులు సహనీన ఈ రామదాసునాటకం కాకపోతే యింకో నాటకం ఎలా యంతరాజ్యం ఏలగలదో చెప్పండి!

రామదాసు నాటకంకూడా గాఢాప్రధానమైందే. అయితే ఆ గాఢమ కవీరుసంపర్కం మూలంగానూ, మఱికొన్ని చిట్టిపాట్ల చిల్లరతమామెరంగాల్ని అతికించుట మూలంగానూ కొంతర క్షిణి కలిగించారు నిస్సంశయంగాను. శ్రీయుత గోపాలాచార్యులుగారియందుఉండే యవనభాషాస్వరూపాన్ని పురస్కరించుకొని వ్రాయబడిన ఆ మాటలూ, పాటలూకూడా ఈనాటకం ఆడబడుతూ ఉన్నప్పుడు కొన్ని అందాల్ని అగపఱిస్తూఉంటాయి. ఈ మొదలైన కల్పనలు నాటకవస్తువిషయ కంగా వీరిచే చేయబడిన పోషణంగా ప్రతిబింబింపకునమా కనిపిస్తుంది.

ఈగాధకు రామసాక్షాత్కారం అనేది ముఖ్యకలంగా పరిణింపబడతగింది. అది మేల్చురాజన్యమాదామణి యగు ఒక్క తానీమమూత్రమే కలిగింది. రామదాసు అలాకల గదానికి ఈగాధలో కారణమౌతుడుగా కనపడతాడు. కవీరు దానికి ఇంకాసహాయముగా ఉంటాడు. ఈ సందర్భాల్ని పట్టి కవిగారు నాయకపరంగాచేసిన నాటక నామకరణానికి విరుద్ధంగా కనిపించినా తానీమయే నాయకుడుగా చెప్పగలిగి ఉంటాడు.

నాటకం అనబడేదానికి శృంగారపీఠాలైన రెండురసాలే ప్రధానంగా ఉండవలసి ఉంటుంది. ఆ నీమాన్నే పట్టుకొని వ్రేలాడుతూఉంటే నాటకోత్పత్తికి అనంతరంగా ఉండకచ్చుననే ఇప్పటివెద్దల అభిప్రాయాలకూడా పాటింపబడింది. గోపాలాచార్యులుగారు ఇందులో భక్తిరసాన్ని ప్రధానంగా పోషించకలిగారంటే మనం నిజంగా సంతోషించాల్సిఉంటుంది. ఇక మిగిలినలక్షణాలికి ఏంలేండి! సమయవిరుజాలాపాల్ని, రంగాల్ని కొన్నిటిని వదిలిపెడితే పాత్రాత్మకతకూడా కొంచెం సరసంగానే కనిపిస్తూఉంటాయి.

ఇక కవిత్వవిషయం. కలగలపు ప్రసంగాలు జాతీయంగా ఉంటాయి చాలావఱకు. రామదాసుగారి బంధుభావాలోని ఆర్థాలాపాలు ముఖ్యంగా శ్రవణానందాన్ని కలిగిస్తాయి. పద్యాల్ని చాలా మితంగానే వాడారు. అవిఅంత కవితాత్మక లాభాల్ని ప్రధానంగా చూపించేవికావు. మొత్తానికి ఈ నాటకం చదివేటప్పటికంటే ఆడింపుడు చాలాఅందంగా ఉండి ఆనందాన్ని ఇస్తుందంటాను నేను.

జర్నల్ గ్రామోఫోను ఉచితము
తామర ఎంతకాలము నుంచియున్నన
సరే యీమందు నుపయోగించిన 12 గంటల
లోనే మాడిపోవును. 18 తామరమందు
నీసాల నోకేసారి కొన్నవారికి ఒక గ్రామో
ఫోను ఉచితముగా నివ్వబడును. నీసా 1-కి
రూ॥ 0-6-0 మాత్రం. గ్రామోఫోనుతోకూడ
హారక, సాండుబాక్సు, నూచులు ఒక రికార్డు యివ్వబడును.
1 డజను రికార్డులు రూ॥ 9/-ప్యాకింగ్ పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.
AMERICAN COMMERCIAL
206 CHEAP STORES.
Post Pox No. 561, G. P. O. CALCUTTA.

పిన్న పము
మీకు ప్రత్యేకమైన ఆయుర్వేదోపదములు కానునని
యెడల వెంటనే ఈక్రింది విలాసమునకు వ్రాయండి. శరీర
వాధ్యమునుగూర్చి, ఏసలకోకావలసినను మాకు వ్రానే శుభ,
జోషధ్యమును నిర్ణయించి పంపగలము. ఒకసారి ప్రత్యేక పరి
చయముచేసిన మీకే తృప్తినిచ్చును. కేటలాగు ఉచితము. 1
ఆర్డరసాయనశాల, ముక్త్యాల (కృష్ణ)

ఒక ఆదర్శనియమైన సహకారపద్ధతి

నివాసార్థము, వ్యాపారము, వివాహము, విద్య
యెట్టియు మున్నగువాని నిమిత్తము
వడ్డీలేకుండా ఋణములు

రు. 5,000 వరకు.
ఎప్పుడైనను దరఖాస్తు
చేయవచ్చును

ప్రవేశదరము రూ 1/- మాత్రమే
ఈ త్తరప్రత్యుత్తరము లింగ్లీషులోనే వ్రాయవలెను.
అడ్మినిస్ట్రేటరు సారముకొలుకును, తదితర వివరముల
కొలుకును అ. 0-4-0 నెలల బిల్లులను పంపవలెను
Messrs A. P. VINE & Co.,
Managing Agents,
Ferozepore Cantt (Punjab.)
తంజిలింపము:- మొనర్పు ఏ.పి. వైన్ అండు కో
స్టోక్ మేనేజింగ్ ఏజెంట్సు
మొనర్పు నెం. 222. ఫిరోజ్ పూర్, పంజాబ్.

జీవామృతము

దుర్బల శరీరమునకు మాత్ర
నోతేజమును కలిగించు
గొప్ప బలవర్ధకము
వల సీసా 1-కి రు. 3-4-0

ఆయుర్వేదాశ్రమము

151, గోవిందపు నాయకవీధి, మదరాసు.

విశ్రేణు దీని నమ్ముదురు)

(మా అందరి యేజంట్లయొద్దను, ఎల్ల జాతీయవిశ్రేణు
యొద్దను దొరకును.)

సరస్వతీ గ్రంథమాల

కాకరపర్తి, పశ్చిమగోదావరిజిల్లా

1924 సం॥ సంస్థాపితము, ఈ గ్రంథమాలయందు 3 మా
సముల కొకటి చొప్పున రసవంతముగ, సరిత్రాత్మక, సాంఘిక
అపరాధ రహస్య పరిశోధక నవలలు, నాటకములు, ప్రబంధ
ములు ప్రకటింతుము.

దీనికి సం॥ చందా రు 2-8-0 ప్రవేశదరము రు0-8-0

కాకరపర్తి సత్యనారాయణ.

మూత్ర వ్యాధులచే గలిగిన

నరముల బలహీనతకు, మిక్కిలి

గుణకరమైన,

అద్భుత నివారిణి

మూత్రసంబంధమైన వ్యాధులచే గలిగిన నరముల బల
హీనతచే నేను బాధపడుచుంటిని. అనేక వైద్యులవద్ద చికిత్స
చేసుకొనియు, స్వల్పగుణముకూడ లేకపోయెను. శ్రీ వెంకటగిరి
కుమారరాజుగారి శిష్యుడైన ప్రస్తుతము మద్రాసు, ఎగ్మూరు
నందు, లెనాన్ క్రాసింగ్ ఎదుటనున్న "ప్రాప్రెక్టసు" భవన
మునందున్న కృష్ణాపుర నివాసియగు పండిత స్వామి శ్రీనివాస
అయ్యంగారివద్ద చికిత్స ప్రారంభించితిని. అతిస్వల్పకాలమునందే
అనగా 39 రోజులలోనే నాకు గలిగిన అద్భుతమైన గుణమునకు
ఆశ్చర్యపడితిని.

చెలికాని సూర్యారావు, మూరమండ

జమీన్ దారు, శ్రీవెంకటగిరి రాజుగారి

12-5-1926,

బావమఱది.

రామదాసు నాటకము

(శ్రీయుత ధర్మవరం గోపాలాచార్యులుగారు వ్రాసినది)

దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారి ఆదరణక్రింద

ల యోలా కాతేజీ ఆంధ్ర విద్యాధులచే

ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధి కొరకు

విక్టోరియా పబ్లికేషన్ హౌసులో

ఈనెల 20 వ తేదీ (20-10-29) ఆదివారంనాడు సాయంకాలము 6 గంటలకు ప్రదర్శింపబడును.
(కార్యదర్శి)

ఎస్. సత్యనారాయణగారు మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయ నెనే
టుసభ్యులుగ ప్రోఫెసరులగు నామిశేటు చేయబడిరి. వీరు
సిండికేటు ఎన్నికలలో సభ్యులుగ నిలచుచున్నారు.

ఆవడి ఆరోగ్యశ్రమము:- ఈ ఆశ్రమభావము
నకై కోయంబులూరు పురపాలక సంఘమువారు రూ 25 లు
విరాళము నొసంగినదియు, ఆవిరి శ్రమను కృతజ్ఞతతో నందుకొం
టిచునియు డా॥ ఏ. లక్ష్మీపతిగారు వ్రాయుచున్నారు.

శ్రీ పార్థసారథిస్వామి దేవాలయము (తిరువళి
క్కేణి):- ఈనెల 18 తేదీ మొదలు ప్రతివారమున
సోమ, మంగళవారములందు సాయంత్రము 6-30 గంటలకు
తిరువళిక్కేణి శ్రీ పార్థసారథిస్వామి దేవాలయమునందు
శ్రీమన్ విద్యావేదాద్వయగిరి దేశికాచార్యస్వామివారు
భగవద్విషయమును గూర్చి కొన్ని యుపన్యాసముల నొసగెదరు.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము:- ఈవిశ్వ విద్యా
లయమువారి యాజమాన్యమున ఈనెల 16, 17, 21, 22 తేదీ
లను ప్రెసిడెన్సీ కాలేజీ ఇంగ్లీషు లెక్చరుహాళలందు ఆంగ్ల సార
స్వమునందు భారతసాంప్రదాయమును గురించి పి. ఆర్. కృష్ణ
స్వామి (కుంభకోణం కాలేజీ ఆసిస్టెంటు లెక్చరర్) గారు రుపన్యసిం
చెదరు. అందు మొదటిది ఆంగ్ల భాషలో హైందవశబ్దములు,
రెండవది ఆంగ్ల కవులు, భారతదేశము, మూడవది సర్వాల్టర్
స్కాట్, భారతదేశము, నాల్గవది డేకరే, తరువాతినవలారచ
యితలను గురించియు నొసగబడును. ఈ ఉపన్యాసములకు ఆంగ్ల
భాషా విద్యార్థులును, ఉపాధ్యాయులును, పౌరులును కూడ
హాజరకావచ్చును.

జతీంద్ర దాసు స్థావరకనిధి

మద్రాసు పౌరులసభ

గత శనివారము సాయంకాలమున తిరువళిక్కేణి సము
ద్రతీరమున జాతీయపక్ష యాజమాన్యమున జతీంద్రదాసు
స్థావరకనిధి నిమిత్తము బహిరంగసభ జరుపబడెను. డా॥ పి.
వరదరాజులు నాయకులుగా రధ్యక్షత వహించిరి.

అధ్యక్షులు లుపన్యసింపుచు రాజకీయ ఖైదీలసంరక్షణ
కొరకు జతీంద్రదాసు స్థావరకనిధిని వసూలుచేయు
టావశ్యకమని తెలిపిరి.

పిమ్మట గా॥ వి. రామదాసు పంతులుగారు రుపన్యసిం
చుచు జతీంద్రుని త్యాగమును ప్రశంసించిరి. యూరపియను ఖైదీల
కెట్టి సౌకర్యము లొసగబడుచున్నవో అట్టిసౌకర్యములే రా
జకీయ ఖైదీలకుకూడ కలుగజేయు తలంపుతో జతీంద్రుడు తనప్రా
ణముల నర్పించెను. కాననభలలో ప్రవేశించి యందోళనలను
పుటలన భారతదేశమునకు స్వరాజ్యము లభింపదు. జతీంద్ర
దాసు వారు త్యాగశీలరవలననే స్వరాజ్యము లభించును.
జతీంద్రుని మరణము ప్రభుత్వోద్యోగులకుకూడ భయమును కలి
గించెను, అని నుడిపిరి.

పిదప ఎం. ఎస్. నాట్రహ్య అయ్యగారు, డి. కొళం
దై మున్నగువారు రుపన్యసింపిరి. జతీంద్ర స్థావరకనిధిని వసూ
లుచేయుటకు ఒకసంఘము నేర్పబడవలెనని తీర్మానింపబడిన
రువాత సభ ముగిసెను.

ఖద్దరు, చేతిపనుల ప్రదర్శనము

ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభతోబాటు ఖద్దరు చేతి
పనుల ప్రదర్శనము బెజవాడలోని దుగ్గా కళా
మందిరమున నవంబరు 3, 4, 5, 6 తేదీలందు
జరుగును

ఈ ప్రదర్శనమున విస్తృతము ప్రదర్శింపబడినదిగా వాని
వివరముల వానికి కావలసిన స్థలమును దెలుపుచు కార్యదర్శికి
లేఖలవ్రాయవలెను. దరఖాస్తుతో రూ 5 లను అడ్వాన్సు
పంపవలెను. ఆవాన్సుసంఘమువారు లేట్లను దెలిపెదరు. ప్రదర్శ
నానందము 16 చతురపుగజములుగల చిన్న గదులుగ విభజింప
బడినది. ఈ త్తరప్రత్యుత్తరములు కార్యదర్శితో జరుపవలెను.

నల్లూరి పాపయ్య,
కార్యదర్శి.

మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయము:- ఈ విశ్వవిద్యా
లయముయొక్క యాజమాన్యమున హెచ్. పరమేశ్వరన్ గారు
ఎం. ఏ. పి. హెచ్. డి. గారు అవకాశము (హాక్వస్) కలుగ
చేయుట, కొలత, దాని ప్రయోజనములనుగురించి ప్రెసిడెన్సీ
కాలేజీలో 12 ఉపన్యాసముల నొసగెదరు. ఈనెల 16 తేదీని
మొదటి యుపన్యాసము జరుగును. ఈనెల 19, 23, 26, 30
తేదీలను నవంబరునెల 2, 6, 9, 13, 16, 20, 23 తేదీలను
తక్కిన ఉపన్యాసములు జరుగును. ప్రతిదినమున సాయంత్రము
5 గంటలకు ఉపన్యాసములు ప్రారంభింపబడును. ఈవిషయ
మునకు సంబంధించిన విద్యార్థులకును, ఉపాధ్యాయులకును
మాత్రమే యీ యుపన్యాసములు ఉ
ద్దేశింపబడెను. వివిధకళాకాలల ప్రిన్సిపాలులును యీయుప
న్యాసములకు హాజరకాదలచు విద్యార్థుల నాయులును ఈనెల
15 తేదీకి యీవిశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రారుగారికి పంపవలెను అని
రిజిస్ట్రారుగారు ప్రకటించుచున్నారు.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

సిండికేటు ఎన్నికలు

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ రిజిస్ట్రారుగారు రిజ్లు ప్రకటించు
చున్నారు.

డా॥ టి. వి. కేవగిరిరావునాయుడు ప్రెసిడెన్సీ కళా
శాలలో ఫీలాసఫీ ఆసిస్టెంటు ప్రొఫెసరుగారు యీవిశ్వవిద్యా
లయ సిండికేటు సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నొసగిరి. కావున
నవంబరు 9 తేదీని జరుగబోవు నెనేటు అసాధారణసభలో
సిండికేటువకు మొత్తము 6 గురు సభ్యుల నెన్నుకొనవలసి
యున్నది.

ఫౌ ఫి త ము 1893

సీమకమలములు

మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైనవి

న్యాయమైన ధర

వీకెసి చబిల్ దాస్ అండు నన్స్

రత్నాలు, బంగారు, వెండిసగలు వర్తకులు

112, 113 చైనాబజారు రోడ్, మద్రాసు.

నిర్మలత, సరళత, సౌందర్యము

ఇవి అన్నియు మా వర్క్కుపాపునందు తయారైన ప్రతి వెండివస్తువునందు గాంచగలను. ప్రతివస్తువు చేతితో తయారైనదే. స్వచ్ఛమైన వెండిచే తయారైనది. అందుమీద మా రిజప్టర్లు డైమండ్ బ్రెడ్ మార్కు గల్గియుండును. అదియే దాని నిర్మలత్వమును సూచించును. పనితనము బహు చక్కగా నుండును.

దీపావళిమహోత్సవమునకు మీ గృహమును మా వెండిసామానులతో నలంకరింపుడు. మీయింటికి నూతనప్రకాశమును, మీకు క్రొత్తవికాశము గలుగును.

మార్కెటునందు దొరుకు యిదేమాదిరి వస్తువులకంటె మాచే తయారైనవర్సబడినవి శ్రేష్ఠమైనవని మీరే కనుగొనెదరు. తూకమునకు తగ్గ పరిమాణములు గల్గియుండును.

సురాజమల్ లల్లుభాయి అండు కో.,

బంగారు, వెండివస్తువులు తయారొనర్చేవారు,
313, ఎస్టేట్, మద్రాసు.

బొంబాయి,
359 కాల్పదేవి, రోడ్డు.

కలకత్తా,
12 లాల్ బజారు వీధి.

రంగూన్,
134 మొగల్ వీధి.

తిరుచునాపల్లి,
135 బిగ్ బజారు వీధి.

“కలహనారద”

(శ్రీ) సరస్వతీ యునై టెడ్ సంఘమువారు

పై సంఘ సభ్యులు బ్రహ్మశ్రీ వి. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు ఆడ్వోకేటుగారి యాదరణంబున సౌందర్యమునకు నందు 6 వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ సంగ శేషచల శాస్త్రిలవారి శిష్యుండగు శింగరాజు రామలింగ శాస్త్రిలవారిచే రచియింపబడిన “కలహనారద” యను నూతననాటక మతిరమ్యముగ ప్రదర్శింపబడియె.

నాటకారంభమునండి ముగింపునకు నారదుని చర్యల న్నియు గమనార్హముగనే యుండె. బాలుడైనను తనపాత్రను చాల చక్కగ పోషించె. ఉర్వశీరంభల రూపలావణ్యములు, చాకచక్యములు, నాట్యగానవిభుజిత, గమనార్హములని నాటకంబునకే తెంచిన హిందూ మహమ్మదీయుల దృఢయోకాభిప్రాయం బనుటలో కించితైనను సంశయంబు కానరాదు. బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరాలు నారదున కభయంబొసంగుటకూడ చూచి సంకల్పింపఁగలనదియే జెప్పక తీరదు. నారదుని చర్యలవలన సంసార కష్టసుఖంబులు బాలరకు నైతము బాగుగ తెలియుచుండె. నిలిచిన పాత్రలుకూడ తమ పయస్సునకు మించినట్లుగనె పోషించిరని చాలమంది యభిప్రాయపడిరి. నాటకమందు పాల్గొన్నవారు బాలురే కాబట్టి లోపమున్న ముందర క్రమేణ వృద్ధికి రాగలరని మా యభిప్రాయము. నాటక ప్రదర్శనంబుకు విచ్చేసిన హిందూమహమ్మదీయుల లండరు తమ సంతసమును నాటకశాలయందు జూపుటయే నిదర్శనము.

ఈ సభ కార్యదర్శిగారు ఎ. సి. నాగన్న శ్రేష్ఠిగారు నాటకకాభివృద్ధికి కాక ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికికూడ పాటుపడుచున్నారని నేను గమనించగల్గితిని. శ్రీ శ్రేష్ఠిగారు మాతన నాటకములను పండితులచే వ్రాయించి వారి నాటకములను ప్రదర్శించి వారిని ప్రోత్సహించుట చాల శ్లాఘాపాత్రమైనది.

మ. రా. శ్రీ వీరసింహ కంచి వెంకటేశము శ్రేష్ఠిగారు ధనము నాసింపక వారికాలమును చాలవఱకు బాలురను తరఫీదు చేయుటయందు దుపయోగించుటయే నాటకముయొక్క జయమునకు కారణము.

బ్రహ్మశ్రీ రామలింగ శాస్త్రిలవారి కవితృప్తోపాదా చాల చక్కగనన్నదని చెప్పుటయందు దతిశయోక్తిలేదు. చక్కని భావనంధనలు, చక్కనికైలి నాటకాంతరమువఱకు చూడనగు పాటలు చాలరసవంతంబుగ వ్రాసియున్నవారు. గురువునకు మించిన శిష్యుడై శ్రీశాస్త్రిలవారు వారి గురువుల కమితానందంబును కలిగించి వారి కీర్తిని నెలకొల్పిరి.

బ్రహ్మశ్రీ వి. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగారు గారి యుదారస్వభావము అన్నిటికంటె శ్లాఘనీయము. అందరికి తెలిసినవారి గుణగణంబులను నేను వ్రాయబూనుట తెలివితక్కువ పని యగుటంబట్టి శ్రీవారికి నమస్కృతు లూనర్చుచు వారికిని వారి యాదరణమున నాటకమును ప్రదర్శించిన శ్రీసరస్వతీ యునై టెడ్ సంఘమువారికిని, నేపథ్యాధికారిగారికిని, రామలింగ శాస్త్రిలవారికిని, నాగన్నగారికిని దేవుడు అష్ట విశ్వరూపంబు లాసంగుగాక యని ప్రార్థించువాడ.

కే. ఆర్. ఆదిమూర్తి గుప్త

డి. ఎల్. గంగాధరశెట్టి

11-వ ఆంధ్రరాష్ట్రీయ మహాసభ

నవంబరు 3, 4-వ తేదీలందు విజయవాడలో
దుర్గాకళామందిరమునందు గూడును

అధ్యక్షులు:— శ్రీ మతి న. రోజు సీ జే వి గారు

కాంగ్రెసుసంఘములు వెంటనే ప్రతినిధుల నెన్నుకొని తెలుపప్రార్థితులు

న. పా పయ్య. అహ్వానసంఘ కార్యదర్శి.

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము
కార్యదర్శులు శ్రీయుతులు జి. వి. పున్నయ్యశాస్త్రి,
కన్నెగంటి నూర్యనారాయణ
మూర్తి చౌదరిగార్లు యిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

గుంటూరు 11-10-29

1929 డిశంబరునెలలో లాహోరులో జరుగబోవు దేశీయమహాసభకు గుంటూరుజిల్లానుండి ప్రతినిధులుగా వెళ్లదలచినవారు తమ ధరఖాస్తులను ఒకరూపాయి ప్రతినిధిగుముతో సహా అక్టోబరు 26 తారీఖులోగా జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యాలయమునకు గుంటూరునకుపంపప్రార్థితులు. ధరఖాస్తులో పేరు, వయస్సు, జాతి, నియోజకప్రదేశము, ఏ కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుడో, అందలి యిద్దరి సభ్యుల ఆమోదపు సంతకములు నుండవలెను. సరియగురీతిని తేనటియొ, రుసుముపంపవట్టియొ, సకాలములో చేరవట్టియొ, ధరఖాస్తు లంగీకరింపబడవు.

ఆటంక పరచుట

నూనెనీక, కరీర సంబంధ కేట్రులు ఆటంకపరపబడిన దయజేసి

కామశాస్త్రమును

పఠించు

ఇది ఆరోగ్యము, సంపద, అభివృద్ధి వగైరాలకు దారి చూపును.

ఇనాముగా తపాలుఖర్చులేక పంపబడును. దయచేసి ఒకకాడ్డును ఈ దిగున విలాసమునకు వ్రాయుడు.

ఆరోగ్యవిగ్రహ పార్శ్వ, 313 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

అవ్వకమునకు సిద్ధముగానున్నవి

మామిడి అంట్లు జహంగీరు మొదలగు ప్రసిద్ధిగల 200 రకములున్న యితర ఫల, పుష్ప, సత్తజాతులు అవ్వకమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. క్యాటలాగు ఉచితము.

రావు చిన్నారావు & సన్సు,

రాయల్ నర్సరీ, కడియం, కూర్మగోదావరిజిల్లా.

ఏలూరు వాయ్యమసంఘము

9-10-1929 ని జరిగిన పోటీకు స్త్రీలు

గెలిచినవారు

ఓడినవారు

1. మహంతి తాతయ్యగారు, } మర్రి గురువులుగారు, రు 5. రు 10.
2. అబ్బోతుల అప్పలస్వామి } నేమల కొండయ్యగారు, గారు, రు 10. రు 5.
3. చిత్తజిల్లు రెడ్డమ్మగారు, } కొమ్మేటి వెంకయ్యగారు, రు 10. రు. 5.
4. కాశీధయ్యగారు రాధా } రహిం బక్షగారు, రు 25. కృష్ణసింగుగారు రు 50.
5. దారాబందురాములు } మారోజు నూర్యనారాయణగారు గారు బెజవాడ రు 15. ఏలూరు, రు 5.
6. పోలారపు వెంకన్న } గణం వెంకటప్పయ్యగారు, గారు రు 10. రు 10.

స్తూడెంట్లు సెమిఫైనలు

7. బి. ఏ. లాలామదుగారు } ఎన్. శ్రీహరిగారు విద్యార్థి. మదనపల్లి, విద్యార్థి

సమపందము

పేకు మస్తాన్ సాహెబు } జంగా సన్యాసిగారు, ఏలూరు గారు, బెజవాడ రు 5. రు 5.

ఉచితము! పూరాజాతకము!!

అంజన యోగమూలమున జీవితమందలి ముఖ్య ఫలితములు మీ ఆర్థరచేరిన వారములో పంపుదుము. మీజన్మనక్షత్రము లేక 9 అక్షరములు దాదాపు వయస్సుతో ఖర్చులకు రు 1-0-0 పంపించినచో బడయగలరు. ప్రశ్నకు ప్రత్యేకము 0-4-0 లు వి. యస్. య్. శర్మ, అంజనాలయం, కాకినాడ.

పార్లమెంటు సభ: హిందూదేశము

నైమను కమిషను రిపోర్టు వెలువడకముందు, ఇండియా మంత్రిగారు హిందూదేశము నకు వెడలుటగాని, సంస్కరణ ప్రకటనము గావించుటగాని, జరుగునెడల పార్లమెంటు సభకు తిరిగి ఎన్నికలు జరుగునని, “సాటర్ డెన్యూ” పత్రిక బెదిరించుచున్నది. లాయడు జార్జి గారిది సరే ఎన్నికలు త్వరలో జరుగునని ఊహించుచున్నారట. ఎన్నికలు జరుగుచో, ప్రధాన వివాదాంశమేమగును? హిందూదేశసమస్య దప్ప మరెయ్యకటి, ఈ పత్రికకు గనుపించుటలేదు. లిబరలు కన్వెన్షన్లు పక్షములవారు, లేబరుపక్షముపై యీ విషయమున ధ్వజమెత్తుట సహజము. ఇట్టిస్థితిలో లేబరు ప్రభుత్వమువారు నైమను కమిషను రిపోర్టు వెలువడకముందే, ప్రకటన గావించుటకు సాహసించెదరా? ఇర్విన్ ప్రభువు హిందూదేశమునకు వచ్చినప్పటికీ, తమ ప్రసంగములలో ప్రకటన సూచన గావించెదరని, వార్తలు చెలువుచున్నవి. బహిష్కారవాదులలో మితవాదులను చీలదీయుటకుమాత్రము ప్రయత్నములు జరుగునని, లండను ప్రైముప్రతిక వ్యాఖ్య చెలువుచున్నది. కాని, స్వరాజ్యమునకు కొరవడు సంస్కరణములతో దేశము తృప్తిజెందుట దుర్లభము. స్వల్ప సంస్కరణములతో దేశము సరిపెట్టుకొనజాలదు. కాలయాపన జరిగినకొలదియు, సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యాయము బలపడుట దప్ప వేరు లాభము గలుగదు.

కలకత్తా కాంగ్రెసు సభవారు పెట్టిన గడువు త్వరలో సమీపించుచున్నదని, బ్రిటీషువారికి చెలియును. గడువుకు పిమ్మట, ఫలప్రదమగు కార్యక్రమము కొనసాగునని గూడ వీరు భావించుచున్నారు. అందుకనియే, వీరిలో కొంత కదలిక బయలుదేరినది. భారతీయుల కోర్కెలను సఫలపరుచుకొండ, ఏతీరున నయినను వీరిని తృప్తిపరచుటలులనియే, బ్రిటీషు ప్రముఖులు యోచించుచున్నారని విదితమగుచున్నది. అందుచే లాహారు కాంగ్రెసుసభలోపలనే, తీయటి పలుకులతో తృప్తిపరుపవలయునని, వీరు సంకల్పించి యుందురు. నైమను కమిషనువారితో జోక్యము కలుగజేసికొనుచో, లిబరలు పక్షమువారి తోడ్పాటు తొలగిపోవును. దేశమున కేమాత్రము స్వాతంత్ర్య మియదలచినను, కన్వెన్షన్లుపక్షమున కాగ్రహము కలుగును. తమరిపోర్టు బయల్పడువరకు, ఎట్టిప్రకటన గావించగూడదని, నైమనుగారు కోరుటచే, లేబరు ప్రభుత్వమును సందిగ్ధస్థితి ఎదుర్కొనుచున్నది. ఒకవంక, హిందూదేశపు అశాంతిని పోగొట్టవలయును.

వేరొకవంక, లిబరలు, కన్వెన్షన్లు పక్షముల తోడ్పాటు కైకొనవలయును. హిందూదేశ ప్రశ్న పక్ష ప్రశ్నగాదను వాదమును నిలువబెట్ట వలయును. సాటర్ డెన్యూపత్రిక అప్పుడే కొత్త ఎన్నికలభయమును కల్పించుచున్నది. అయినను, లేబరు ప్రభుత్వమువారు తమ వెనుకటి వాగ్దానములను చెల్లించుకొని, హిందూదేశసమస్యను తృప్తికరముగ పరిష్కరింపవలయుననుచో, కొత్త ఎన్నికల కయినను సంసిద్ధ పడవలయును.

కీర్తిశేఖులగు గ్లాడ్ స్టెనుగారు, బెల్లెండు హోం యాలు నిమిత్తము ఎన్నికల నెదుర్కొని యుండలేదా? అటులే లేబరు ప్రభుత్వమువారు హిందూదేశము నిమిత్తము ఎన్నికల నెదుర్కొనవలసి వచ్చుచో, వారికీర్తి యతిశయించునుగాని తగ్గిపోనేరదు. రుష్యాతో సంధిజేసికొని, జర్మనీతో పరిష్కారము జేసికొని, నౌకానిర్ణయము నిమిత్తము వివిధజాతులతో ఒడంబడిక జేసికొన బూనిన లేబరు ప్రభుత్వమువారు, హిందూదేశసమస్యనుగూడ పరిష్కరించుటకు వలయు ధైర్యసాహసములను జూపుట యవసరముగాదా? ఈజ్ఞప్తుసమస్యను. పరిష్కరించి, ఇరాక్ స్వాతంత్ర్యమును సమకూర్చ సిద్ధముగ నున్న లేబరు ప్రభుత్వమువారు అన్నిటికన్న ముఖ్యమగు హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదింపబూనుచో, ఎక్కుడు దూరదృష్టిని వివేకమును జూపిన వారయ్యెదరు. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమును కాపాడిన వారయ్యెదరు. అటుగాక, ఎట్టెట్టులో కాలము గడువదలచుచో, వీరు నైమను కమిషను రిపోర్టుతోనే కాలము గడువవలసివచ్చును. లిబరలు కన్వెన్షన్లు పక్షముల వారి యనుగ్రహమును సమ్మతించి, ఎన్నికలు త్వరలో జరుగకుండ కాపాడుకొనవలసివచ్చును. కాని హిందూదేశమునం దసంతుష్టి మిక్కుటమై, ఇంగ్లండుపట్ల నాశ అంతరింపకమానదు. లేబరు ప్రభుత్వమువారెటుల మెలగినను, హిందూదేశము స్వతంత్ర సమ్మతించి, కృషిసలుపుచో, వివిధ బ్రిటీషు పక్షములవారును హిందూదేశసమస్యను వెంటనే పరిష్కరింపవలసిన యవసరమును గ్రహింపకమానరు.

గాంధీ మహాత్ముడు:

కాంగ్రెసు మహాసభ

గాంధీ మహాత్ముడు కాంగ్రెసు మహాసభ కధ్యక్షత వహించుటకేల నిరాకరించెనో, ఈవారపు “యంగుఇండియా” పత్రికలో మహాదేవ దేశాయి గారు చెలిపిన కొన్ని వివరములబట్టి గ్రహింపవచ్చును. కాంగ్రెసునందు శిక్షణ కొరవడెనని, మహాత్ముడు వగచుచున్నాడు. అన్ని పనులలోను కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చుట సులభమయిన కార్యము. అయినను, యిక్కార్యమును గూడ కాంగ్రెసు సంఘములు నిర్వహింపలేకబోయెను. అందుచే, కార్య హీనమగు తీర్మానముల మూలమున, తాము దేశమును సమవగలమను నమ్మకము, మహాత్మునకు గలుగక పోయెను. ఆనంగతిని, వీరు అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘసభలో స్పష్టముగ చెలిపిరి. సభాధ్యక్షులుగ లేకబోయినను, గాంధీమహాత్ముడు తన ధర్మమును శ్రద్ధతో నిర్వహింపకమానడు. గత సంవత్సరము అధ్యక్షులుగ నుండక బోయినను, తన

ధర్మమును నెరవేర్చి యుండలేదాయని, మహాత్ముడు ప్రశ్నించెను. ఇటులే తానీమారు అధ్యక్షులుగ నుండకబోయినను, లాహారు కాంగ్రెసు నిర్ణయములను శక్తి వంచన లేకుండ కొనసాగించెదనని మహాత్ముడు వాగ్దానము జేయుచున్నాడు. అందుచే, ఇప్పటి కయినను, కాంగ్రెసు సభ్యులు తాముచేసిన తీర్మానములను ఆచరణలో నికి దెచ్చుట యవసరము. హార్డా యి రాజకీయ సమావేశములో ముచ్చటించుచు, ఆచరణలో బెట్టని తీర్మానముల గావించుట, భారతీయుల కాచారమయినదని మహాత్ముడు చాటెను. అట్టి అలవాటును మానివేయవలయునని, మహాత్ముడు హెచ్చరించుచున్నాడు. 1921 సంవత్సరమునందే, కాంగ్రెసు తీర్మానముల నాచరణలో బెట్టినచో స్వరాజ్యము లభించెడిది. కాని, అప్పుడేది ప్రతిబంధకమయ్యెనో, ఇప్పుడును అదియే ప్రతిబంధకమగుచున్నది. అందుచే, మిగిలిన స్వల్ప వ్యవధిలో, కాంగ్రెసు సభ్యులసంఖ్యను పూర్తిజేయుచు, కద్దరుద్వారా విదేశవస్త్రబహిష్కారమును పూర్తిజేసియు, జాతీయ సఖ్యమును బలపరచియు ప్రజలు తమ ధర్మమును నెరవేర్చవలయునని, మహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. కాంగ్రెసుసభ్యులను చేర్చుటలో అజ్ఞేరు, గుజరాతురాష్ట్రములు మిగిలిన రాష్ట్రములను మించినవి. బీహారు, మధ్యరాష్ట్రములు, మహారాష్ట్రము, నిర్జితసంఖ్యకన్న నెక్కుడుమంది సభ్యులనుజేర్చెను. బేరారు, పశ్చిమోత్తరరాష్ట్రములు నిర్జితసంఖ్యను పూర్తిజేసెను. మిగిలినరాష్ట్రములు పూర్తిజేయలేదు. ఇట్టిరాష్ట్రములకు ప్రాతినిధ్యము తొలగింపవలసియుండెను గాని, అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారు దయదలచి, యీ శిక్షను మానివైచిరి. ఇంతమాత్రముతో గండముదాటెనని భావించక, వివిధరాష్ట్రములవారును నిర్జితసంఖ్యల సకనయినను పూర్తిజేసి మర్యాదను కాపాడుకొనవలయునని, మహాత్ముడు కోరుచున్నాడు. ద్విగుణీకృతశక్తితో పాటుబడవలయునని, “యంగుఇండియా” పత్రికలో హెచ్చరించుచున్నాడు. ఇప్పటికిని నిరాశ జెంద బనిలేదు. గాంధీమహాత్ముడు సూచించినటుల, రాజకీయ సంస్థలన్నిటిలోను కాంగ్రెసు సంస్థయే ఉత్తమ సంస్థయను కీర్తికి దగియున్నది. ఇతర సంస్థలకన్న దీనియందే సభ్యు లధికముగనున్నారు. 587908 మంది కాంగ్రెసు సభ్యు లుండవలసియుండ, ఇంతవరకు 448466 మంది గలరు. మిగిలిన సంఖ్యలనుగూడ సంవత్సరాంతములోపల పూర్తిచేసి, కాంగ్రెసు గౌరవమును కాపాడుట ప్రజల ధర్మము. ఆంధ్రదేశము తనవిధిని నెరవేర్చునని నమ్మదము. ఇప్పుడుజేరిన సభ్యులు కద్దరు ధరించునటుల జేయవలయును. కద్దరుద్వారా విదేశవస్త్రబహిష్కారమును పూర్తిజేయుటకు ప్రయత్నింపవలయును. కర్నాటక రాష్ట్రమునందు, విదేశవస్త్రబహిష్కారమువిషయమై అమితోత్సాహము ప్రబలియున్నటుల వార్తలు చెలువుచున్నవి. బహిష్కార సంఘ కార్యదర్శి యగు జయరాందాసు చౌలతురాముగారు ఈ రాష్ట్రమునందు పర్యటనము సలుపుచున్నారు. విదేశవస్త్రముల దిగుమతులను మానుకొందుమని, పలు తావుల వర్తకులు వాగ్దానముజేసినటుల, చెలియుచున్నది. కొందరు వర్తకులు నెలనెలకు దిగుమతులను తగ్గించుట కంగీకరించిరి. ఆరునెలలో, బహి

మార్గమును పూర్తి చేసెదమనిరి. అన్ని గ్రామము లోని వర్తకులుమాత్రము విదేశవస్తుముల నికనుం డియు తెప్పించమని, ప్రతిజ్ఞ గైకొనిరట. ఇటు లనే, యితర గ్రామముల వర్తకులు గూడ విదేశవస్తుములను దెప్పింప మానుకొనుచో బహిష్కార మతి శీఘ్రకాలములో కొనసాగక మా నదు. గాంధీమహాత్ముడు కద్దరు నిమిత్తమై సంయుక్త రాష్ట్రములలో షర్యటనముజేసి, లక్షరూపాయలకు పైగ ప్రోగుజేసెను. వీరు సలిపెడి సంతతకృపికి, ప్రజ లుగూడ మనఃస్ఫూర్తిగ తోడ్పడినగాని, ప్రయోజన ముండదు. సంవత్సరాంతములోపల, కలకత్తాకాం గ్రెసు తీర్మానములు సఫలమగుచో, పండిత జన హరిలాల్ నెహ్రూగారికి తోడ్పడుటకు మహాత్మున కధికోత్సాహము గలుగుట సహజము. అట్టిసితిలో స్వరాజ్య సందర్శనము గలుగుట కెట్టి యాటంక ముండును?

రైల్వేసమావేశము : కార్మికసంఘముల నిరసనము విట్టి కమిషనువారు కార్మికసమస్యలను విచారించునున్న సమయమున, కార్మికుల కష్టములను చులకన చేయుటకు, యజమానులు సంకల్పించు చున్నారు. సిమ్లాలో ప్రారంభమయిన రైల్వే సమావేశమున కధ్యక్షత వహించి, సర్ జాన్ సచుగారు కార్మిక సంఘములను నిందించిరి. ఈ సంఘములవారు గొంతెమ్మ కోర్కెలను కోరు చున్నారని, వీరు చాటిరి. రైల్వే కార్మికులకే నిజ మగు యిబ్బందులున్నచో, వారు పనులలో జేరనేల నని వీరడుగుచున్నారు. జీవనాధారము లేక పను లలో జేరినమాత్రాన, వారిని తిన్నగ జూడగూడ దని, జెప్పట న్యాయమగునా? రైల్వే సర్వీసు, అన్నిటిలోను ఉత్కృష్టమయినదన, వీరు గర్వోక్తులబలికి. రైల్వే కార్మికులు వేతనములను పెంచ కుండుటకు, వీరు సూచించిన కారణము, మిగుల నిస్సారము. వీరి వేతనములను పెంచుచో, ఋణ ప్రదాతలకే మరింత లాభము గలుగునుగాని, కార్మి కులకు లాభముగలుగదని, వీరు జెప్పట చోద్యము. యూరపియను ఉన్నతోద్యోగుల విషయమున, వీ రిట్టి హేతువు చెలిపెదరా? విట్టి కమిషనువారు, యిట్టి నిరర్థకవాదమును సరకు గైకొనకుండుట ముఖ్యము. రైల్వే లోపములపట్ల ఆడిటరులు దయ జూపవలెనని, వీరు గోరుటచే, రైల్వేలక్కడ లెంత లోపభూయిష్టముగ నున్నచో గ్రహింపవచ్చును. రైల్వే పరిపాలనా సౌష్ఠవమున కిది నిదర్శనము గా జాలదు.

ఆరోగ్యాభిలాష

టిప్పికేను మ్యూనిసిపలు వోటరులు ఏర్పాటు జేసిన ఆరోగ్య ప్రదర్శనమున కధ్యక్షత వహించిన సత్యమూర్తిగారును, ప్రదర్శనమును ప్రారంభించిన కమిషనరు కాకరానుస్మిత్తుగారును పౌరులలో ఆరోగ్యాభిలాష ప్రబలవలయునని ఎచ్చరించిరి. వీరు గావించిన ఎచ్చరిక సమంజసముగ నున్నది. కార్పరేషనువారి రెట్టి ప్రయత్నముల గావించినను, ప్రజలతోడ్పడుటలేనిది, వారు సలుపగల మేలుస్వల్పము. ఎవరియిండ్లయొద్ద ప్రదేశమును వారు పరిశ్రమముగ నుంచుటకు పాటుబడుచో, ఆరోగ్యము త్వరలో చక్కబడగలదు. చెన్నపురిలో మరుగుదొడ్ల మ బాగుచేయువారిపై కార్పరేషనువారి కధికారము

లేకుండుట గొప్పలోపముగ నున్నది. స్టేషన్లలో పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టి, మరుగుదొడ్లను శుభ్రపరచుట లాభకరము. కాని యంతవరకు అట్టిపద్ధతి కొలది తావులమాత్రమే నెలకొనియున్నది. నీటి సప్లయి పుష్కలముగ నున్నగాని, ఇక్కార్యము సాధ్య పడదు. ఇందుకు ధన మవసరము. ప్రభుత్వమువారు కార్పరేషనుకు తగిన ధనసహాయము సలిపినగాని, సత్వరాభివృద్ధి గలుగదు. స్థానికసంఘముల ద్రవ్యాభావము, వాని ప్రయోజనమును విస్తరింప జేయ కున్నది. విశాలదృష్టి గల టిప్పికేను రేటు పేయ రులు, ఆరోగ్యాభివృద్ధికై మనస్ఫూర్తిగ తోడ్పడి, ఇతరులకు మార్గదర్శులయ్యెదరని, నమ్మెదము.

స్థానికస్వరిపాలనసంస్థలు: రాజకీయపక్షములు

స్థానిక స్వరిపాలన సంస్థలలో రాజకీయవ్యవహారములను ప్రవేశపెట్టగూడదని వాదించువారు, హిందూదేశమునగలరు. రాజకీయకక్షలకు స్థానిక సంస్థలలో తావులేదని వీరుచెలుపుచుండుదురు. ఇంగ్లండులో మాత్రము యిట్టినిషేధము సంగీరించుట లేదు. ఇంగ్లండునందలి స్థానికసంస్థలలో, లేబరుపక్ష మువారు అధికసంఖ్యలతో ప్రవేశించుటకిపుడు ప్రయత్నించుచున్నారు. దొడ్డితోనన, కార్మికసిద్ధాంతములను జొప్పించుటకు, లేబరు పక్షమువారు ప్రయత్నించుచున్నారని, యీవారమందిన లండను టైముస్పత్రిక నిందించుచు, కన్సర్వేటివుపక్షమువారి సమయమున, స్థానిక సంస్థలలో పోటీజేసి, జయము బడయవలయునని ఎచ్చరించుచున్నది. ఇట్టి ఎచ్చరికకు ఫల మెటులుండునో చూడవలయును. పార్లమెంటుసభకును, స్థానికసంస్థలకును, సన్నిహిత సంబంధము గలదనియు, ఇటులనే స్థానికసమస్యలకును దేశసమస్యలకును సంబంధము గలదనియు, ఈ పత్రిక తలంపు. హిందూదేశమున గూడ స్థానిక సంస్థల ప్రాముఖ్యమును కాంగ్రెసుపక్షమువారును, తదితర రాజకీయపక్షములవారును గుర్తించట వింతగాదు.

సిక్కులు: కాంగ్రెసుసభ

కాంగ్రెసు సభ పట్ల సిక్కులు కొందరు ప్రాతి కూల్యము జూపి గౌరవగోళము నలుపుచున్నారు. కాంగ్రెసు నెంతమాత్రము వీడవలదని, గాంధీమహాత్ముడు ల యాల్ పురము సమావేశమున సందలి సిక్కులకు సందేశ మంపియుండెను. ఈ సమావేశమునందలి విషయ నిర్ధారణసంఘమువారు కాంగ్రెసుకు తోడ్పడ నిశ్చయించిరి. ఈ తీర్మానమును బహిరంగసమావేశము లో ప్రవేశపెట్టిన వెంటనే, కొందర ప్రతిపక్షులు సభలో నల్లరిజేయుటచే, సభను చాలింపవలసివచ్చెను. వీరి అల్లరి లేనిచో, విషయ నిర్ధారణ సంఘము వారంగీకరించిన తీర్మానమును, బహిరంగసభవారుగూడ సంగీకరించెడివారే. రాబోవు కాంగ్రెసుసభకు, సిక్కులు పూర్తిగ తోడ్పడి తమ దేశభక్తిని వ్యక్తపరచెదరుగాక యని కోరెదము.

భారతీయవణిక్కులు: స్వరాజ్యము

లండనులోని భారతీయ వాణిజ్య సంఘ సమావేశములో ముచ్చటించుచు, భారతీయ వణిక్కుల యిబ్బందులను, ఉపాధ్యక్షులు చక్కగ తేటపరచిరి. లండను వర్తకసంఘములలో వీరు సభ్యులగుటకు

వీలులేదు. అందుచే హిందూదేశపువర్తకులు తమ హక్కులకై పోరాడవలయుననియు, హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము లభింపక ముందు ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సుపద్ధతిని తా మంగీకరింప వీలులేదనియు, వీరు స్పష్టపరచిరి. స్వలాభమును మదినుంచియైనను, స్వరాజ్యము నిమిత్తము హిందూదేశపు వర్తకులు దీక్షతో పాటుబడుట యవసరమని, చెలుప నక్కరలేదు.

జీవితాచారా కార్మికసమావేశము:

యజమానుల ప్రతినిధులు

జీవితాచార జరుగుచున్న నాకా కార్మికసమావేశమునందు భారతదేశయజమానుల ప్రతినిధులు పాల్గొన నిరాకరించిరి. సర్ జాడూనాథ రాయిగారికి సలహాదారులుగ ఇరువురు యూరపియనులను నామినేటు జేయుటయే, వీరి యసమ్మతికి హేతువయ్యెను. వీరిది వరకే తమ యసమ్మతిని చెలిపియుండిరి. భారతీయులను సలహాదారులుగ నియమింపనందులకు వీరు తమ విచారమును తెలిపిరి. వీరిపుడు సభలో పాల్గొనకుండుటకు, ఆత్మగౌరవ రక్షణమే ముఖ్యకారణమయ్యెను.

ఇంగ్లండు: రుష్యా

ఇదివరకు నలెనే, ఈమారును రుష్యాతో సంబంధము గుదురుట దర్శభమని, ఈవారమందిన లండను టైముస్పత్రిక, జోస్యము చెలిపెను. కాని, పిమ్మట జరిగిన సందర్భములవలన, ఈ పత్రిక యూహానిరాధారమని తేలెను. కన్సర్వేటివులే అధికారము వహించియున్నచో, ఈపత్రిక జోస్యము ఫలిం చెడిచే. కాని, లేబరుమంత్రియగు హెన్రీజరుసను గారి పట్టుదల, అవిశ్వాసపరుల సందియములను పోగొట్టగలిగెను. ఇకమీద, రుష్యా ఇంగ్లండుల మధ్య శాశ్వతసఖ్యము గుదురు ననుటకు సంది యములేదు.

గాంధీమహాత్ముని చిత్రపటములు

గాంధీమహాత్ముని చిత్రపటములను తమపాత శాలలలో నుంచుటకు శాజమండ్రితాలూకా బోర్డు వారును, రామచంద్రపురము తాలూకాబోర్డు వారును నిశ్చయించు తెంతయు ప్రశంసాపాత్రము. గాంధీమహాత్ముని ఆదర్శపురుషునిగ గైకొనుటకన్న ను, విద్యార్థులు వాంఛింపదగిన దింకొకటి గనుపింపదు. ఆంధ్రదేశములో ఇతర స్థానికసంఘములవారు గూడ తమతమ పాతశాలలలో మహాత్ముని చిత్రపటములను నెలకొల్పి, విద్యార్థులలో నున్న తాళయములను ప్రవేశపెట్టుట శ్రేయస్కరము.

గాంధీ మహాత్ముని పక్షిపూర్తి మహోత్సవము

అభినందించినవారి కందరికిని వందనము లర్పించుట

నా 61 వ పుట్టినదినము సందర్భమున నన్నభినందించుచు లేఖలను తిరివాడీత్రలను పంపినవారి కందరికిని యీ పత్రికాముఖముననే వందనము లర్పించుచున్నాను. వారి కందరికిని ప్రత్యేక ప్రత్యేకముగా వ్రాయజాలకపోయినందులకు క్షమింప కోరెదను. (మో. క. గాంధీ-ఎంగుయిండియా 10-10-29)

రాయపేటలో శిశుసంరక్షణాలయ ప్రారంభోత్సవమును ఇ. కార్నార్డు స్మితుగారిసతి బుధ వారమునాడు జరిపెను. కార్యరేపను కమిషనరు స్మితుగారును, గో. నారాయణస్వామిచెట్టిగారును ఆమె కిరువైపుల కూర్చొనియున్నారు. (పి. ఎన్. ఎ.)

బి. రామకృష్ణరాజుగారు, చిత్తూరుజిల్లా విద్యాసంఘాధ్యక్షునిగ నెన్నుకొనబడిరి. (పె. ఘో. వీ.)

జాబులు

బెజవాడ

(స్వకీయవిలేఖరి)

అల్పాహారవిందు

అక్టోబరు 12:-కృష్ణాజిల్లా జడ్జిగారగు బి. రామరావుగారు ఈజిల్లానుండి వెళ్లిపోవు సందర్భమున వారికిని వారినతీతిలకమున కును ఈ పట్టణమున రావుసాహెబు సి. కే. రెడ్డిగారును వారి నారీమణియు 10 వ తేదీ సాయంత్రమున వారి స్వగృహముగు రంగమహల్ నందు తోటవిందు సేర్పాటుచేసిరి. ఈపట్టణమునందు జిల్లాయందును ప్రముఖులును ప్రముఖురాండ్రును విందు నకు విచ్చేసిరి. అల్పాహారముల నారగించినపిమ్మట కొంతకాలము సంగీతముతో కాలము గడుపబడెను. తదుపరి రామరావు గారియొక్కయు వారి అర్ధాంగి యొక్కయు సుగుణములను పేర్కొనుచు ఉపన్యాసము లాసంగబడెను.

నెల్లూరుజిల్లా జమిందార్ రైతుల సమావేశము.

నెల్లూరుజిల్లాలోని జమిందార్ రైతులు తమకుగల ఇబ్బందులను గూర్చియు, హక్కు-బాధ్యతలను గూర్చియు తమ హక్కులను నిర్ణయించు “ఎన్వేట్యు ల్యాండు ఆక్టు” ను సవరింప జేయుటకు వలయు యేర్పాట్లను నిర్ణయించుటకు గూర్చియు, ప్రభుత్వమువారితోను, జమిందారులతోను రైతుల తరపున ఈ తర్రప్రత్యుత్తరములను జరుపుచు సక్రమపద్ధతుల ననుసరించి వారిహక్కులను సంరక్షించుటకు వలయు యేర్పాట్లు చేయుటకు గాను 19-10-29 తేదీ శనివారము సాయంత్రం 3 ఘంటలకు నెల్లూరు ఆచారిపీఠిలో మ-రా- దొడ్ల రామిరెడ్డిగారి యింట్లో అవసరసభ జరుగునుగాన నెల్లూరుజిల్లా జమిందార్ రైతులును వారి కితోడ్పడువారును విచ్చేయ కోరుచున్నాము.

దొడ్ల రామిరెడ్డి

దువ్వూరు రామకృష్ణారెడ్డి

పెళ్లకూరు కోదండరామిరెడ్డి

చిట్టమూరు వెంకటసుబ్బారెడ్డి

కోడూరు వెంకటసుబ్బారెడ్డి

గుంటూరు

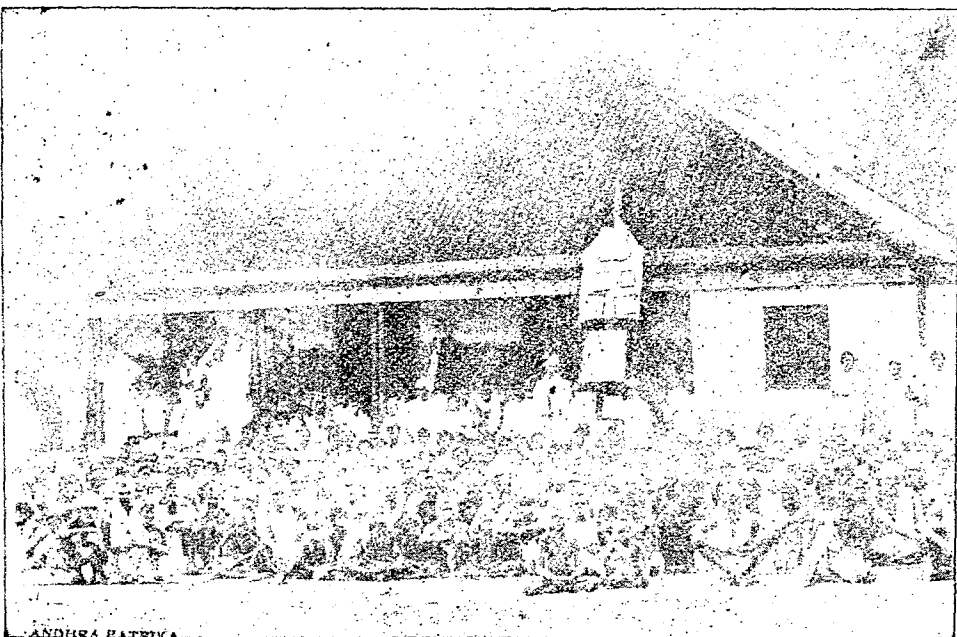
వైశ్య వ్యాయామసంఘ వార్షికోత్సవము

శుక్ల నామసం॥ ఆశ్వయుజ శు 14, 15 లుకు పరియైన 17, 18 తేదీలలో మాసంఘ ద్వితీయవార్షికోత్సవము రాజమహేంద్రవర వాస్తవ్యులును, యోగ, వ్యాయామ విద్యావిశేషజ్ఞులును, వణిక్ శిఖామణులు నగు బ్రహ్మశ్రీ పుష్పల సత్యనారాయణ శ్రీగారి యాధిపత్యమున బ్రహ్మశ్రీ సేరెళ్ల వెంకటాద్రి, తల్లం లక్ష్మయ్యగార్ల ప్రత్తియంత్రాలయావరణముందు జరుగును.

గృరే వీరరాఘవులు,
కార్యదర్శి.

యువజన సమితిసభ:-బుధవారమునాడు జరిగిన సభయందు ప్రైవేటుల నుండి వచ్చిన ప్రముఖు లుపన్యసిం చిరి. కలామిగారు, మి. బ్రాడ్లిగారు (పూరం) మిసు ఎమిలి క్రిస్టాల్ (లాహోరు) మిసు సర్కారు (లాహోరు) స్వామినాథగారిసతి, ఆచంట రుక్మిణమ్మగారు వరుసగ గూర్చొని యున్నారు. (పి. ఎన్. ఎ.)

రేపల్లెలో మహాత్మాగాంధీ షష్టిపూర్తికి బీదలకు అన్నదానము చేయునప్పుడు తీసిన ఛాయాచిత్రము

లాహోరు యజ్ఞము బందరుచయనము

తూనుగుంట రామస్వామిగుప్త బి. ఏ. బి. యల్.
బెజవాడ

నంగ దేశమునకు 25 వత్సరముల నయమగువాడు, జీవోద్రావాదాను, 18-9-1929 తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు లాహోరుపురమున నొకమహాయజ్ఞము నాచరించి బ్రహ్మకృష్ణము జేసెను. ఈయనకునియందు మహాశక్తిని అహింసాధర్మమును, జమూరిలాల్ నెహ్రూయొక్క స్వరాజ్య తృప్త్యయు, మోతేలాల్ నెహ్రూయొక్క త్యాగశక్తియు, వల్లభభాయ్ పటేలుయొక్క కార్యకాలమును ఆవిర్భవించియున్నవి. ఈతడు తన జీవిత సర్వస్వమును భారతమాత కర్పించి పలుసార్లు సర్కారు బంధిఖానాలలో కఠించి రాజకీయ బంధితులు యిప్పుడు చెరసాలలో ననుభవించుచున్న ఘోరకష్టములను పరిపాలకులు తొలగించనంతవరకు తాను ఆహారవిసర్జన వ్రతమును బూసెను. భారతీయుల కనీసధర్మములనుకూడ సర్కారువారు పాటించనందున జీవోద్రావాదుల తనపట్టును పీడక 68 దినములు తడవ దీక్షతో తన నిరశనవ్రతమును కొనసాగించి తన అనువులను విడచెను.

ఈయజ్ఞమునకును, బందరు చయనమునకు హస్తముకేక తారతమ్యముకలదు. లాహోరు యజ్ఞము ఆత్మయజ్ఞము. బందరు చయనము బాహ్యయజ్ఞము లాహోరు యజ్ఞమున యజమానుడు అస్థుల కష్టనివారణార్థమై తన శరీరమును భగవానునకు బలియిచ్చి ఇతరప్రాణులకు శుభమును సంపాదించగలిగెను. బందరు చయనములో యజమానుడు, తనకష్టములను యితరులవిధాన మోపి, స్వర్గభోగార్హియై, యితరప్రాణులను ఇంద్రాది దేవతలకు బలియిచ్చెను. లాహోరు యజ్ఞమునకు ధనరాసులుగాని, పందిళ్లు, పాకాలుగాని, పంక్తి భోజనాదులుగాని లేవు. బందరు చయనమునకు ఎంతధనవ్యయమైనదియు ఎన్ని పందిళ్లు పాకాలు నిర్మించినదియు వేసేవి ప్రతికీ తీసేవి ప్రతికీ వినుకు విరామమున్నదియు, అందుల పాల్గొన్నవారు చెప్పగలరు. లాహోరు యజ్ఞ ఫలితముగ, యావద్భారత దేశమందలి అన్ని జాతులవారును అన్ని మతములవారును యొక ఆపూర్వమైన శక్తి సంపాదించగలిగిరి. ఆశక్తిమూలమున మొన్న ఆస్పెంట్లీ నగరా ప్రజాపక్షమువారు గవర్నరు మొంటును మూడుదినాలు ఓడించి జయభేరిని మ్రోగించినట్లు ఆంధ్రప్రదేశ్ ముదమొందినది. బందరు చయనఫలితముగ యజమానునకు లోకాంతరమునొక యపూర్వము ప్రాప్తించునట. ఆ యపూర్వము సంగతి ఎవరికిని తెలియదుకాని ప్రస్తుతము మనకొకయపూర్వము అనుభవము నకు వచ్చినదట. అదేమన నిందువరకాలమైన యీ శ్రావణ భాద్రపదమాసములలో, రోహిణిక్షాంతి యెండలు పండిపోవుచు, రాబోవుతొమ్మిది నూదించుచున్నవట. ఇయ్యది దేవీఘట మోయని ప్రజలు విచారమును వెలిబుచ్చుచున్నారు.

యజ్ఞవిషయమున (20) యిరువది సంగతులను ముఖ్యముగ గమనించవలసి యుండును. అయ్యవి యజ్ఞముయొక్క ఆంగ భూతములు (1)యజమానుడు (2)ఇధ్మము (3)యజ్ఞ వేది (4)బర్హిస్సు (5)వేదము (6)యూపము (7)దీక్ష (8)సోమపానము (9)ఉద్ధాత (10) హోత (11)అధ్వర్యుడు (12)అగ్నిధ్రువుడు (13)బ్రహ్మ (14)పత్ని (15)ఆహుతి (16)వశువు (17) అగ్ని (18)దక్షిణ (19) ఆహుతి (20)అవబృధము

ఈయిరువది యజ్ఞాంగములను బందరు చయనమున బాహ్యుండు గ్రహించిబడెను. కాని లాహోరు యజ్ఞమున యజమానుడు వీనిని తన అంతరంగమున సాధించగలిగెను. తన యజ్ఞమునకై జీవోద్రావాదుడు తన దేహేంద్రియ ప్రాణమనబలును సమర్పణము జేసెను. ఎట్లన.

- (1) యజమానుడు=జీవాత్మ (జీవోద్రావాదుడు)
- (2) ఇధ్మము నిమిత్తముతన=శరీరమునుచ్చెను
- (3) యజ్ఞ వేది ,, =ఉరము...
- (4) బర్హిస్సు ,, =లోహని (వెండుకులు)
- (5) వేదము ,, =శిఖా ...
- (6) యూపము ,, =హృదయము
- (7) దీక్ష ,, = (యావత్ ద్రియతో సా దీక్షా) 68దినములు ఆహారమునువర్జించుట
- (8) సోమపానం,, = (యత్ కిబతి) జలభక్షణము.
- (9) ఉద్ధాత ,, =ప్రాణము ...
- (10) హోత ,, =వాక్కు
- (11) అధ్వర్యుడు,, =నేత్రము.
- (12) అగ్నిధ్రువు ,, = శ్రోత్రము ...
- (13) బ్రహ్మ ,, = మనస్సు ...
- (14) పత్ని ,, = శ్రద్ధ

- (15) ఆజ్యము - కామము (కోరికలు)
- (16) వశువు - - ముఖ్య (కోధము)
- (17) అగ్ని - - తపస్సు ...
- (18) దక్షిణ - - దనుము (ఇంద్రియనిగ్రహము)
- (19) ఆహుతి - (యావద్భూతి) తనపలుకు
- (20) అవబృధము - సురణము.

మైన తెల్పినవానిలో 2 మొదలు 8 వరకును గలవి, దేహాసంబంధములు; 9 ప్రాణసంబంధము; 10 మొదలు 12 వరకును 19 వదియును ఇంద్రియసంబంధములు; 13 మొదలు 18 వరకు మానసికసంబంధములు. నె 1 కు గల యజమానుడు తనదేహేంద్రియ ప్రాణమనససంబంధములైన 2 మొదలు 19 వరకు గల అంశములను భగవానునకు కైకర్యమొనరించి 20 నెంబరులోని మరణము అనగా బ్రహ్మైక్యము నొందెను. బాహ్యయజ్ఞము అవబృధస్మానముతో సమాప్త మగును. ఈ క్రియకు ఆత్మయజ్ఞ మని పేరు. ఆత్మయజ్ఞము మరణముతో పూర్తి యగును. జీవోద్రావాదుడు తనయజ్ఞమునకై తనవాక్కును హోతగాను, ప్రాణమును ఉద్ధాతగాను, నేత్రమును అధ్వర్యునిగాను, శ్రోత్రమును అగ్నిధ్రునిగాను భావించి తాను బూసిన కార్యసాధనమునకు శ్రద్ధ యనుపత్తియొక్క సహాయమును తీసికొని శరీరమును ఇధ్మముగానొనర్చి ఉరమును యజ్ఞ వేదిగ నిర్మించి తలవెండుకులు దర్పలుగైకొని శిఖను వేదముగ తలంచి హృదయమును యూపస్థంభమున క్రోధమును వశువును బంధించి కామమును ఆజ్యముతో తపస్సుఅను అగ్నియందు హోమమొనర్చి దనుమనే దక్షిణను వినియోగించి మనస్సును బ్రహ్మ అనగ ఉపద్రవ్యస్థానమున నుంచి 68 దినములు నిరశనమునదీక్షను బూసి సోమపానమును జలభక్షణముగావించుచు మరణమును అవబృధస్మాన మొనర్చి యజ్ఞసమాప్తిగావించెను. ఇయ్యది ఆత్మయజ్ఞము. ఆత్మయజ్ఞమునుసూర్చి తైత్తిరీయోపనిషత్ నారాయణప్రశ్న 80 అనువాకము ఇట్లు వర్ణించుచున్నది. "తస్మైవం విదుషోయజ్ఞ స్యాత్మా యజమానశ్చిద్ధావత్త్వి-శరీరమిధ్మ-మహోవేది-ర్హోమాని-బర్హి-వేద శిఖా హృదయం యూప-కామఆజ్యం-చతుర్వశుః ప్రహ్నిర్దమశ్చయితా-దక్షిణా వాగ్ధాతా-స్రావణద్ధాతా చతుర్ధ్వర్యుః-మనోబ్రహ్మ శ్రోత్రమగ్నిత్వే...యావద్ద్రియతే సాదీక్షా యదత్నాతి తదధి రక్తిత్విబతి తదస్స సోమపానం.....యనన్తరణం తదవబృధః" (తై. ఉ.)

ఈవిధముగా జీవోద్రావాదుడు తనదేహేంద్రియప్రాణమనబలును దేశమాతకు అర్పించి ఆత్మయజ్ఞమును గావించెను.

యజ్ఞమనగా సమస్తదేవతలకును ఒకపశువును సమర్పించుట యని కొందరియతము, దీనిని విచారణ చేసెదము.

"ఉగ్రోవాపిష అగ్నిః" (తై. సం.) ఇచ్చట అగ్ని అనగా రుద్రుడని యర్థము.

"యోవై విష్ణు సోమసన్యః" (శత. బ్రా.) సోమము అనగా విష్ణువు అని యర్థము.

ఇచ్చట అగ్ని సోమశబ్దములచే సమస్తదేవతలు ఉపలక్షితులగుచున్నారు. ఎట్లన: "అగ్ని స్సర్వాదేవతాః విష్ణు స్సర్వా దేవతాః" (వి. బ్రా.) కాన అగ్ని సోమములగా సర్వదేవతలని భావము. ప్రథమమున యజ్ఞమందు సోమని అగ్ని సమీపమునకు వెచ్చెదరు. సోమమును అగ్ని యము కలిసి సిగరముగనుండెదరు.

"ఆసోమంనహంత్యగ్ని నా ప్రతివత్తే" (తై. సం.) ఈ ప్రకాగము కలకు అగ్ని సోమములు యజ్ఞముచేయు యజమానుని ఆక్రమించెదరు.

"తాసంధనంతో యజమాని మభిసంధనంతః" ఈసంగతిని తెలిసియే పూర్వకాలమున యజ్ఞ దీక్షను నహించినవాడు తననే సమర్పించుకొని కర్మచేయుచుండెను.

"పురాఖిలునావైష మేధా యాత్మానమారభ్యచరతియో ద్విత్వే" (తై. సం.) అని వైషవమునకు ప్రమాణము.

మరియు శివిష్ణురూపములను ధరించి జగద్వ్యాపారమును జరుపుచున్న హరిహరాత్మకుండను పరమేశ్వరునకు తనను బలియిచ్చుకొనుటయే యజ్ఞమనబడును. కాని యజమానుడు తనను అర్పించుకొనుటకు మారుగ యిప్పుడు ఒకపశువునువెచ్చి బలియిచ్చుచున్నాడు. దేవతలకు పశువనెడి భిక్షునిచ్చి యజమానుడు తనను విడిపించుకొను చున్నాడు. అనగ తనను తప్పించుకొనేకొరకు ఒకపశువునువెచ్చి భిక్షుబలులు భిక్షగా అర్పించుచున్నాడు. అనగ ఉచ్చిచ్చి తనయొక్కనిడుదలను కొనుక్కొనినట్లుగుచున్నది గాన నిష్క్రమణముని పేరువచ్చినది.

"యద్విష్ణోహోమాయం పశుమాలభ్యత-ఆత్మనిష్క్రమణావహస్యం" పశువనెడి నిష్క్రమణము అనగా మూల్యమునిచ్చి దేవతల సాత్వేనతనను యజమానుడు విడిపించుకొనుచున్నాడు. కాన ఆ పశువును గుంపి మాంసమును తినరాదు. ఎట్లన:-

"తస్మాన్నాశ్యం పురుషవివర్జితాయా ఇహి" అని ప్రమాణము.

ఆత్మ సమర్పణరూపమైన ఆత్మయజ్ఞము, కాలాంతరమున మనుష్యుని స్వార్థమువెరిగి, యజమానుని సానమున గోవు మొదలగు పశువులను జేర్చి పశుయాగమును నొక కామ్యయజ్ఞమును వేదకాలము నాటికే బయలుదేరదీసి అన్యదేవతాస్మితకొరకు చేయ మొదలిడిరి.

"కామై స్తయి స్తయి ర్హృత్తజ్ఞానాః ప్రపద్యంతే 2వ్యదేహతాః తంతనియనుమాన్థాయ ప్రకృత్యా నియంతస్యయా॥

భగ-గీతా 7-20

అనగా, ఆయాకాలములచే జ్ఞానరహితులైనవారు స్వభావప్రేరితులై, ఆయానిశుములు ననుసరించి, భగవానుని వదలిపెట్టి, అన్యదేవతల నాశ్రయించెదరు. అని శ్రీకృష్ణభగవానుడు యిదివరకు చెప్పియున్నాడు.

అయితే మైన దెల్పిన ఆత్మసమర్పణయజ్ఞమును మున్నెవలైనను ఆదరించియుండిరా, యని ప్రతివానికిని శంక కలుగక మానదు. అట్టియజ్ఞమును ఆది పురుషుడైన పరమేశ్వరుడు చేసియున్నాడు. ఆయన తన శరీరమును హవిస్సుగా నిచ్చి దేవతల చేత ప్రధమయజ్ఞమును చేయించెను.

(1) "యత్పురుషోహవిష-దేవా యజ్ఞ మతస్వత" (తై. ఆ)

దేవతలు భవిష్యత్కాలీన సృష్టియొక్క ప్రాప్తికొఱకు యజ్ఞమును చేసిరి. వారు పుగవస్వరూపమునే హవిస్సుగా నెంచిరి.

2 "దేవా యద్యజ్ఞంతస్వానాఃఅవబృధా పురుషం పశుమ్" దేవతలు యజ్ఞమును చేయువారలై ఆదిపురుషునియజ్ఞ పశువుగా కట్టిరి.

3 "తం యజ్ఞం బర్హిస్ (పౌక్వ-పురుషంబాతమగ్రతః, తేనదేవా అయజన్-సాధ్యా ఋషయశ్చ యే.

సృష్టికి పూర్వమందున్న పురుషుని ఆయజ్ఞమునందు ప్రోక్షణజేసిరి (సద్ధించిరి) ఆపురుషుకారమైన హవిస్సుచేత, దేవతలను, సాధ్యులను, యజ్ఞమును చేసిరి.

ఆయజ్ఞమునుండి సకలచరాచరమను జాలమును గ్రహించును, భూతకోటియు నుద్భవించి లోకవ్యవహార యోగ్యములాయెను. ప్రపంచమునందు ప్రతిమానవుడును యిట్టినిష్క్రమణకర్మ రూపమైన యజ్ఞమును చేయువలెనని బోధించుటకే ప్రజాపతి ఆదర్శరూపకమున నిట్టియజ్ఞమును ముందుగా తానుచేసినావెను. ఆదిపురుషుని ఆత్మసమర్పణయజ్ఞమును ఆదర్శముగ నుంచుకొని చదివి, జీమూలవాహనుడు (మేఘుడు) శివిసక్రవర్తి, కర్ణుడుమన్నుగు మహాదాతలు తమశరీరమును హోమకార్యము దానమొనర్చి ధన్యులైరి. ఎట్లన.

కర్ణస్త్యం, శివిర్భాంసం, జీవం జీమూతవాహనః | దదౌదధీచిరసేన్, నాస్త్యదేయం మహాత్మనామ్॥

హోమకార్యము కర్ణుడు తనతోడుగును (కవచమును); శివి తన మాంసమును; మేఘుడు తన స్వరూపమును (జలమును); దధీచి తన అస్థికలను సమర్పించిరి. అట్లనే ఏనుక్రిస్తు తనశరీరమును శక్రువులు చిలువలై బంధించినప్పుడు తన అనువులను సంతోషపూర్వకముగ భగవానుని కర్పించెను. తస్వత్తుగ తనయొక్క తన, ధన ప్రాణములను సర్వభూతహితముకొఱకు ఆర్పణజేసి శుభమునకేమియో నెదరక నక్షిణాగ్రీకా చెరకాలయందును, యోజనాడ జయియడంచును బంధించబడి వచ్చి పూర్తియై జరాభారముచే ట్రుంగియై, వినుకు విరామములేక యావద్భారతీయులకును కడుపునిండగాడును, పండినింట గుడ్డయును ప్రాప్తించునట, తాను కాపేన భారితో అబ్బాహార సంత్ప్తి పుట్టజీవించుచు దేశమాతకు కానుకలకై కరములు జారుచున్న ఆర్యుని నారాయణుడైన గాంధీ మహాత్ముని కకోరదీక్ష యజ్ఞము కానేరదని ఎవరువాదించ సాహసించురు?

ఇట్టి ఆత్మత్యాగము చేయుటకేమారు నిరపరాధులైనట్టియును మనకు వక కారము చేయునట్టియు గోవు మేకమున్నును నోరులేని పశుసంతానమును మానవుడు స్వార్థపరుడై, స్వగొది తుచ్చభోగముల కావించి యజ్ఞమును పవిత్రతామయతో, వానినిబట్టి నవరంగములను గట్టిగమని, ఊపిరి సలుపకుండజేసి, హారబాధలుపెట్టి, పంపుటయే!

ఇట్టి యజ్ఞములుక్రూరకర్మాచరణములై యున్నవి. హింసాత్మకములైనవి. ఇంద్రాదిదేవతలు ఈ లోకమునకు వచ్చి హింసాపూర్వకమైన నిట్టియజ్ఞములను ప్రచారమునకొనెట్లు మిథ్యపురాణము నాయుపురాణము మున్నగు పూర్వ గ్రంథముల తెలుపుచున్నవి. ఇయ్యది శ్రేతాయగముయొక్క ఆదియందే జరిగెను.

మంత్రోన్వైయోజయిత్యేష ఇహోమాత్రం కర్మణః | తదా విశ్వేభ్యుగింద్రస్తు యజ్ఞంప్రావర్తయత్ ప్రభుః॥ ఇహలోక ఫలముల నొసంగు కర్మలను, పరలోక ఫలముల నొసంగు కర్మలను తగిన మంత్రములజేర్చి, పంపాంధ్రగా నుపేక్షించు నింట్లు ఈ లోకమున యజ్ఞమును ప్రా

భింపము. ఆతఃపాఠశాలకు అత్యున్నతమునకు అనేక పనులు
యూజులకు కట్టబడి చావును నిద్రముగనుండును. అప్పు
చావులకు ఆ పనులు దైవ్యావస్థను గాంచి సహింపకొల్పి
ఇంకొకటిగూర్చి ఇట్లు పలికిరి.

తేద్యపుప్పన్ విశ్వభుజం, కోటయంబువిధి ప్రవలి
అప్పులకావలసినవింసా, ధర్మపుయ్యతనా

నేట్లు పనులన్నీయు తన అజ్ఞానమునా

ఓ ఇంద్రుడా! నీవుచేసినది యిట్టి యజ్ఞానమునా

సమస్తములను గలగడన పుంజు నవేడించి నీవునేయు నీక్రి
య గొట్టు యాధర్మము. ధర్మమును నాశనముచేయుటకొను నీ
వు కుహింసా! పూర్వమును నిట్టి యధర్మమున బ్రవర్తించి
యోగ్యుడవు. ఇంద్రుడు అహంకార మోహములచే ఋషుల
మీకులను బెనలేదు. అప్పుడాకాలమున యజ్ఞములను సర్వభూత
హితంబుతో నొనర్చిన ఉపరిచర పను మహా
రాజుడు, ఉభయమును సుధర్మవర్తినిగా నెన్నుకొని వాని యభి
ప్రాయముగిరి. ఆతడు దేవతలయందు పక్షపాతమును వహించి,
దేవతలపక్షమే సరియని అనత్యపు సంగతులను చెప్పెను. అప్పు
డు ఋషులారిని అనత్యమును కని ఆ రాజును కసిించిరి.

“మిథ్యావాదీన్యపాపాన్యాత్, ప్రవివేక, రసాతలం”

ఓ రాజా! నీవు మిథ్యావాదీవైతివి. గనుక పాతాళము
న పడుకొనుటగాక అని కసిించిరి. ఉపరిచర పను చేసినయజ్ఞము
న సమహింసలేనేలేదు. కాని దేవతలను తృప్తిపరచుటకై అత
డెట్లు అజ్ఞానముడను. అంతట, బలాత్కారముగ ధర్మము హత
మైనది యెంచి ఋషులు వెదలిపోయిరి. ఋషులు వెదలిపో
చూచునది, దేవతలు తమ యిష్టమునన్నిట్లు పశుయోగములను
భూలోకమున ప్రచారమునరించి హవిర్యాగములను గైకొను
చుండిరి. ఎట్లున:-

“గతేభుయుషీ సంఘేషు, దేవాయజ్ఞ మవాత్మయః”

తేతాయగమునందే యిట్టి హింసాపూర్వక
యజ్ఞములు స్వార్థపరులచే ప్రచారములోనికి లేబడెను. ఇట్టి
యజ్ఞములను గాంచినవ్రాతాత్ములను అనురయోనులయందు
బడచికో నెదనని గీతాచార్యుడెట్లు కంకోత్రిగ పలుకుచున్నాడు.

“తా నహం ద్విమతః హరాన్ సంసారేషు నరాధమాన్,

ప్రపాన్యజ్ఞ ప్రమథా నానురీక్ష్యేవ యోనిషు.

(భ-గీ. 16-19)

8-8-1928 తేదిగల కృష్ణా పత్రికలోను అప్పటి ఆంధ్ర
పత్రికలోను, హరి నాగభూషణంగారు యజ్ఞములనుగూర్చి వ్రా
యుచు నా విషయమై ఇట్లు తెలిపియుండిరి.

“సంస్కారాలవన ఆశ్రమముగాని శ్రీ తూనుగుంట్ల
రాజుగారిమీసప్రగారగాని, అంతకుపూర్వము వారు వారిన
ర్చిన సభలయందు యజ్ఞములలో హింసతగదని ఘంటాపథముగ
జేప్పబూనిన వాగ్వికేళురులు ఇట్టి పండిత
సభకు వచ్చి బహిరంగముగ వారు పూర్వప
త్తుమును అనుసరించినవెంతయో బాగుండెడిది. కాని వారెవరు
ను బయటపరచెరి.” ఈ ప్రకారముగ నాగభూషణంగారు వ్యా
ఖ్యానముచేసిరి. పండితసభలో వాదించలేక నేను పలాయన
మైనట్లు నాగభూషణంగారు యెంచుట యుక్తముగ లేదు. అది
నగరీకే నానన్యసింపిన రెండు సభలలోను, పూర్వాచారపరా
యణలకు సహకార మొనర్చుచున్న డాక్టరు కుటుంటి కేకవ
రావుగారు నన్ను మాట్లాడనీయక అడ్డుకొని నాయుపన్యాస
మును బలాత్కారముగ ఆపుదుల చేయించియుండిరి. పిమ్మట
నాగభూషణంగారు జరుపుచుండిన సభకుమాడ నేనుపోజరతిని.
ఆ సభలో శ్రీ కేశరావుగారు ధ్వజ ప్రదర్శనయొద్ద యున్నత
స్థానము నిలకరించి యుండుటజూచి ఆ సభలోమాడ అయిన
నాను అడ్డుకొనలచుచునని నేను తలంచి వెదలిపోవుచుండగ శ్రీ
చిన్నం పిలయ్యగారు వెంటనే బయటకువచ్చి నన్నులోనికి
రమ్మనచునిరి. సభలో గందరగోళము చేయువా రున్నారు.
కనుక నేను రాజాలని వారికి జవాబుచెప్పి వెదలిపోతిని. ఆ
సభలకును మెట్లున్నదియు నాగభూషణంగారే తమ వ్యాసము
లో నిట్లు తెలిపియుండిరి. “కొందరు ... నడుమ నడుమ నా
మాటల కడ్డునచ్చుటయు, ... సభలో ... గందరగోళము బయలు
దేపిడి. కాని అల్లరి మానరైరి. వెంటనే సభముగించినినిచెప్పి
మాట్లాడిరి.” చిత్రించితిరా? నాగభూషణంగారి స్వంత సభ
లో వారి స్థితిగతులే యిట్లున్నప్పుడు శ్రీ గారుగారి గుప్తగారు
గారి ముఖము తిప్పించిరి నాగభూషణంగారు విచారపడుట
చేతాకో. పాతక మహాశయులారా! సభలుచేయుట, సిద్ధాంత
రాజాంతములు జరుపుట, వీనివలననే నా యజ్ఞము యొక్క
తృప్తిను బోధపడుట? ఆత్మకు గోచరము కావలెను. అప్పుడే
ఓ వార్తను తెలియగలను! అదిగో! చూడుడు, వంగదేశ యువ
కుటుంబముయొక్క స్వరూపమును సాక్షాత్కారము జేంది
లాహోర్ జెయులులో 83 దినములు నిరాహార్యుడై తపంబొనర్చి
లోకపితార్థము ఆత్మబలి గావించినాడు. ఇంక వాడుములను
మంధన మండపములను గట్టిపెట్టి క్రియాశూరులగుటకు భగవా
ను నుడుగహించుగాత.

ఓం శ్రీ గౌరవే.

దేశీయవార్తలు

కుట్రకేసు కొత్తముదాయి
పూనాలో అక్టోబరు 12:— ఈరోజు అసంఖ్యాకులగు
వాడు సాండర్సును హత్యగావించిన ముగ్గురిలో నొకడని సాక్షు
లచే గుర్తించబడెను. “పండిటు” అను మూడవ వాడు యింక
ను దొరకలేదు. (అ. ప్రె.)

పంచములు- దేవాలయ ప్రవేశము

ధర్మకర్తలు తలుపులను మూసివేయుట

కేపు సత్యాగ్రహము ప్రారంభింపబడును
పూనా, అక్టోబరు 12:— ఈరోజు అసంఖ్యాకులగు
ధర్మకుల పార్వతీదేవాలయ ప్రవేశోత్సవము వేలవల కాచుకొని
యుండిరి. కాని పంచములు దేవాలయ ప్రవేశము చేసెదరను
భయముచే దేవాలయధర్మకర్తలు ఉదయమునుండి తలుపులను
మూసియుండిరి. దేవాలయమున్న కొండ ప్రజాసమూహముల
చే చుట్టు మట్టబడి మట్టడింపబడిన కొటవలెనుండెను. ఇది
వరకు ప్రకటింపబడినట్లు కేపటినుండియు సత్యాగ్రహము ప్రా
రంభింపబడునని తెలియుచున్నది. ఈ విషయము చాల సంచల
నము కలుగజేసినది. (ప్రీ ప్రెసు.)

పల్లకిమిడి

కాలేజి వార్షిక సభ వాయిదాబడుట

(న్యాయవిలేఖరి)

పల్లకిమిడి, అక్టో 11:— రాజాగారి కళాశాల వా
ర్షికోత్సవము వాయిదాబడుటచే చాలమంది నిరత్యాసము జెం
దిరి. తిరిగి యెప్పుడు జరుగునో ప్రకటింపబడలేదు.
మహాత్ముని జన్మదినోత్సవము యిచ్చు జనుప్రదముగ జ
రిగెను.

అమెరికాలో భారతీయుని గ్రంథ నిషేధము

గ్రంథకర్త అభిప్రాయము

లాహోరు, అక్టోబరు 11:— తాను రచించిన “అంకుల
పాము” అనుగ్రంథమును అమెరికా ప్రభుత్వమువారు నిషేధించి
నటుల చికాగో ట్రిబ్యూనల్ ప్రకటించిన దానిగూర్చి శ్రీ
ప్రెసు ప్రతినిధి కన్యాలూ గౌరవాగారిని ప్రశ్నింపగా ఆ వి
షయమై తన కేమియు తెలియదని జెప్పెను. గ్రంథనిషేధము
గూర్చి కొంత అలజడి జరిగెననియు తరువాత శేడరలు
ప్రభుత్వమువారు కష్టము కార్యాలయమువారిని విచారించి ని
షేధమును తొలగించిరి అమెరికానుండి వచ్చినవార్త దెలుపు
చున్నది. న్యాయాధ్యక్షులవల్ల, బాల్టిమోరును పత్రికలు యీ
వాస్తవము బలపరచుచున్నవి. న్యాయాధ్యక్షుల యీగ్రంథము
ను పునర్ముద్రణ మొనర్చుచున్నారని తెలియుచున్నది. “నాగ్రం
థము ప్రభుత్వమువారిచే నిషేధింపబడినచో నేనొక గౌరవము
గా నెంచెదను. మేయోగారి “భారతమాత” గ్రంథముగూడ యీ
ట్లే నిషేధింపబడినచో యీపాడుగ్రంథమును వ్రాయలసిన కష్ట
ము నాకు లేకుండెడిది. అని గాల్ బాగారసిరి. (ప్రీ ప్రె.)

మైసూరు దశరామ పోతాత్సవము

అతివైభవముగా జరిగెను

మైసూరు, అక్టోబరు 14:— మైసూరు దశరామ పోతాత్సవము
నిన్న రాజసౌధమునుండి వెలువడి అతివైభవముగా ఊరేగిం
పుతో ముగిసెను. మైసూరు మహారాజుగారు ను
రాజకుమారుడును ఏనుగు మీద ఆసీనులై ముఖ్య
పురపిఠులయందు ఊరేగింపబడిరి. వేలకొలదిజనులు యీఊరేగిం
పుగాంచుటకు పురపిఠులందు నిలువబడియుండిరి. (అ. ప్రె.)
గాల్ సర్ థామస్ మాయర్, గాల్ ఏ. వై. జి. క్యాం
బెలు, గాల్ డిల్లీ యం. కృష్ణకృష్ణయ్య, గాల్ డాల్ పి.
నబ్బరాయన్ గార్లు గత శనివారము మైసూరునకు విచ్చేసిరి.
వీరు రాజాగారి అతిథులుగా ఉన్నారు. మంగళవారమున వీరు
మైసూరును వదిలిపోయెను.

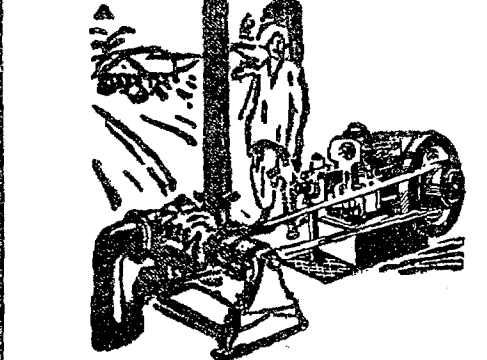
వినుగుగా నున్న సమయమును ఇంటియందు
ఒక గ్రామఫోనుండిన వివర్ణించవచ్చును.
అన్నిరకముల గ్రామఫోనులు కొత్తగా తయారైన
రికార్డులు అన్ని భాషలలోను మావర్ణమున్నవి. చక్క
గా వివర్ణించి పుచ్చుకొనుటకై అనుకూలమైన స్థలము
గలదు. ఇప్పుడే మీరు కొనుగడి తీసికొని, మీ జీవిత
పర్యంతము ఉపయోగింపుడు. మర్మములు చేయ
బడును. మహమ్మదు ఇబ్రాహిం అందు కో,
స్టేషనరస్, కేవల మచ్చెంటుస్, ఫోటోగ్రాఫ్ డిలర్స్,
26-27 రత్తనబజారు మద్రాసు

MAHOMED EBRAHIM & Co.
Stationers-Paper Merchants and Photographic Dealers,
26-27 Rattan Bazaar, Madras.

బ్రిటిషు వర్తకము
ఎగుమతి దిగుమతి వ్యాపారము
(వైరెక్)
దుగ్గి, అక్టో 11:— ఈ సంవత్సరము 9 నెలలలో
548411000 పానుల ఎగుమతులను, 898,000000 పానుల దిగు
మతులను జరిగెను. నిరు దీపయమున 584958000 పానులు
ఎగుమతులను, 886000000 పానులు దిగుమతులు జరిగెను.

వైస్ రాయిగారు మైసూరునకు
నవంబరునందు వెళ్లెదరు
ఆహ్వాన ఏర్పాటులకుగాను మైసూరు ప్రభుత్వము
వారు కి లక్షల రూపాయలు నియమించుట
మైసూరు, అక్టోబరు 14:— రాజోపు నవంబరునెలలో
మైసూరునకు వైస్ రాయిగారి రాకసందర్భమున ఏర్పాటులకు
గాను మైసూరు ప్రభుత్వమువారు కి లక్షల రూపాయలు నియ
మించిరి. (అ. ప్రె.)

మాప్రత్యేక ప్రేషనరి, పోర్టబుల్ పంపింగు సెట్లు
కెరోసిన్ మాడాయిల్ ఎంజినులతో గలవు.
పూర్తివివరములకు ఈ దిగు వ విలాసమునకు
వ్రాయుడు:-
VOLKART ENGINEERS
ఆర్కియెయ్ వీధి, మద్రాసు.
ప్రదర్శనగదులు ఈ దిగువ స్థలములందు గలవు:
కొత్తతరగుపేట, బెంగుళూరు.
వెస్టుమెయిన్ వీధి, మధుర.
అవనాషిరోడ్డు, కోయంబుత్తూరు.
చాల్ కాట్టు బదర్నూ. ఏకెస్సీ, బెజవాడ.

(१.१०.)

ఆరోగ్యము నభివృద్ధి సంధించుటకు

జయవర్ధనుల ప్రవర్తనము

విద్యుత్ కేంద్రము పారసంఘ పారంభోత్సవము

మదరాసు, అక్టోబరు 14: ఇటీవల మాతనయగ నేర్పరు పబ్లిక థియేటర్ కేంద్రము పారసంఘమువారి యాజమాన్యమున ప్రవర్తనమునకు ప్రారంభింపబడిన ఆరోగ్యప్రదర్శన మీ పోలీసులను అనుబంధములను ప్రజల నాకర్షించి, ఆరోగ్యప్రదర్శనకు గురించి ప్రజలలో చాల ప్రబోధమునకు చేస్తున్నది. ఈ ప్రదర్శన మొదలుపెట్టి, కార్పొరేషను ప్రెయిరీ పాత కాల భవనమును, కేటలింగ్ కిటకిటలాడుచుండెను. శ్రీయుత ఎస్. సత్యనారాయణ రీప్రదర్శనోత్సవమున కధ్యక్షత వహించిరి. కార్పొరేషను కమిషనరుగ కార్పొరేషన్ కుక్రవారము సాయంత్రం 5 గంటలకు స్వీయము, ప్రారంభోత్సవమును జరిపిరి.

అధ్యక్షులు ప్రభుత్వమున స్వీయముగా ప్రారంభోత్సవము నర్పణ చేసినందున, వారి సుగుణభుంజముల ప్రశంసించి, సదరు ప్రవర్తనము నేర్పరచిన, పారసంఘముయొక్క నిర్మాణమును గురించియు, ఆవర్తముల గురించియు ముచ్చటించి, ప్రజలకు గల అసౌకర్యములను వెల్లడించుటకేక, ప్రజలలో, పారిశుధ్యమును గురించియు పారధర్మముల గురించియు ప్రబోధ మొనర్చుటకూడ పారసంఘము ప్రయత్నించునని నుడిచిరి.

స్వీయముగా, ప్రవర్తనమును ప్రారంభించుచు, చెన్న నగరము మరలములసంఘముల అధికమును విషయము నిజమేనని అంగీకరించినందున ఇటీవలి, కార్పొరేషనువా రెక్కువ పాధ్యులు గారనియు, ప్రజల అలవాటులుగూడ, చాలవరకు కారణములు విషయములందు ఎక్కువ శ్రద్ధనుగవ్వరుననియెడల, కార్పొరేషను సభవారి ప్రయత్నములు ఫలమందజాలవనియు నుడిచిరి. అందు నిట్టి పారసంఘములు ఎంతయు ఆసక్తికముగు నున్నవి. పురపాలకుల నభివృద్ధిపరుచుట కిట్టి సంఘము లేవికా సహాయ మొనర్చగలవు.

ప్రస్తుతము ప్రజలను, కార్పొరేషను సభవారికిని మధ్య చాల అభిప్రాయ భేదములు గలవు. కార్పొరేషనువారి కష్టనిష్ఠురముల నిండు దెలిసికొనునెడల, ప్రజల కార్పొరేషనువారి సంతక నిందింపరు. పాశ్చాత్యదేశములందు పురపాలకవ్యవహారమును, పారిశుధ్యవిషయములను అభివృద్ధిపరచుట కెన్నియోనష్టములగుటయు, ఆవిషయమును గమనించినయెడల ఈదేశమున పురపాలకవ్యవహారము లొకమాదుగా, భూతల స్వర్గమెప్పుడవలెనని తొందరపడ నపునరముండదు. పాశ్చాత్యదేశములలో ఎన్నియోనష్టములు దీసికొనిన పరిణామ మీ దేశమున నొక్కమాదుగా వలెనని గోరిన సాధ్యముగాదు.

ఈవిషయము లిటులాండగా, చెన్న పుర కార్పొరేషను వారు స్వతంత్రించి పనిచేయుటకు వీలులేదు. వీరొక కాసనము నకు బద్ధులై పనిచేయుచున్నదనియు, అంతకుమించి పని చేయుటలనియు నుడిచిరి. పాకిస్తాన్ సరిగ్ పనిచేయుటలేదని ప్రతిపక్షము లేనక్కడ పారిశుధ్యము వచ్చుచుండెను. కాని వారు ప్రజలను పాకిస్తాన్ నుండి కార్పొరేషనువారు వారిని ప్రాంతీకములనుండి తప్ప వరకును వోనర్చుటలగు.

కాని, పురపాలక ఆరోగ్యము అభివృద్ధిపరచుటకు ప్రజలను ఆంధ్రము దేశముందు తగినంత ప్రబోధములే కలెడల, అదిలేనిది, నిట్టిఅధర్మనియును పురపాలకసంఘమొనరు వినియోగకాలమును, చెన్న పురపాలకులలో సత్వముల నిరసించుట - ఇది అలవాటు లన్నియొగలవు. ఇంటిలోని శీత్రము, పిథిలోని పురులు, నీటిని వర్షపు పరులు, వ్యాధులనుదాచియుండు, నిధులలో లెక్క, అధికాంశములనునర్చుట మొదలగు విధి మిక్కిలి ఆశ్చర్యములు. "ఫ్రెష్ అవుటు" పాకిస్తాన్ నుండి వచ్చుటలనిదనే చెన్న నగరముయొక్క భావి ఆరోగ్యము చాల వా కారణపరమముగ్గి. భూగర్భమున మరుగుకాల్వలనిర్మించుటకు వారు కార్పొరేషను వారు వారు లక్షల లక్షల ధనమును చెచ్చించుచున్నారు.

ప్రజలు నీనిమలని లాభమునందుకుటకు ప్రయత్నింపకుండుట నిచాగించెను. అందుచే కార్పొరేషనువారింకను పాకిస్తాన్ నుండి, కాల్వలనుగూడ భవనము వెచ్చింపవలసి వచ్చుచున్నది.

చెన్న నగరమున మరలముల సంఖ్య అధికముగ నుండుట కి, అభివృద్ధిపరచుట మొదలై సీతీయే కారణము. మొదలై సీతీయే సంఖ్యకముగ పరిష్కరింపవలెననుటకు, మరలముల సంఖ్య అధికముగ్గి. ఇందుకుగాను కార్పొరేషను వారి ప్రయత్నములు సాలోచించుచున్నారు. తగినంత ధనమును, మరలముల కార్పొరేషనువారి తమ భూములలో వచ్చు భూమిలలో పరిశుభ్ర మొనర్చెదరు. ప్రెయిరీ వృక్షుల మొదలగు అభివృద్ధి పరచుట సదరు భూమి యజమానుల స్వయముగా పరిశుభ్రముగ పరిశుభ్రమై చాల భాగమునందును. అందుచే వారు గూడ, వానిని కార్పొరేషనువారికి న్యాయమునకు వచ్చుటకు ప్రయోచించిన సామ్యము నొసగిరి, వానిని పరిశుభ్రమునకును పరిశుభ్రముగ నున్నాడు అని స్థితిగాను నుకువును ప్రవర్తనము తెరచిరి.

పిమ్మట డాక్టరు యు. రామారావుగారు నగరాలోగ్గము నభివృద్ధిపరచుటకు అను విషయమును గురించి యువస్వస్థిం చును, ప్రజలకు పరిశుభ్రమును జలమును, పాలను సప్లై చేయవలె నని హెచ్చరించిరి.

వెడ్డిఉడ్ బెగారు ఇండియా పయనము

"శ్యాటర్ రివ్యూ"

(రూటరు)

లండన్, అక్టోబరు 22: వెడ్డిఉడ్ బెగారి ఇండియా పయనము కలవరపెట్టుచున్నది. సైమనుకమిషనులు తమకు ఎన్నగలేన అన్నచో వారితప్పులేదు.

మరల ఎన్నికలు

త్వరలో మరల ఎన్నికలు జరుగనని లామడ్ బార్నిగారన్న యూపాలను ఈపత్రిక ప్రకటించుచున్నది. ఏకాగ్రములచే ఎన్నికలుజరుగనని ప్రశ్నించుచున్నది. తనకేమియు స్ఫురించుగా లేదట. అయితే భారతదేశ సమస్యనుగూర్చి ఎన్నికలు రా వచ్చుననుచున్నది.

కృతజ్ఞత

వి. వి. యల్. నరసింహాచార్యులుగారు బందరునుండి న్యాయమూర్తి-ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ సెనేటు ఎన్నికల లో నాకు సహాయముచేసి నన్ను సెనేటుమెంబరుగా చేరిన విత్తులందరకు నా కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనముల నర్పించు చున్నాను.

వాతావరణ నిర్ధార

1929 సం॥ అక్టోబరు 14 న తేది సోమవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	ము		ము		ము	ము	ము	ము	ము
	కర్ 24	గంటలలో	కర్ 24	గంటలలో	కర్ 24	గంటలలో	కర్ 24	గంటలలో	కర్ 24
గోపాల్ పూర్	90	75	...	8.8	+	5.7			
విశాఖపట్టణము	94	77	...	6.2	+	4.6			
కాకినాడ	94	76	...	5.0	+	3.2			
మచిలీపట్టణము	92	77	...	4.5	+	2.7			
కర్నూలు	93	74	...	2.9	+	1.4			
బళ్లారి	87	71	0.9	4.7	+	2.9			
అనంతపురం	2.8	+	0.8			
కడప	92	77	...	2.7	+	0.9			
నెల్లూరు	94	78	...	4.2	+	2.9			
మద్రాసు	93	78	...	1.3	—	1.5			
కడపూరు	93	74	...	2.3	+	0.6			
తెలూరు	91	73	...	8.7	+	1.7			
నీలము	91	74	...	2.6	—	0.1			
కోయంబత్తూరు	86	69	...	0.6	—	1.2			
తిరుచనాపల్లి	93	75	...	7.8	+	5.6			
నాగపట్టణము	89	77	...	2.0	+	0.5			
మధుర	95	75	0.1	1.1	—	1.2			
పాంబక్	88	79	...	1.3	+	0.5			
పాలంకోట	0.7	—	0.1			
తిరువేండ్రము	83	76	...	6.7	+	4.2			
కొచ్చిన్	84	77	+	11.7	+	8.1			
కాళికట్టు	89	74	...	7.1	+	3.7			
మంగళూరు	85	78	0.1	14.2	+	11.8			
బెంగళూరు	83	65	+	3.0	—	0.1			
మేర్కాత	75	80	...	4.5	+	1.1			
కొడైకనాల్	65	50	0.7	2.8	—	1.1			
మామూర్	71	50	...	2.0					

సర్కారులు:—కాకినాడలో ముప్పు పలవగానున్నది. పగటివేడిమి మొదలు 6 డిగ్రీలు ఎక్కువ.
డక్కన్:—బళ్లారిలో 0.9" వర్షం చెను. బళ్లారిలో పగటివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.
కర్నూలు:—శీతోష్ణస్థితి కొంచెము ఎక్కువగా యున్నది.

పి. ఆర్. చిదంబర అయ్యర్,
సహాయవాతావరణ ప్రజ్ఞుడు.

నూజివీడు తాలూకాలో
వైస్ ప్రెసిడెంటు ఎన్నిక.
ఈ నెల ఒకటవ తేదీన జరిగిన నూజివీడు తాలూకా బోర్డు మీటింగు నందు వైస్ ప్రెసిడెంటు యొన్నిక జరిగెను. ప్రజాసౌత్తేకవర్తనలను దానధర్మ నిరతులను, ఉదార హృదయులను నందమూరు గ్రామాధికారియు నగు శ్రీయుతులు గూడ వల్లి చెన్నయ్యగారు వైస్ ప్రెసిడెంటుగా నుండవలెనని సభ్యులచే యేక గ్రీవముగ యెన్నుకొబడిరి. బోర్డుయొక్క సక్రమపాలనమునకును, తాలూకా వాస్తవ్యుల సర్వతోముఖాభివృద్ధికిని యీ యవకాశమును వినియోగించుకొని వీరు నిరంతరకృషి యొనర్చెదరని విశ్వసించవచ్చును. (ఒకరైతు)

ధాన్యముల ధరలు

(9-10-1929)

మంచీబియ్యము		పస్తా 1-కి	రు. అ. పై.
రంగూను "పైమలు"	164	పానులు	
రంగూను "సాల్ మిల్లు"	"	"	
బెజవాడ "డిల్లి" (పాతవి)	"	"	15 12 9
ఉప్పుడుబియ్యము			
ఉప్పుడుబియ్యము	164	పానులు మిషన్	12 12 9
బియ్యము నూక			
రంగూన్	ఏ 1	200	" 15 0 9
"	ఏ 2	"	18 12 9
"	ఏ 3	"	18 0 9
"	బి 1	"	14 8 9
"	బి 2	"	13 8 9
"	బి 3	"	12 8 9
"	సి 1	"	18 0 9
"	సి 2	"	12 0 9
"	సి 3	"	11 12 9
సింగపూరు	ఏ 1	240	"
వైగోన్	నెం 1	215	" 15 8 9
గోధుమలు			
కండువా	205	"	17 0 9
కాయధాన్యములు			
చిక్కుడుగింజలు (నూజివీ)	174	"	
బటాణీ గింజలు	205	"	16 14 9
"	164	"	18 10 9
ఎజ్జి బీన్లు	195	"	12 8 9
కందులు (అర)	205	"	15 0 9
కందిపప్పు (కలకత్త)	"	"	20 0 9
" (కామ్మరు)	"	"	21 0 9
మినుములు (రాయగూరు)	225	"	17 12 9
" (రాజనంగ)	225	"	18 0 9
పెసలు (బొంబాయి)	200	పానులు	18 0 9
" (సింగపూరు)	200	"	15 0 9
శనగలు (రంగూన్)	195	"	18 8 9
" (కరాచి)	205	"	21 0 9

ఆంధ్ర శబ్దచింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త.—పారసంది రామశాస్త్రిలుగారు
ఆంధ్రవాఙ్మయమునందలి ప్రథమకవి యగు నన్నయభట్టాగారు రచించిన ఆంధ్రవాఙ్మయమున కిది చక్కని తెలుగు వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి నన్నయభట్టాగారు మూలములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్రభారత లక్ష్యముల నుదాహరించుచు వ్రాయబడి, అపూర్వమగు వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి నన్నయభట్టాగారు కాదనునారి వాదము లన్నియు సప్రమాణముగ ఖండింబడినవి. భాషాసేవకు తెల్లగు ముఖ్యముగా చూడదగిన విశేషము లెన్నియో కలవు.
మొ 0-12-0. పోస్ట్ పేజు.
ఆంధ్రప్రదేశ్ అక్టోబరు 7 తంబు కెట్టివీధి, మద్రాసు,

ప్రకటన

తూర్పు గోదావరిజిల్లా రాజోలుతాలూకా, కట్టుంగ గ్రామ కాపురములను తేటు పేటవెంకటరెడ్డిగారి పంతులుగారి భార్య చెంకటరెడ్డిగారి యందుమూలముగా యావత్తుండికి తెలియపర్చునది యేమనగా నా భర్తగారు వ్రాసియిచ్చిన అధికారప్రకారం నేను ఒకటివనిని పెంచుకుని అతనికి వెంకట రామారావు అనుపేరు పెట్టుకుని వున్నాను. సదరు నా దత్తత కుమార్తె చెంకటరామారావుకు గుమారు 7, 8 సంవత్సరములనుంచి దేహభాయిలను మతినిమిత్తము చేడిపోయినది మాకు తూర్పు గోదావరిజిల్లా అనులాపురం తాలూకా రాజోలు తాలూకాలోనున్న పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా తణుకు తాలూకా ఎర్నూడం తాలూకాలోనున్న యీనాం జిత్తయతీ భూములు వుండివున్నవి. సదరు భూములు అవహరించడపు దురుద్దేశ్యముతో మతి నిరములేక తిరుగుచున్న సదరు రామారావుచేత ఎవరైనను ఎట్టి దస్తావేజులు కవుక్కు ప్రాసోటువ్రాయించుకున్నాను వ్రాయించుకొనదలంచినను అవి చెల్ల నేరవనినీ నాతాలూకాజురులను బయండుచేయ నేరవనినీ నా తాలూకా వ్యవహారములు యావత్తు చక్క పెట్టుటకు నా కుమార్తె ఫీలుఖానా హను మా యమ్మకు జనరల్ పవర్ ఆఫ్ అటర్నీ యివ్వబడి ఆమెవల్ల వ్యవహరింపబడుచున్నవనినీ అందువల్ల ఆమె సంతకములుగాని నా సంతకములుగాని లేనికాగితములు చెల్ల నేరవనినీ యిది వరలో మావల్ల ట్రాన్సాక్షన్లు, దస్తావేజులు వ్రాయబడియుండ లేదనినీ సదరు రామారావు వ్రాసియిచ్చినాడనే దస్తావేజులు వగైరాలకు ఎట్టి ప్రతిఫలము ముట్టనేరదనినీ తెలుసుకొనవలెను.

పేట వెంకటరెడ్డిగారి
కట్టుంగ ఆశ్రేయపురం పోస్టు, తూర్పుగోదావరిజిల్లా

రేపల్లె డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 269/08 E. P. 29.

వాది:—చింతల రంగమ్మ,
యెదిరి

ప్రతివాది:—చింతల శ్రీరాములు.

వాదితరపున నోటీసు:—యీనాంబరు మనవల్లి డిక్రీలో హామీగయింపు స్థిరాస్థిని విక్రయ ప్రకటనలు నియమించుట కున్నా. ట్రెజిట్రీ డిక్రీ ప్రామాణ్యము చేయగలందులకున్నా, వాడి పాటపాడుకొనుటకు పర్మిషన్ నిమిత్తమున్న కోర్టుగా నోటీసు నిమిత్తం 30-10-29 తేదీకి వేసినారు. హాజరయి ఆక్షేపణలు యున్న యెడల తెల్పుట నేది.

కె. వి. సుబ్రహ్మణ్యం,
వాదితరపున ప్లీడరు.

కడచిన 50 సంవత్సరములు

క్రిందట నుంచి

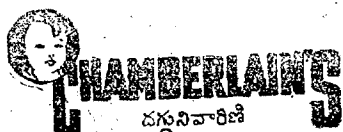
ప్రపంచమందంతటను పిల్లలకు దగ్గునివారణ కొఱకు.

చాంబర్లెన్ కౌఫ్ రెమిడి

నే యుపయోగించుచున్నాను. గొంతులోని, చక్కలి గింతలు, రాత్రి వచ్చు దగ్గులు, కింక వాయువులు, జలు బులు అభివృద్ధిచేసి అపాయకరము యిన్ఫ్లూయెంజా మొదలగు విషవాయువులకు లోనుగానుండా కాపాడును. సంతోషముగా నేవింపచున్నాను. విషపురితమయిన దినుసు తెల్వయు యిందు చేరియుండలేదు.

చాంబర్లెన్ దగ్గు నివారిణి
CHAMBERLAIN MEDICINE Co.
Des Moines, Iowa U. S. A.
ఇందులో ఘటపదార్థములు చేరుటలేదు.

బెజవాడ ఆంధ్రసభలు

ఏర్పాటులు సత్వరముగ జరుగుట
బెజవాడ, అక్టోబరు 14:—ఆన్లైన్ సంఘ కార్యదర్శి నల్లూరి పాపయ్యగారు యిట్లు తిలకిస్తూ నంపుచున్నారు:—
ఆంధ్రసభలు నవంబరు 3 వ తేదీన ప్రారంభమగును. ఏర్పాటులు సత్వరముగ జరుగుచున్నవి. బెజవాడయందలి వైశ్య వర్తకులు సభాదినములయందు అతిథులగు భోజనభర్తలను బహుశః భరింతురు. బెజవాడ యందత్వంత ఉత్సాహము ప్రబలియున్నది.

సంయుక్త రాష్ట్రములలో
మహాత్ముని సంచారము

ఇంతవరకు లక్షరూపాయలు లభించెను
గోరకుపూరుఁ బహారాభి బస్తీ, గోండా జిల్లాలలో మహాత్ముని సంచారము పూర్తియైనది. వెనుకకు మాయానుసంచారమున లభించిన 20,000 గాక నిపుడంతవరకు లక్షరూపాయలు లభించెను. సంచారము చాల జయప్రదముగా జరిగినది ఆచార్య కృపాలినిగారు వివరించిరి. (ప్రీ. వెస్.)

భారతగీతముల క్లాసులు

మైలాపూరునందు తెరువబడుట
ఈనెల 18 తేదీన మైలాపూరు తూర్పు మాడివిధిలో గల వాణిక్య మండలమునందు సి. ఎస్. ముత్తుగంగ మొదలియారుగారి యధ్యక్షతక్రింద భారతగీతముల క్లాసులు తెరువబడెను. ఇట్లుపైని ప్రతి ఆదివారమున ఉదయము 8 గంటలనుండి 10 గంటలవరకు ఇ. కృష్ణఅయ్యర్ బి. ఎ. బి. ఎల్. గారు యీ క్లాసులను జరుపుచుందురు. ఈ గీతములను నేర్చుకొనదలచు బాలబాలికలు అను నామములను ఎం. భక్తవత్సలం 1/14 నన్నధిపతి, మైలాపూరు అను చిరునామాకు ఈనెల 20 తేదీ లోపున తెలియజేయుట నేను.

లాహోరునందు
బంగాలిలభయము

పోలీసువారు క్రొత్తవారిని పరిశోధించుట
లాహోరు, అక్టోబరు 11:—లాహోరు పోలీసువారు నిన్ను పురములోనికి వచ్చిబోయేడి క్రొత్తవారందరిని వెదుక సాగిరి. బజారులలో కనబడిన నూతనవస్త్రపులందరిని ముఖ్యముగ బంగాలీవారిని పోలీసువారు అనేక ప్రశ్నలువేసి పరిశోధించుచున్నారు. ప్రమాదకరముగ వ్యక్తులు కొందరు లాహోరునకు రానున్నారని యితర రాష్ట్రములనుండి వార్త వచ్చినట్లున్నది. గత రెండు వత్సరములలో బాంబులుపడి ఆల్లరిజరిగిన దసరా ఉత్సవము యిపుడు కాంతముగ జరిగిపోయెను. హిందూ హోరల్లు ప్రతికే నేటినుండి ఉదయము ప్రచురింపబడుచున్నది. వెల అరణాప తగ్గించబడినది. (ప్రీ. వెస్.)

గుంటూరు గానసభలు

సుప్రసిద్ధ గాయకుల సమావేశము
(స్వకీయవిలేఖరి)
గుంటూరు, అక్టో 14:—ఈవారము గుంటూరులో గానసభలు జరుపుటకు యేర్పాటు జేయబడెను. ఏడురోజులు యీదినున వరుసను పాటకచ్చేరిలు జరుగును. (1) బలిజేపల్లి సీతారామయ్యగారి గాత్రపాట (2) నాగరాజరావుగారి నేణు (3) పురాణం కనకయ్యకృష్ణగారి గాత్రపాట (4) ద్వారం వెంకటస్వామినాయుడుగారి ఫిడలు (5) పర్యతనేని వీరయ్య చౌదరిగారి గాత్రము (6) నాగన్నగారి నాగస్వరం. 7) తెంబ యి వైద్యవాధయ్యగారు లేక బెంగులూరు తాయపాట. కీ! శ్రీ! ఆంధ్రరాష్ట్ర గోపాలకృష్ణయ్యగారి పేరన సంగీత పరివత్సభ నోకటి గుంటూరుపురమున స్థాపిత ముద్దేశం: రి. జిల్లా లోని గానకళాభిమానులందరు వచ్చి సభలయందు పాల్గొని జయప్రదముగ నెరవేర్చెదరని నమ్ముచున్నాను. మొదటిసభ నేడుజరుగును. తిరిగి ఆదివారమువరకు వైన దెలిపినవరుసను జరుగును.

జామోలార్ గారి
సమితి మొలములు

216 చాంబర్లెన్, డి.ఎ.ఎ.ఎ.ఎ.

సిక్కుసమితి సమావేశము

కాంగ్రెసులో చేరువయ్యమై వివాదము.

ప్రతికూలురు సభలో అల్లరిచేయుట

ఎట్టినిర్ణయము గావించకయే సభ ముగింపబడెను
విలాపూరు, అక్టోబరు 12:—సిక్కుసమితి అధ్యక్షులగు సర్దారు తారాసింగుగారు నేటిదినము ఇచ్చటికి వచ్చిరి. గొప్ప ఊరేగింపు జరిగెను. సిక్కులు కాంగ్రెసునందు చేరి పనిచేయ నలయునా లేక ప్రత్యేకసంస్థగ నుండవలయునా అను విషయమై నిర్ధారణ మొనర్చుటకే సమావేశము జరుపబడినది. సిక్కులు కాంగ్రెసును బహిష్కరించవలయునని కరకప్రభులు పంది పెట్టబడెను.

సర్దారు తారాసింగు గారు మహాసభను ఆధ్యక్షతవహించిరి. అధ్యక్షోపన్యాసమున సింగుగారు నైఋతిని పేరము ఖండించిరి. నైఋతివేదిక హిందువులకు మహమ్మదీయులకు కుదిరిన ఒడంబడికయనియు, సిక్కుల హక్కులు ఈ నివేదికయందు గౌరవించబడలేదనియు, సిక్కులను నూటికి 80 చొప్పున ప్రాతినిధ్యముండవలయు ననియు చెప్పిరి. తాను కాంగ్రెసు బహిష్కారమును ఆమోదించినట్లుగ ఆధ్యక్షులు చెప్పెను.

తీలాపూరు, అక్టోబరు 13:—కాంగ్రెసునందు సిక్కులు చేరు విషయమై ఆలోచించుటకు 11 నందు సభ్యులతో ఒక మధ్యవర్తి సంఘ మేర్పరుపబడెను. కాని మా ప్రయత్నము లన్నియు నిష్ఫలమౌజనమయ్యెను. విషయ నిర్ణయ సంఘమున కాంగ్రెసునందు చేరవలయునను ఉపహాసముపై పెద్ద తగాదా ఏర్పడెను. కాని కడపకు ఆమోదించబడెను. ప్రతికూల వారుయిమాత్రము ఈనిర్ణయమునకుంగీకరింపక మధ్యవర్తి సంఘము వారి ఫలహోలను ఆపింపక మహాసభయందు పల్లెరిచేయు సంగత్యించుకొనిరి. మహాసభ మధ్యాహ్నము సకల శక్తిమైంపును ప్రతికూల పక్షమువారు పెద్ద అల్లరిచేయు మొదలిడిరి. అల్లరిచేయు నిశ్చయించుకొనినట్లు అధ్యక్షులనుమహా తిలకిసిరి. కాంతిని సాపించుటకు గావించబడిన ప్రయత్నములన్నియు విఫలములగుటచే కాలనిర్ణయము లేక అధ్యక్షుడు సభను ఆపుచుచేసెను. (ప్రీ. వెస్.)

జిన్సీవా కార్మికసమావేశము

యన్. యం. జోషీగారితో సంప్రదింపు

బొంబాయి, అక్టోబరు 11:—ఆసియాఖండమునకు చేరిన దేశములలో కార్మిక పరిస్థితులు బాగుపరచు ఆవశ్యకతను గుర్తించి జిన్సీవాసమావేశము వారు విరల పరిస్థితులు బాగుపరచక పోయిన యీ దేశములందు కార్మికులు ను సాగ్రహదర్శులు అవలంబించుట తలస్థించునని తెలిపిరి అని యీ సత్సరమున జిన్సీవా కార్మిక సమావేశమునకు ప్రతినిధిగా వెళ్ళిన యన్. యం. జోషీగారు తెలిపిరి. కార్మికులు కొందరు విట్టి కమిషనును బహిష్కరించుచుదియుండుట జోషీగారికి ఆశ్చర్యము పుట్టించెను. కార్మికులు తమ పరిస్థితుల బాగుపరచుకొనవలెనని యీ తరుణము జారవిడువరాదని శ్రీయుత జోషీగారు నుడిపిరి. విట్టి కమిషను అధ్యక్షులును సభ్యులును, యన్. యస్. నెహ్రూ అను స్త్రీయరునందు కరాచీకి వెళ్ళిరి. (అ. ప్రీ.)

బందరు నబార్డునేటు జడ్జి కోర్టులో

E. P; 11/1929.

పిటిషనురు:—లింగం నాగభూషణం,

యెదిరి

కెడీటరులు:—లింగం బాపయ్య వగైరాలు
అన 1920 సం॥ 5-౧౧ నెంబరు 80-వ నెక్ట్ ప్రరం వైన ఉదహరింపబడిన పిటిషనురు 5-11-29 వ తేదీన సాత్ వెంటగా డిక్రీలు చేయబడినాడు. అఫీషియల్ గా అప్పాయింట్ చేయబడినది. డిక్రీలు కామెంట్ బక్ త్వరము. కెడీటరులు తమతమ యిములను రుజువుచేసుకొను సదరు అఫీషియల్ గానిరుగారి యెదుటికి హాజరుగుటను ఇదుమూలముగా తెలియపర్చడమోది.

బందరు } సి. వరదరాజులు,
8-10-29 } నబార్డునేటు జడ్జి.

మహమ్మదీయ పట్టణముల సంఘము:-
ఖా. బ. మీర్ హుసేన్ డిక్ గారు మద్రాసు రాజధానిలో మహమ్మదీయ పట్టణముల సంఘమును ఏర్పాటుచేయుటకు నిశ్చయించిరి. కాసనపల్లిలోను తెలితెరస్థానిక సంస్థలందును మహమ్మదీయులకులైన ప్రాతినిధ్యమును సంపాదించు యాసంఘమునకు ముఖ్యోద్యోగము.

సెంట్రల్ లేబరు బోర్డు:- ప్రాసునంగుల విమలబతి యూనియనుల ప్రతినిధులసభనిన్న మద్రాసునందు బి. వివరావుగారి యధ్యక్షతక్రింద సమావేశమై సెంట్రలులేబరు బోర్డును ఏర్పాటుచేయుటకుఁబట్టి చర్చించి రాజోవుసభలోఁ బట్టిబోర్డును నియమించుటకు నిశ్చయింపబడెను. ఈ సభవారు కార్మికమిమనుతో సహకారము సలుపవలెననియే అభిప్రాయపడుచున్నారు.

శ్రీ గోవిందరాయ నాట్యమండలి

ప్రధాన రంగమాన్ మండలాంగ్రహభవారు శ్రీ గోవిందరాయ నాట్యమండలివారిని తమనాటకముల ప్రదర్శించుటకు ఆహ్వానించిరి. ఆంగ్రహభవము ప్రసిద్ధిపడసిన యీ నాట్యమండలివారు 1930 జనవరినెల మొదటివారములో రంగమాన్ పల్లి తమ ప్రదర్శనములను బాగాజేతపు ఆంధ్రులకుఁబడ మాప సెంచివారు.

కొత్తపల్లి లక్ష్మయ్య,
కార్యదర్శి-ఆంధ్ర నాటక కళాపరిషత్తు

శ్రీదుర్గాకళామందిరము, బెజవాడ

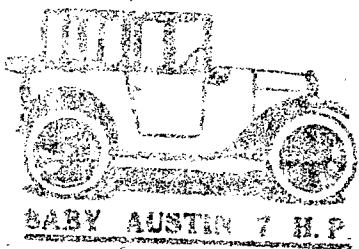
ఈ మందిరమునందు నెలలవారం రెండవ తేదీ మొదలంబ్రాహ్మణీయాది సభలు జరుగనున్నవి నాటకరంగ నలమును తగిన యువకరణములతో నుంకరింపవలసి యున్నది. ఈ కారణముల వలనను నితర కారణముల వలనను ఆంగ్రహభవ సమయమునందు నాటక ప్రదర్శనములకై కళామందిరమును నితరుల కీయజాలనందులకు మన్నింప గోరుచున్నాను.

కా. నాగేశ్వరరావు.

జతీంద్రదాసుగారి శ్రాద్ధదినము

కలకత్తా, అకో:- కాసుగారి శ్రాద్ధతంత్రునిన్నను కాంతముగ జరిగిపోయినది. అనేకవేలమంది వేదల కన్నదానము జరిగెను. వనేక సందేశములు వచ్చినవి. (ప్రీ. పే.)

ఆస్టిన్ 7 ఆమోఘమైన కార్లు

BABY AUSTIN 7 H.P.

అది లెక్కలేని పేరుంటులచే మూయబడినది.

ఆస్టిన్ స్పార్ట్ రివారింగుండి లై సెన్నును పొంది ఆమెరికా, ప్రాన్సు అండు జర్మనీ మొదలగు దేశములందు వేసవేలు వారులు తెయారు చేయబడుచున్నవి.

మర గాలను సెప్టెంబరు 50 మైల్ల దూరము అంతకు పైగాచే పోవును. అది అంత నాశక్తిమైనదిగా నుండుట కోసకే ప్రస్తుతము ఇండియాందు వేసకవేలు కారులు నడుచుచున్నవి.

తెంకూరు, మైసూరు, ఉదకమండల మొదలగు స్థలములందు బిగ దస్సా దీనియందు ప్రయాణమొనర్చుట నిశ్చయముగా అభ్యుత్తర అధునికము.

ప్రస్తుతము మేలైన స్పొరింగ్ తో తయారైన మాడెలును చెరువాలకులకు తగినది.

కచ్చినముగా ముద్రాకారము కారులు యియ్యబడును.

The South Indian Motor Co.
MOUNT ROAD, MADRAS.

కర్ణాటకములో విదేశవస్త్ర

బహిష్కారము

అన్ని పట్టణములలోని గుడ్డల వర్తకులు విదేశవస్త్రములు తెప్పించమని వాగ్దానముచేయుట గోకాక్, అక్టోబరు 11:- ఈ పట్టణమున బహిరంగ సభలో నుపన్యసించి శ్రీయుత జయరామ్ దాసు దొలత్ రామ్ గారు (అఖిలభారత విదేశవస్త్ర బహిష్కరణసంఘ కార్యదర్శి) కర్ణాటకములో తన ప్రచారమును ముగించెను. వారి ప్రచారములో దొలత్ రామ్ గారు ధర్వార్, హుబ్లీ, బల్సారి, గడగ్, బాగల్ కోట్, బిజ్జూర్, డెల్ గామ్, గోకాక్ పట్టణములను సందర్శించెను. శ్రీయుత గంగాధరరావు దేశపాండేగారు దొలత్ రామ్ గారు ప్రచారముచేసినంతకాలము వారితో నుండిరి. అన్ని ప్రదేశములలోను వారు బహిరంగ సభలను జరిపిరి. కొన్ని స్థలములలో విద్యార్థి సభలకుఁబడ చేసిరి. మొత్తమువిదేశ కర్ణాటక రాష్ట్రము విదేశవస్త్ర బహిష్కరణమునకు సుముఖముగానే యున్నదని చెప్పవలెను, చాల ప్రదేశములందుండి గుడ్డలవర్తకులు తమొక్కసారిగా విదేశవస్త్రములను తెప్పించుట మానజాలరునియు, క్రమక్రమముగా మానెదరునియు చెప్పిరి. క్రమక్రమముగా తగ్గించి ఆరునెలలలో సంపూర్ణముగా మాని వేసెదమని. హుబ్లీ, బాగల్ కోట్ వర్తకులు చెప్పిరి. అన్ని పట్టణములలోని బట్టలవర్తకులు ముందంచేసి, తక్షణమే విదేశవస్త్రములను తెప్పించ మానెదమని వాగ్దానములనిచ్చిరి.

ఈ రోజున జయరామ్ దాసుగారు గోకాక్ నుండి బొంబాయి వెళ్లెదరు. (ప్రీ. పే.)

మైసూరు అసెంబ్లీ

దశరాసమావేశము

మైసూరు, అక్టోబరు 14:- మైసూరు ప్రతినిధుల అసెంబ్లీ దశరాసమావేశము నేడు మధ్యాహ్నము జగన్ మోహన్ సాధమునందు ప్రారంభమయ్యెను. దివాన్ మిర్జా ఇస్మాయిలుగారు మైసూరు సంస్థానమునకు రాజప్రతినిధిగారి రాకగూర్చిచెప్పుమా మైసూరుప్రజలు వై రాయిగారికి తగిన ఆహ్వానము నొసగవలెనని నుడివీరి. ఆరికవిషయమునందును, గ్రామపంచాయతీ, యిత్రిగే వను, రై త్వలు, విద్యుచ్ఛక్తి, వ్యవసాయ, విద్య, పరిశ్రమవాణిజ్యకాఖలును అభివృద్ధిపరచుటకుగాను ప్రభుత్వమువారు అవలంబింపవలసిన మార్గములు దివానుగారు సభవారికి నూచించిరి. గత వత్సరపు ఆరికపరిస్థితి చాలాబాగుండెనని తెలుపుటకు నేను సంతసించుచున్నానని దివాను మీర్జా గారు తెలిపిరి. మైసూరు సంస్థానము విద్యాభివృద్ధిగూర్చి ఉపన్యసించుచు కొన్ని పాఠశాలలందు ప్రస్తుతము జరుపబడు రాట్నముతరగతులు సాగించుటకు ప్రభుత్వమువారు ఉద్దేశించిరియు యింకా 10 గ్రామబల్లయందు యీ రాట్నపు తరగతులు నియమించుటకు ఉత్తరవు నొసగబడెనని దివానుగారు తెలిపిరి. నీటివసతులు కల్పించుటకు ప్రభుత్వమువారు తగిన ప్రయత్నములు సలుపుచున్నారని విరు నుడివీరి.

యూదులు-మగ్గోనాలుగారు

రుగ్గీ, అక్టోబరు 12:- పల్లెప్రయ్యలలో పున్న రాణమునకు యూదులు తోడ్పడినందులకెంతయు మగ్గోనాలుగారు యభినందించిరి. పల్లెప్రయ్యను విచారణసంఘము నిర్మాతకముగ నుండుననిరి. పల్లెప్రయ్యలో ఇటీవల జరిగిన అల్లరుల నెట్లుదర్దు బాటు జేసినదీ దెలిపిరి.

తిరువల్లూరు శ్రీ వీరరాఘవస్వామి లాటరీ

హిందూదేశమందంతటను లాటరీ టిక్కెట్లును అమ్ముటకును, కన్ వాసుచేయుటకును ఏజంట్లు కావలెను. టిక్కెట్లు 1 కి రు. 1 చొప్పున పుస్తకము 1 కి 11 టిక్కెట్లుగల 5 పుస్తకములలోని 55 టిక్కెట్లు విక్రయించునట్టివారికి 100-కి 15 చొప్పున అనగా 5 పుస్తకములకు రు. 7/8-కి మామిదవ్వవలెను.

మరియార్థము లాటరీబోర్డు ప్రజలలో విలాసమునకును ఉత్తరములు లాటరీబోర్డు కార్యదర్శులకును పంపవలెను. తిరువల్లూరు శ్రీ వీరరాఘవస్వామి లాటరీ:- టిక్కెట్లు మద్రాసు, ఎన్ ప్లనేసులో నున్న ఇండియన్ ఇండస్ట్రీయల్స్ నడ్డ ప్రతిదినం ఉదయం 8 గంటలు మొదలు సాయంత్రము 8 గంటలవరకు విక్రయించవలెను. వివరములకు కార్యదర్శులపేర వ్రాయవలెను:-

వి. వి. శ్రీనివాస అయ్యంగార్ పోషకులు.

రావుసాహేబు: పి. వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు బి. వ. అధ్యక్షులు

1000 రూపాయలకు మించిన ఫలితము.

మీరు కనీశ్యమునకు, పండితునకు, విద్యకునకు, దళితాస్త్రపారంగతునకు, సర్వకా సంతోషచిత్తులకు, భాగవతోత్తమునకు, భాగ్యవంతులకు, బాధలదీనయెడల, స్త్రీలవ్యభావాదులకు, పద్మినీ, చిత్రినీ, రాత్రినీ, శిఖినీ, మున్నగు స్త్రీకాతులక్షణములకు, స్త్రీల వివేకవర్తికానులు, శిశువదన, శుభరక్షదత్తి, ఆచారపదత్తి, ప్రాంతాత్మికపదత్తి మున్నగు వంతులకొంది విషయము తెలిసిగొనగోరువదల, మీ స్త్రీలకు పతిభక్తి, శర్మసేన, కత్తివత్సాధర్మములు కేసుపోషణము, స్త్రీలవ్య పుండులగునవి కానుచున్న కొర నడలు మీ బిడ్డలకు బాల్యమునుండియే ప్రపంచపాపములన్నియు దెలిపి తెలిసిగొనగోరిగా జేయవలెనదల శ్రీ వీరికాపురమహారాజు

శరీరాధీశులకు దాసరి లక్ష్మణ కవిగారిచే 14 సంవత్సరములనుండి మహా శ్రమకోర్చి పనుకూర్చ జరిగి

పద్మనరత్నాకరము

కొని తెనివీరిర చదివి జన్మమును సార్థకముజేసికొనును.

ఇంత సన్నయభిట్టు మొదలు కంటి కి రేలేలింగమువరకును కారివలెన గల కవిరాజుల ప్రబంధ రాజములయందలి పదు పుస్తకములతో మొదలుచుకు ముటియూ వీరిశృంగాధర్మ క్తి వై రాస్వాది సందర్భములయందును గల పద్యరత్నములు శుభకాంక్షి యేర్పూర్చు కవిరాజు క్రమముగా ఆరాస్వాదిక సంఖ్యతో ముద్రింపబడినవి

ఈ గ్రంథము కల్పవృక్షమునందలియు ప్రతియింటు నుండదగినదని యు దీనివిలువ యంతయుని చెప్పకగలము కానియును దీనివలన ఆంధ్రభాషకు తరియింపబడాలనదియు మైదాను ప్రసిద్ధియైతొని పండితాగ్రేవర్తలును పదభిప్రాయము లిచ్చియున్నాడు. 1000 రూపాయల సెలవుచేసినను ప్రపంచములోనున్న ప్రబంధములన్నిటి సారమును గ్రహించజాలకు కావున దీనిని పొందినవారెల్లయును జయ్యయాసాయకులకు వింపిన ఫలితము బొందగలకు దీనిని గురించి ఎంతయుని వ్రాయగలము. ఈ గ్రంథము ప్రతిమానవునికేరీయెందును ప్రతిపుస్తక భాందాగారమునందు ప్రతి గణపతియకు ఉండి తీరగలయును.

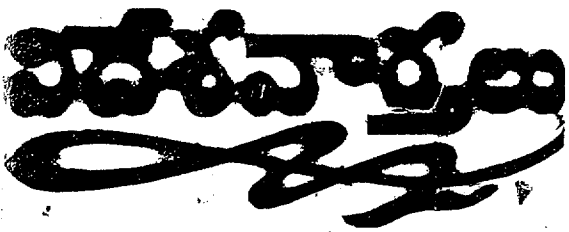
1, 2, భాగములు 800 పుటలు పుక్ కాల్గిపోయెను. వెల రు. 8-8-0 మాత్రమే.

3, 4, భాగములు 800 పుటలు ముద్రింపబడుచున్నవి. వెల రు. 8-8-0 మాత్రమే.

ప్రస్తుతము 1, 2, భాగములుకొనినవారికి 3, 4, భాగములు 2 రూపాయల కే తంగబడును. లోక్కుభిక్తుల ప్రశ్నలకు, ఇది యితరగ్రంథములనుండినికాదనియు దీని విల అయ్యభివ్యుక్తన పరిపా వదనయు మిగిలినాదాకే స్వాధ్యయమున దలచకమానదు. ముటియూ దీనిని కన్నులపండుకొని పెన్నిధివలె నివృత్తధర్మమున కాచ కొనవలసి యై రు. మామ పూచీయెడు కావ్యము.

చిరునామా: దాసరి లక్ష్మణస్వామి,

శ్రీవర్ధన రత్నాకర కార్యస్థానము మేనేజరు, పితాపురం, (గోదావరిజిల్లా.)

ఆస్ట్రేలియా ఎన్నికలు

ప్రధానామాత్యుడగు బ్రూసుగారి మంత్రులు
చాలమంది ఓడిపోయిరి

బ్రూసుగారి కింతవరకు ప్రత్యర్థికంటే
400 ఓట్లు తక్కువ

(రూటరు)

లండన్, ఆక్టోబరు 14:—సిడ్నీ వార్త లిట్లు చెబుతున్నవి, బ్రూసుగారు గెల్వెడరని జెప్పుటకు ఇంకను విలులేదు. భయముగ నేయున్నది. ఆయన మంత్రులు చాలమంది ఓడిపోయిరి. క్రొత్త పార్లమెంటులో ప్రాయశః 44 కార్మిక సభ్యులు 16 గురు జాతీయవాదులు 10 కంట్రీపక్షము ముగ్గురు ఇండిపెండెంటు సేవనలిప్టులు 1 కంట్రీ ప్రాగ్రెసివు ఒక ఇండిపెండెంటు సభ్యులను ఉండవచ్చును.

జినీవా కార్మికసభ

వ్యవహార మార్గిపోవుట

(రూటరు)

జినీవా, ఆక్టోబరు 14:—జినీవాలో జరుగు కార్మిక మహాసభకు యజమానుల తరపున లండనునుండి పి. హెచ్. బ్రౌన్సుగారిని యజమానుల ప్రతినిధిగా నియమించుట తగదని చెబుతుటకు లండనులోయన్న ఇండియా స్టీము సావిగేషను కంపెనీ మ్యూనేజింగ్ డైరెక్టరు ఎర్నాకరుగారు జినీవాకువచ్చిరి. 17 తేదీ నీవిషయమును విచారణనైనది. నాకలమీద రోజు 1 కి కి గంటలు పనిచేయుట యజమానుల కిష్టములేనందున ఎటులయినను సభను భగ్నుముచేయుటకు యజమానులు సభలో పాల్గొనుట మానిరనుచున్నారు. నాకావ్యాపార వర్గములపారి సభలోపాల్గొను సంస్థలతో జెసికొన్న ఒడంబడిక ప్రకారము ప్రతి నిధుల వెన్నుకొనవలెనని తీర్మానించినది ని యజమానులనిరాక తెంచి సభలో పాల్గొనలేదు. దీనివలన ఆశ్చర్యమువోచెను. సభ సాగుచు నేయున్నది.

భారత జాతీయవాదులు

కార్మిక ప్రభుత్వ ప్రయత్నములు

భారత జాతీయవాదులను విడదీయనెంచుట

(బీమునర్విసు)

లండన్, ఆక్టోబరు 13:—కార్మిక ప్రభుత్వమువారు భారతజాతీయవాదులను విడదీయ ప్రయత్నించుచున్నారు. గాన సమాపరాక్ అని లండను భారతజాతీయ మహాసభ కాఖివారు హెచ్చరించుచున్నారు. కాంగ్రెసు సంఘములు జాతీయసంస్థలు మోసపాక అప్రమత్తతతో మెలగవలె ననుచున్నవి. వీరెవరును చహస్వరాయబారముల నంగీకరింపరాదని హితవొసగుచున్నా

రు. చివరకు ఏమిచేయగలము. అయిపోయినదానికి వగచిన లాభమేమియని పరాధీనత కంగీకరింప రాదనుచున్నాడు.

డెయిలీ టెలిగ్రాఫ్ పత్రిక విలేఖరి కలకత్తానుండి నేనుగుప్తా ముఖాన్ చంద్రబోసుగార్లకు భిన్నాభిప్రాయము లేర్పడినవని చెబుతున్నాడు. చాలతీవ్రమగు భిన్నాభిప్రాయములే యనుచున్నాడు. ఇతర రాష్ట్రములందుగూడ ఇట్టి భిన్నాభిప్రాయ మున్నదనుచున్నాడు. బెంగాలులో ఆప్రాంతము లందును, “రైటు వింగ్” లెఫ్టువింగ్ పక్షమువారికి భేదములు పాడము చున్నవనుచున్నాడు. కాని బెంగాలురాకల అంతగా ఏమియు లేదనుచున్నాడు.

రాంశే మగ్డొనాల్లుగారి

ప్రకటనము

(వైరెస్)

రుగ్బీ, ఆక్టో 13:—విదేశాంగ సంబంధసభవారు ఇచ్చిన విందు సందర్భమున న్యూయార్కులో మగ్డొనాల్లుగారి రిట్లు ప్రకటించిరి. హూవరుగారితో నే గావించిన సంభాషణలను ప్రపంచముంతట పరివేష్టించిన మాతనభావము పీరికింకను చెలియక పోవుటచేతను, దోపక పోవుటచేతను ఇట్లు అనుమానపడుచున్నాడు.

ఎవరికి వారే ఒడంబడికలను జేసికొనురోజులు పోయినవి. సమాధానముచే అందరును గూడి ఒడంబడికను గావించుకొని ప్రపంచమునకు తోడ్పడుచున్నా రిప్పుడు. బహిరంగ రాజ్యాంగ రాయబారములు ప్రారంభమైనవని వారి కింకను గోచరింప లేదు. లేనిచో అట్లు అనుమానించి యుండరు.

మనసులో ప్రాత ఆలోచనలు ఊహలు చిరస్థాయిగ ఆక్రమించుకొని యుండును. వాటిని మరచుటకుగాని, తొలగించుకొనుటకుగాని చాలకష్టము. ఏదో ఒక సంగతున్నదని అచాకొనట భయపడుట ఆచారమై పోయినది. మాకు నాకాదళమే ప్రాణాధారము. మాప్రాణము లన్నియు నిలుచుట కదే ప్రధానము. సదా సముద్రము మీదనే బ్రతుకువారము. మాది చిన్నదీప్తము. యూరపు మాగుమ్మముమందర నున్నది. మంచికో చెడ్డకో మాసామ్రాజ్యపంపులన్నియు ప్రపంచము నలుముఖముల పాతినవి. మాకు తిండి పైనుండి దిగుమతి గావలసి యున్నవి. ఒకనెల సముద్రమును ముట్టడించిలేని మేము మలమల మాడిపోవుదుము. సముద్రమే మాకు శరణ్యము. మమ్ములను రక్షించునది అట్టి సమయమున మానాకాదళమును తగ్గించితిమేని బ్రిటిషు ప్రజలు ఎంతయు భయపడుదురు. వారిని శాంతింప జేయుట కష్టము. మా నాకలన్న ఎంత ప్రేమయో చూడుడు. ఓరిమి, సుహృద్భావమును మీరు గ్రహించుటకు ఈసంగతి నంతట మీకు చెబుతున్నాడను. అదర్భములు క్రియారూపమును చాల్చునటుల జేయుటకు హూవరుగారును నేను వారమురోజులనుండి ప్రయత్నించుచుంటిమి. త్వరలో ప్రజలు స్నేహముతో పోటీ సభ్యులు రని నమ్ముచున్నాడను. త్రికరణశుద్ధితోను న్యాయముతోను ప్రవర్తించిన శాంతిగల్గినని జాతులిప్పుడే విశ్వసించుచున్నవి. అట్లా విశ్వసించిన కొంచెము ప్రమాదమునకు తయారు గావలసివచ్చే. మేముట్లు తయారుగనే యున్నారము. లేపు మగ్డొనాల్లుగారు కనడాకు పయనమయ్యెదరు.

సార్యభౌముని జ్యేష్ఠసోదరి ఆరోగ్యము ఇంకను భయముగనే యున్నదట.

మిత్రప్రభువు 88 వ ఏట చనిపోయెను. మే 24 తేదీని సామ్రాజ్య దివసముగ నేర్పరిచిన దితడే.

లండను నాకాదళ నిర్ణయసభ

ఇటలీ ప్రభుత్వము

(వైరెస్)

రుగ్బీ, ఆక్టోబరు 13:—లండనులో జనవరి మాసమున జరుగు నాకాదళ నిర్ణయసభకు బంపిన ఆహ్వానమును ఇటలీ ప్రభుత్వము ఎట్టి యభ్యంతరము లేకుండ ఆహ్వానించి పాల్గొనుటకు నిశ్చయించెను. జలాంతర్గాములను గూర్చి గూడ చర్చింపదలచుకొన్నది.

యునై టెడు స్టేట్సు ప్రభుత్వముగూడ ఆహ్వానము నంగీకరించెను. అన్నిరకముల నాకలసంఖ్యను నిర్ణయించుటకు వాషింగ్టన్ ఒడంబడికను సంతకము జేసినవారందరును ఒప్పుకొనెదరని ఆశించుచున్నాడు.

ఆంగ్లో అమెరికను రాయబారము

(వైరెస్)

రుగ్బీ, ఆక్టోబరు 11:—దొంగసారాయి వ్యాపారము నుండి నాకాదళ నిర్ణయమును హోవరుగారితో మగ్డొనాల్లుగారు చర్చించిరి. అన్ని విషయములను రెండు ప్రభుత్వముల వారును చర్చించవలెనని తీర్మానించుకొనిరి. డాన్, మగ్డొనాల్లుగారు గావించినటులే సంభాషణలను జరుపవలె ననిరని డెయిలీ హెరాల్డు పత్రిక చెబుతున్నది.

క్రూయిజరునుగూర్చి మగ్డొనాల్లుగారు అమెరికాకు వచ్చుటకు ముందుగ జరిగినటులే మాట్లాడవలెనట. ఇది జరుగుటకుముందుగ మగ్డొనాల్లుగారు తిరిగివచ్చి ఆసధికారులతో మాట్లాడి ఒకమార్గమును ఏర్పరచి అప్రకారము నడుచుట కేర్పాటు జేసెదరనుచున్నది.

ఆంగ్లో సోవియటు ఒడంబడిక

సోవియటు ప్రభుత్వ మంగీకరించుట

(వైరెస్)

రుగ్బీ, ఆక్టోబరు 13:—లండనుకు హెండర్సను గారును డొంగలవెస్సీగారును ఆంగ్లోసోవియటు రాయబారములు ప్రారంభమగుటకు అనలంబించు విధానము విషయమై సంతకముజేసికొన్న ఒడంబడికను సోవియటు ప్రభుత్వము వారంగీకరించినని నార్వేలోయున్న సోవియటు మంత్రికి చెలికిరి. బ్రిటిషువారికి చెలియునిమిత్ర మిట్లుజేసిరట.

ఆర్ 101 నాకా విమానము 14 తేదీని పయనము ప్రారంభమగును.

“ఇంపీరియలు ప్రిఫరెన్సు యుద్ధము”

(రూటరు)

భారతీయులు జాతీయ ఆశయములన్నిటిని అంగీకరించి బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు గుర్తించినగాని ఇంపీరియలు ప్రిఫరెన్సు యుద్ధమును నెంతమాత్రము అంగీకరించువారము గాముని బ్రిటనులో భారతవర్తకసభలో ఉపాధ్యక్షుడు చెలిమజేసెను.

బెల్గ్రేడు మంత్రిక నెలిల్ మేరికు హెండర్సను మంత్రిగ నియమించుటకు సార్యభౌము డంగీకరించెను.

జీవితమునందు నూతనమార్గమున ప్రవేశించిదానిని సార్థకపరచుకొనుడు

“సిద్ధ కల్ప మ క ర ధ్వ జ” (రిజిస్టర్)

ఒకబుడియందు ప్రశస్తమైన బంగారుగని గలదు. ప్రాచ్యదేశము నందున్న గొప్పనరముల టూనిక్ మొండివ్యాధు లన్నిటికిని అద్వితీయమైన నివారిణి. అనేక కాన్ఫరెన్సులందు వస్తుప్రదర్శనములందు బంగారు పతకములు, మొదటితరగతి యోగ్యతాపత్రములు యివ్వబడినవి. మొదటన కెక్కువ పనిగలవారి కిది నిజమైన సరప్రసాదము. రక్తమును పరిశుద్ధపరచుటయందు అసమానమైనది. పూర్తిగా నుదము గలుగుటకు కావలసిన 60 మాత్రముల బుడ్డి 1-కి ధర 10 లు మాత్రమే. (వి. పి. చార్జి ప్రత్యేకము)

నరము మొదడు, శరీరము, మొదలగునవి

మా ఆయుర్వేదరత్న పండిత డాక్టర్ ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యులవారి

గుప్రసిద్ధమైన ఔషధములను పాటుచే వృద్ధియగును.

మ హా చంద నా ది తైల ము

మిక్కిలి శక్తిగల మొదడు సంబంధమైన టూనిక్. జ్ఞాపకశక్తి లేకపోవుట, మొదడు శీకాకు, విచారము, చూపులోపము, కండ్లముంట, తలనొప్పి పుట్టె, చర్మసంబంధమైన ఇతరవ్యాధులు వగైరాలకు మిక్కిలి గుణకరమైనది. 1-నెలకు సరిపావు 12 ఔన్సులగుల బుడ్డి 1-కి రు 5-0-0.

వివరములకు ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయవలెను:—మద్రాసు ఆయుర్వేదిక్ ఫార్మసి, లిమిటెడ్.,

ధారాళమైన పద్ధతులపై పనిచేయుటకు హిందూదేశము నందంతటను ఏకట్లు కావలెను.

పొట్టుబాక్సు నెం 151.

మేనేజరు: వి. రఘుపతి, బి. ఏ., బి. ఎల్.

తెలివిలాసము “కల్పం”

ఆర్థిక విచారణసంఘము

కార్యదర్శిగారి ప్రకటన

కృష్ణా గోదావరిజిల్లాల సెటిల్మెంటు ఆర్థికవిచారణ సంఘకార్యదర్శిగారి టిట్లు వ్రాయుచున్నారు. 31-12-29 తేదీకి యీ సంఘనివేదిక మద్రాసు శాసనసభవారికి దాఖలుచేయవలసి యున్నది. ప్రక్కవలె పత్రములను గైకొన్న గ్రామోద్యోగులు, తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షులు, వివిధసంఘముల అధ్యక్షులును, కార్యదర్శులును, తదితరులును ఆ ప్రశ్నలకు జవాబులను పనిరాబోవు సవంబరు 1వ తేదీలోపున యీ సంఘమునకు చేరునట్లు పంపవలయును.

సేమకములములు నమ్మకమైన సొమ్ములు సంత్పత్తిచే

దనిచో, సొమ్ము వాపసు యివ్వబడును. క్యాటలాగు ఇనాం.

బొంబాయి జ్యూయలరీమార్కెట్, 94 చె నాబజారు రోడ్డు,

సాపుకారుపేట, మద్రాసు,

దుర్గపూజా ఉత్సవములు

అసన్యాలలో హిందువులు మహమ్మదీయులు

కొట్టుకొనుట

కలకత్తా, అక్టోబరు 18:—కలకత్తాలో దుర్గపూజా ఉత్సవములన్నియు శాంతముగ జరిగినవి. అసన్యాలనందు మాత్రము హిందువుల ఊరేగింపును మహమ్మదీయులు అడ్డగించుటచే కొట్లాట జరిగెను. కొంతమంది మరణించిరిని తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

చంద్రా నర్సరీతోటలు- నేలం జంక్షన్

8 సం॥ అంటుమామిడిచెట్లు, నిమ్మ, నారంజి, చక్కోత్రి డజన్ రు 7½. జామ, దాలిమ, అంజూరు, అంగూర్, సులాబి, క్రొటన్ను, పూలచెట్లు డజన్ రు 5. వ్యదేశ తర్కారీ, పూలచెట్లు, వ్యదేశ తర్కారీ, ఫలవృక్షచెట్లు, ప్రతిదినుసు 24 పాకెట్లు రు 2½. Ditto 12 పాకెట్లు రు 1½. క్యాటలాగు ఇనాం. Chandra Nursery, P. O. Salem Junction.

కృష్ణా ఫార్మసి, బెజవాడ

శ్రీపాద. కృష్ణమూరి శాస్త్రీగారిచే అయుర్వేద్యోగ్య ధములన్నియు విరివిగా తయారుచేయబడి మునిసిపాల్టీల తాలూకాబోర్డులు మొదలగు గొప్ప గొప్ప సంస్థలకు సప్లయ యుటకు సిద్ధముగ నున్నవి. 10-1

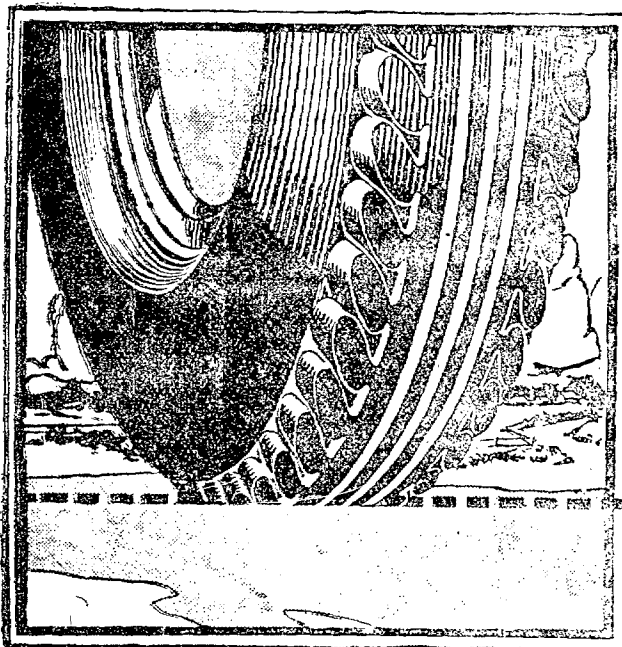
గొప్ప లాభము

4

"శిల్ప వంటి మజిలిస్తు"

దొరలు మిక్కిలి ప్రీతిగా వాడుచున్నారు. అక్కరలేనివో డబ్బు వాపసు పంపెదము. ప్రసిద్ధిజెందిన మజిలీ స్టని మీకు తెలిసియే యుండును. లా డన్ వారు ప్రశంసించినవి.

12 గజముల తాను 6 కమాజులగును రూ 7-8-0
12 మూర మద్దులొల్లు చీర నాజాగుడోర్యాలు 4-0-0
15 ,, మెడగల పనితనము 6 మీజాలుగలపెట్టె 9-0-0
పట్టువి 5 కమాజులుగలపెట్టె 16 ,, మెడగలవి. 10-0-0
ఏదైనా వ్రాసిన పంపెదము. క్యాటలాగు యినాం. గుప్తా అండుకో, చికాకోల్. గంజాం జిల్లా,

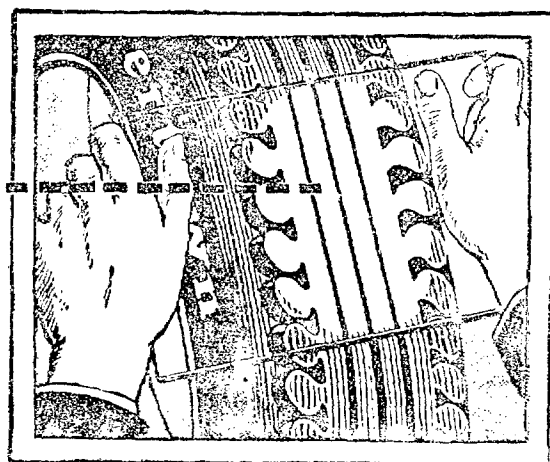

చిన్న పరిశీలనచే తెలియును

రోడ్డుపైన చక్కగా

అంటుకొనిపోవునట్టి

తైరు

గుడ్ రిచ్ తైరులు దీర్ఘకాలమువరకు మన్నుటకు, సమముగా పోవుటకు అనేక కారణములలో నొకటి వాటర్ కూరే—ఈ ప్రత్యేక పద్ధతి ప్రతితైరునకు మధ్యభాగమునందును వెలుపలను గల పూర్తి అల్లికకాడవరకు ఏక రీతిగా దృఢముగా నుండునట్లు చేయుచున్నది.

గుడ్ రిచ్ తైరులు బాటపైన పోవునప్పుడు మధ్యభాగమందు సాగి బరువంతయు యిరు పార్శ్వములమీద మోపుకొనును. ఈ అద్వి తీయమైన గుడ్ రిచ్ తైరు బాటపైన పోవు నప్పుడు నిజముగా గట్టిగా అంటుకొని, బారుడు బొత్తిగా లేకుండునట్లు, చేసి, అద్భుతముగా మన్నుటకు తోడ్పడుచున్నది.

గుడ్ రిచ్ తైరుల నమ్రతను ఈ ప్రకారము పరిశీలింపుడు ఒక సీసా ముక్కను తీసుకొని బాటపైన సాగునట్లు సాగునంతవరకు తైరున కేసి నొక్కుడు. మధ్యభాగమునందు పల్లము పడిన గీతలు తైరు లెట్లు వంగునట్లు చేయునది తెలియును. తైర్లు స్వల్పముగా నైనను వంకర చేయబడక బాటను గట్టిగా అంటుకొనును. యిరుపార్శ్వములమీదనే బరువు మోసికొనిపో బడుచున్నది. మధ్యభాగము సాగకపోయిన యిరుపార్శ్వముల వంకరచేయబడి, అసమముగా అఱిగిపోవును. గుడ్ రిచ్ చాలదూరమువరకు పోవునట్లు, సాఖ్యముగా నుండుటకును, భద్రము కొరకును నిర్మించబడినది.

Best in the long run

Goodrich New non-skid Tyres

శీమజవ్రతి దినుసులు

శ్రీ తాతా శ్రీ వైద్యనాథ మహాదేవ

శుక్రబంధు

మద్రాసు శాసనసభ ప్రశ్నోత్తరములు

కృష్ణా రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు

జి. ఆర్. ప్రేమయ్యగారు

ప్ర:—(ఏ) గుంటూరు జిల్లాలో ప్రతి తాలూకా యందును గల గ్రామములెన్ని?

(బి) వీటిలో నెన్ని గ్రామములు 1. కృష్ణా రిజర్వాయరు 2. రొంపేరు 3. గుండ్లకమ్మ ప్రాజెక్టులయొక్క ఫలితమును బొందును?

(సి) ఈ ప్రాజెక్టులను ప్రభుత్వమువారెప్పుడు కొనసాగించెదరు?

(డి) ప్రాజెక్టు మరతులకింద పట్టల గ్రాంటును ప్రభుత్వమువారి రెవెన్యూలయొక్క గావించియుండిరి?

(ఇ) పూర్వములేనే ప్రభుత్వమువారు ప్రాజెక్టు మరతుల కింద భూమి గ్రాంటును యిప్పజేల గావించునా?

జ:—(ఏ) అకారాది పరిస్థితులను తయారుచేయు బడిన గ్రామములపట్టికను చూడండి.

(బి) కృష్ణా రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు ఫలితమునుబొందు గ్రామములసంఖ్య (జమీందారీ, ఆగ్రహారం, గ్రామములతో కలిపి):—సత్తెనపల్లి తాలూకా 65, గుంటూరు 99, నరసారాపు చేరు 58, బాపట్ల 67, తెనాలి 5, ఒంగోలు 49.

రొంపేరు ప్రాజెక్టు ఫలితమునుబొందు గ్రామములసంఖ్య బాపట్ల తాలూకాలో 20 గుండ్లకమ్మ ప్రాజెక్టు ఫలితమును బొందు గ్రామముల సంఖ్య ఒంగోలు తాలూకాలో 17.

(సి) కృష్ణా రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు విచారణ కావేరి మెట్టారు ప్రాజెక్టు పూర్తియైన సేగాని ప్రారంభింపబడును. రొంపేరు ప్రాజెక్టు పూర్తి గావించబడినది. గుండ్లకమ్మ ప్రాజెక్టు విషయమున ఆనకట్ట పడేసేపబడిన స్థలములయొద్ద నీటికొలతలు అయిచేయువరకు పరిశీలనపడవలసినదిగా ప్రభుత్వమువారికి వలసే యుత్తరవు గావించిరి. ఈ కొలతలయొక్క ఫలితములు తెలుగుకోబడి యెప్పి మేట్లు పరిశీలనపడి పరిశీలనపడువరకును ప్రాజెక్టు ప్రారంభింపబడునని చెప్పుటకు సాధ్యపడును.

(డి) 1. కృష్ణా రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు (ఏ) గుంటూరు, సత్తెనపల్లి, ఒంగోలు తాలూకా:—15-12-1908 తేది నుండి.

2. రొంపేరు ప్రాజెక్టు:—6-10-1908 తేది నుండి.

3. గుండ్లకమ్మ ప్రాజెక్టు:—31-8-1915 తేది నుండి.

(ఇ) అట్టిపట్టాలు గ్రాంటు కాబడుటకు ప్రభుత్వము వారు నిషేధింప లేదు.

తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో వ్యవసాయ

డెమాన్డ్స్ నిర్ల పని

కె. వి. ఆర్. స్వామిగారు.

ప్ర:—(ఏ) గత సంవత్సరమున తూర్పు గోదావరిలో వ్యవసాయ డెమాన్డ్స్ నిర్ల చే దర్శింపబడిన గ్రామములెన్ని?

(బి) ఆ గ్రామములలో జరుపబడిన కార్య మెట్టిది?

జ:—(ఏ) నూటవలుబడియారు.

(బి) ఎరి, అరటి, చెరుకుగడల, పంటలయభివృద్ధికి నూతనపద్ధతులు ప్రదర్శింపబడుట.

సైదాపేట తాలూకాబోర్డునుండి కొందరు

గుమాస్తాలను బదిలీచేయుట

సి. ఎస్. ముత్తరంగమనలియారుగారు

ప్ర:—(ఏ) చంగల్వట్టు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు ముందుగా సైదాపేట తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షునిసలహా వై కొనకుండ 21-8-29 తేదిన తాలూకాబోర్డు గుమాస్తాలనిరువురును బదిలీ చేయుట నిజమేనా?

(బి) తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడు సదరు గుమాస్తాల బదిలీకి తన అయివృత్తను డెలివరేషను, జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు సదరు గుమాస్తాలను విడుదలచేయవలసినదిగా బలవంతపెట్టెనా?

(సి) అటుపిమ్మట ప్రభుత్వమువారు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుని ఆజ్ఞను నున్నింపవలసినదిగా తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షునిపతతిమూలమున యుత్తరవు గావించిరా? అట్లయినచో, ఎందుచే?

(డి) అటుతరువాత తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుని నుండి యొక సమాధానము ప్రభుత్వమువారికి చేరినదా?

(ఇ) యిందువై ప్రభుత్వమువారి కేసునిశ్చయించిరి—

(ఎఫ్) ఉత్తర ప్రభుత్వములను ప్రభుత్వమువారు సభ యొగుట పెట్టెనరా?

(జి):—(ఏ) అవును. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడు ముందుగా సలహా గావించుట కవకాశము లేకుండనే రిపోర్టుగావించెను.

(బి) అవును.

(సి) అవును. జిల్లాబోర్డు, తాలూకాబోర్డు, అధ్యక్షుల మధ్య అభిప్రాయభేద ముదయించునపుడే, తాలూకాబోర్డు గుమాస్తాలబదిలీ విషయమున జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుని యుత్తరవులు నున్నింపబడవలసిన నిబంధనగలదు.

(డి) అవును.

(ఇ). ప్రభుత్వమువారు తమయుత్తరవును పునర్విచారించ నిరాకరించిరి.

(ఎఫ్). లేదు.

TEXACO

మేలైన రకము

మోటారు చమురులు, గ్రీజులు, పారిశ్రామికచమురులు, జిన్నింగ్ చమురులు, ఇంజను చమురులు ప్రతి పనికి ఉపయోగకరమైన లూబ్రికేంట్లు.

41, మూకర్ నల్లముత్తువీధి, మద్రాసు.

THE TEXAS COMPANY (INDIA) Ltd.,
Bombay, Madras, Etc.,

టి. ఆర్. శర్మ, విజయనగరం, ఉత్తరసర్కారులకు సోల్ ఏజెంట్లు.

ఏజెంట్లు కావలెను.

కేవిగేటరు లేక కేడియమ్ వాటర్ బార్ల నమ్ముటకు ఏ జెంట్లు కావలెను. నీటికి పోయిన గుణములను చేకూర్చుగలదు. ప్రతి ఇంటియందు, వ్యాపారస్థలమునందును కొనవలసినది. ఆ రోగ్యమును చేకూర్చును. విశ్వవిద్యాలయాదికారులచేతను వైద్య శిఖాముఖులచే నామోదింపబడినది.

వివరములు:—

సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటింగ్ ఏజెంట్లు,
HABIB AZIZ & Co.,
3741, Khutbiguda, Hyderabad, Deccan.

బరంపురం

ఖారామసాలా స్వర్ణ కేతకి

బజారులో విక్రయింపబడు అన్నిరకముల కన్న ప్రశస్తమయినది. సువాసన, రుచి, పరిశుభ్రతలకు గ్యారంటీ యివ్వబడును. పొగాకు పరిశుభ్రముగా శాస్త్రోక్తముగా శుభ్రపర్చి యున్నాము.

తూ 40 లు పాను 1 కి రూ 1-0-0
పక్కాచూర, సుగంధస్నానమాడి, మిఠాయిసాలా పర్లకులకు మంచి కమిషన్ యివ్వబడును. మావద్ద రోరుకును,

కాళ్ల నీతారామస్వామి.

స్వర్ణ భండారము, బరంపురం. (గంజాం)

గగుర్పాటును గలిగించునట్టి

రెండు హై స్పీడ్లు

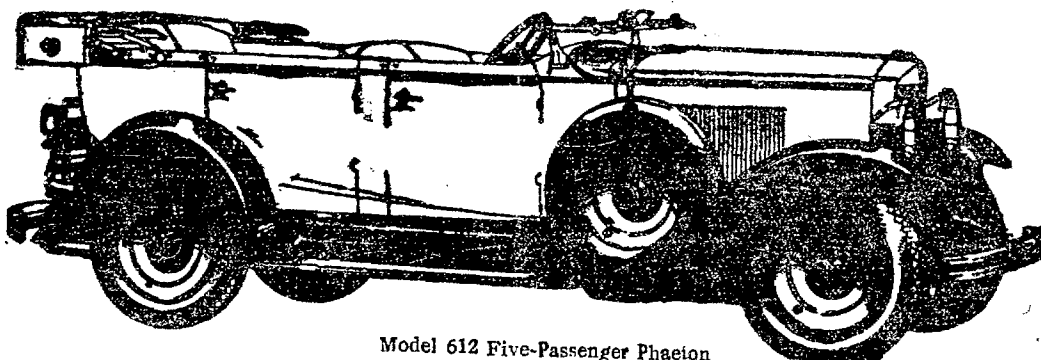
ఆహ్వానము:—గ్రహామ్-పేజ్ కార్లు వ్యాపించినచోట్లలో, మాతరపున పనిచేయుటకు యీలైనలో అసక్తిగల వర్తకులకు మంచి అవకాశము గలదు.

గ్రహామ్-పేజ్:—ఇంటర్ నేషనల్ కార్పొరేషన్ డిట్రాయిట్ - మిచిగాన్ - యు. ఎస్. ఎ.

(నాలుగు స్పీడ్లు ఫార్వర్డు, స్టాండ్డు గియర్ పిప్రు)

దీనియైన మోటారుకారులలో గ్రహామ్-పేజ్ ఆటలు, ఎనిమిగులు ప్రస్తుతందు ఋజువు పరచబడిన నాలుగు-స్పీడ్ ప్రాప్యమిషన్—2 హై స్పీడ్లతో సహా గగుర్పాటును గలిగించు నట్టిచేతనులే స్పష్టముగా తెలుసు కొనవలగుట. నాలుగువది (చాలకాలమువరకు ఉపయోగించబడనట్టి) నూతన నునుపును, వేగమును గలిగించుచున్నది. మూడవది (నిశ్చలమైన లోని గియరు) ప్రయాణ మొనర్చునప్పుడు నిట్రమైనగుట్టల నెక్కునప్పుడు త్వరిత గమనవేగమును గలిగించుచున్నది. గియరు పిప్రు ప్రమాణమైనది. మీరు రెండవదానిలో ప్రారంభించి, మూడవ దానికిపోయి, పిమ్మట నాలుగవదానికి పోయెదరు. మొదటిది భవిష్యదుపయోగమునకు నిలిపి పెట్టబడును, తక్షణమే వాడుటకు వలెగలదు, అయితే ఆరుదుగా పునయోగించబడుచున్నది. ఒకకారు మీ ఆధీనమునం దున్నది.

Joseph E. Graham
Robert E. Graham
Representatives

Model 612 Five-Passenger Phaeton

సోల్ డిస్ట్రిబ్యూటరులు:—పూడన్ బర్గ్ అండు కంపెనీ,

2/11, మాంటూరోడ్డు, మద్రాసు.

బ్రాంచీలు:—బెంగళూరు, ఉదకమండలం, సికింద్రాబాదు.

ట్రావెలింగు ప్రతినిధులు:—ఉత్తరజిల్లాలు:—టి. పి. వాట్సు ఎస్సెస్కోర్, హెడ్ క్వార్టర్సు, విశాఖపట్నం. దక్షిణజిల్లాలు:—టి. ఎన్. వెంకట్రామయ్యార్, ఎస్సెస్కోర్, హెడ్ క్వార్టర్సు, తిరుచినాపల్లి.

సీడెడ్ జిల్లాలు:—టి. హెచ్. పి. ఎడ్వర్డుస్, హెడ్ క్వార్టర్సు, బళ్లారి.

వెస్టర్నోర్సు:—కాప్టన్, ఏ. డన్నింగ్, హెడ్ క్వార్టర్సు, తిరువనంతపురం.

1701

GRAHAM-PAIGE

అంజక గారి-అద్భుత శక్తి

సత్యమును వెల్లడించుట ఎవరి కైనఁ జూపినా మనఁగా నుండు ననుట, లోక విదితము. నెల్లూరునకు పశ్చిమమున పదిమైళ్లలోనున్న మినగల్లు గ్రామమున నివసించు నేనొక కర్షకుడు. రెండున్నర సంవత్సరములకు పూర్వము నా భార్య ఏడవమాసపు గర్భవతిగా నుండెను. ఆదివ రొక జబ్బు తటస్థించెను. ఆజబ్బుమన కడుపు నొప్పి, గర్భవిచ్ఛిత్తి లక్షణములు, రక్తవిరేచనములుగలిగి చికిత్స పోయిన శరీరముతో మందమునుండి తదేకదీక్షతో జూచుట, భూ తాభివ్యవస్థ ర్తమానములను తెలుపుట, అనగా మనమేయూరిలో నే పనిని జేసినవనియు, జేయబోవుచున్నను, పూసగ్రచ్చినట్లు తానంతయు తెలుపుట మొదలగునవి గలిగి, నీరసించియుండెను. కొందరు డాక్టర్లను పిలిపించి మామగా వారు, హిస్టరీయా అని చెప్పిరి. కొందరు నాలుగువైపులు యిది ఒక గొప్ప గ్రహబాధ యని నిర్ధారణజేసిరి. కాని వైద్యమున కీవ్యాధి లాంగినదికాదు. ఈ గ్రహములపై నాకు నమ్మిక లేకపోయినను మా మేనమామగారగు చాటంకెడ్డి రామచంద్రారెడ్డి గారి ప్రోత్సాహమున నెల్లూరులో నున్న ప్రాథమిక అంజక గారి యొద్దకుబోయి, వారిని పిలిచి కొని వెచ్చితిని. వచ్చినరోజు సాయంకాలము రోగిని జూచుటకు వెంటనే నాయుంటికినచ్చిరి. ఇచ్చునప్పటికి రోగి తదేకదీక్షతో గ్రుడ్డుమీ చూచుచుండెను. తేచుటకు శక్తిలేని యారోగి అంజక గారినిమాడగానే మందముమీదనుండి చివుక్కునలేచి మార్పొని "యూజందాపు బాపడేనటరా నన్ను తెలిపినేది" అని మేము నెల్లూరులో బయలుదేరినదిమొదలు యింటికివచ్చుదనుక ఏమేమి యొనరించినదియుదెల్పి మానముమీంచెను. అంతట అంజక గారు ఒకగదిని కుభ్రముచేయించి కొంతవడి అందుగూర్చుండి వారే మేమో జపముచేసికొనుచుండ యారోగి కేకలిడుచు ఆగడిలోనికి పరుగెత్తి "నేనింకిక్కడండను, నేనువెళ్ళుతాను" అని పెద్దపెట్టిన నేడువసాగెను. అంతట అంజక గారు, యింకను నేత్రములునూసికొని తామేదియో జపించుచునే యుండిరి. అంతటారోగి "నాదేహములో ను మంటలెత్తుచున్నవి, బాబో నన్ను విడిస్తే నేనువెళ్ళుతాను అనిపలుకకొచ్చెను. అక్కడనున్న నేనును మా గ్రామములోని మరికొందరు పెద్దలును, ఆకృత్యపడి చూచుచుంటిమి. అంతట అంజక గారు గర్భవతులున్న యింట గ్రహములను మారణహోమాదికములు జేయగూడదు గావున ఆరు మాసములవరకు యీమెయందుగాని, ఇంకెవరి యందుగాని ప్రవేశంపకుండునట్లు నీకాజ్ఞ నిడుచున్నానని చెప్పి ఒకయంత్రమును కట్టెను. ఆయంత్రమును కట్టినతోడనే మార్పుబోయిన విధమున బడిపోయి ఒక అరగంట సేపటికి ఆమె మన స్వారకమునకు వచ్చెను. జరిగిన సంగతిని ఆదివసు ప్రశ్నింప తనకేమియు తెలియదని చెప్పెను. తెల్లవారుసరికి ఆమెకుండిన వ్యాధిలన్నియు బాగాయెను. కాని కొంచెము నీరసముగానున్నట్లుగలడెను. అంజక గారు రోగిగిరి తలంటి స్నానముజేయించి, భోజనమిడు శని చెప్పిరి. అట్లానప్పటినుండి అప్పటినుండియు సుఖముగానుండి గన మాసమున సుఖముగ శ్రీ శువును ప్రసవించెను. లది రోజు లై న పిమ్మట అనగా ఆరు మాస పూర్తియగు నప్పటికి తిరిగి యెమ్మ ప్రకారం ఆగ్రహము శనిది బాధింప జొచ్చెను. అపుడు నేను వ్యాపారరీత్యా యవమాళ్ల కై హుల్లీ ధార్యాడ, ప్రాంతములకేగి యుంటిని. నా భార్య అంజక గారియొద్ద కొక మనిషిని బంపి సంగతి తెల్పి వారిని బిలిచికొని రమ్మని బంపెను. వారు విధూతిని మాత్రమిచ్చి పంపి, తిరిగి నేను పయ్యవరకు ఏ యుండని చెప్పి పంపిరి. ప్రతినిత్యము దాని నుపయోగింప నారమురోజులకు నేనును గ్రామముజేరి దామర లోనున్న వారి యాశ్రమమునకుబోయి వారిని దోడ్కొని యి. వారువచ్చి అయిదురోజులు మా గ్రామముననుండి మాదికము లొనర్చిరి. అంతట ఆగ్రహమువలని బాధ పోయెను. ఇంతకు పూర్వము మాయూర ననేక బాలురను తమ బాధించుచుండిన ఆవయ్య మిపుడేనుయ్యోవో తెలిపి, నాటినుండియు నా భార్యయు బిడ్డయు సుఖముగా న్నిరు. గ్రామములో నిప్పటికిని నా బిడ్డను జూచినవారెల్ల వయ్యాన్ని చంపి పుట్టిన బిడ్డయని" పిలుచుచుందురు. ఇప్పుడు నా భార్య నిండు గర్భవతిగా నున్నది. ఆదివరకే లాటి బాధలుగానిలేవు. ఇట్లే అనేక గ్రహవికల్పలక్షణే నుజ్జ్వలలో అంజక గారు ప్రఖ్యాతిగాంచుచున్నారని వినుటకంతయు సంగతము. ఇట్టి విద్యావంతుడు మన ఆంగ్ల దేశీయుడగుట మన మందరమును వారికి తగు ప్రోత్సాహమునంగి యింకను వారి విద్యాశక్తిని అంగ్రదేశీయు లెక్కువగా ఉపయోగించుకొను నట్లు చేయుదురని ఆంగ్లదేశ సోదరులను నేను ప్రార్థించుచున్నాను. ఇట్టి శక్తి సామర్థ్యములు గలవారు మనలోనుండియు అట్టివారి సహాయమును బడయలేకపోవుట మిగుల శోచనీయము. ఇట్టి మహనీయుని విరిత్రలోని యాధారమును బయ్యరచుట యిప్పుడు మన భారత దేశముననున్న నీతికి మిగుల ఉపయోగకారియని మనవిచేయుచున్నాను. ప్రాథమిక అంజక గారిగర్వత్రై, నిగాడంబులై చూచుటకు యిట్టి శక్తి పేరి గలదాయని ప్రోచునట్లుండును. వీరింకను లేమ విద్యుల

నికి చెప్పి దేశీయులకు మేలొనర్తురు గాకయని నే నిర్ధించుచున్నాను.

బండి ఆదినారాయణ రెడ్డి.

రామమోహనఫార్మసీ,

బెజవాడ.

శ్రీమద ఔషధములు భస్మములు లేహములు చూర్ణములు మొదలగునవిన్నియు కమిటియోజనాన్వయముక్రింద సుప్రసిద్ధిగా జైద్యుల జలన తయారుచేయుచుబడి సిద్ధముగానున్నవి. కేటలాగు ఉచితము.

ప్రెసిడెంటు, సి. రాజగోపాలాచారి బి.వి. బియ్యం. కె. దశరథరామయ్య బి.వి. బియ్యం. బి. వెంకటప్పయ్య రిటైర్డ్ డిక్టరీ.

4 లక్షల రూపాయలు వెట్టుబడిచేత యూరు చేయబడిన నాటకము

ఏకులజడైనను భగవద్భక్తుడైన ఎల్లరిచే పూజింపబడును అను లోకోక్తిని నిరూపించు నాటకము.

బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరుల వ్యత్యాసమును పారదోలు నాటకము

తత్కాల దేశీయస్థితికి తగుమైన నాటకము.

శ్రీయుత ఎస్. జి. కిట్టప్పగారి గొప్పసంగీతగానములు ప్రారంభము మొదలు అంత్యమువరకు నిండిన గొప్ప నాటకము.

సి. కె. స్వ. య్య కంపెని వారు.

1929-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 28-వ తేదీ శనివారం మొదలు ఒకనెల పర్యంతం ప్రతిదినము రాత్రి 9-30 ఘంటలకున్న ప్రతిదినవారం సాయంత్రం 5-30 ఘంటలకున్న,

బెజవాడలో నవీననిర్మాణ శ్రీ దుర్గాకళామందిరమున

శ్రీ ఆండాల్ వివాహము

శ్రీ రామానుజుల వైభవము

అను రెండు దివ్యచరిత్రములను నాటకరూపమున ప్రదర్శింతురు.

శ్రీయుత ఎస్. జి. కిట్టప్పగారు—శ్రీఆండాల్, శ్రీరామానుజుల పాత్రలను ధరింతురు.

శ్రీలకు, పురుషులకు ప్రవేశకల్పములు:—రు. 3,2,1. అ.8. శ్రీలకు 4 నీట్లుగుబాక్కురు. 13.

స్థలము నిండినపెనుక టిక్కెట్లు అమ్మబడవు.

భగవంతుని చరిత్రము ప్రదర్శించుటచే నయచేసి లోన నుట్టులు వగైరాలు నాటకకాలయందు కల్పనకాదు. బాలురకు ఆర్థచార్జీలేదు. మొదటి తరగతిలో రిజర్వచేయకొనువాడు నీటు ఒకటికి రు. 4, ముందుగా యిచ్చి రిజర్వ చేసుకొనెను. దశావతార కథాసంగ్రహము (తెనుగు) పాటలతో రు. 2.

ముఖ్యగమనింపు:—ఈ నాటకమును ఇచ్చట 40 రోజులవరకు ప్రదర్శించి యేర్పాటుచేసియున్నాము. అచోపు నవంబరు నెల మొదటి తారీఖునుండి ఆంగ్లప్రావిన్సి యల్ కాన్ఫరెన్సును, ఖిద్దు ప్రదిర్శనమును శ్రీమద్భక్త సాంబశివయ్యనందు జరుగుటచే 27-10-29 తేదీతో ఖండితముగా నూకడపటి నాటకముని తెలుసుకొనప్రార్థింతురు. ఆ మదిదిన మే డాకంపెనీవారు బయటిప్రాంతానికి నిశ్చయముగా ప్రయాణ మయ్యెదరు.

వీలర్లు మోటారు కారు

బ్యాటరీలు

అన్ని విధములైన మోటారుకార్లకు అత్యంత ఉపయోగ మగు విలర్డ్ బ్యాటరీలు రబ్బరుమరలు లేక మానును వేరుచేయుట ఈ రెండు విధములైన బ్యాటరీలు అన్ని వ్యాపారస్థులవద్ద దొరకును. లేక ఈ క్రింద కనువరచిన కంపెనివారివద్ద నేరుగా తెప్పించుకొనవచ్చును.

ది క్రాంప్టన్ యింజనీరింగు కంపెనీ

(మద్రాసు) లిమిటెడ్.,

మా వేజులు:—బెప్టు అండు కంపెనీ, లిమిటెడ్., పోస్టుపాక్కు నెం. 205 శస్త్రులైనుచీఫ్, మద్రాసు.

AMRUTANJANI
THE BEST
INDIAN PAIN BALM
AMRUTANJANI DEPOT
Sole Proprietors: K. NAGESWARA RAO & CO., MADRAS

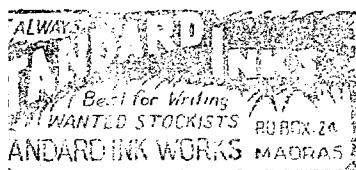
గట్టి చాయరంగునూలు

పూర్వమునుండి తియ్యబడిన గట్టిచాయ తొగరుమరుచాయ నూలురకమున్నూ నూతన నూలురకముల కలదు నూలున్నూ, నెం 20 మొదలుకొని నెం 150 బరు నూలువరకు తయారుచేయుచున్నాము. కావలయువారు ఆర్డరు వ్రాయించితే ధరలు సరసముగాను గట్టి చాయలగాను పంపబడును. శాంపిల్ ఆర్డరుకు వ్రాయును.

132

యల్. కే. మినాక్షి అయ్యర్,

గట్టిచాయనూలు జువుళివ్యాపారం, మహల్ పేటి, మధుర.

విజేట్లు కావలెను:—

మద్రాసు గవర్నమెంటు ఇంకు ఫ్యాక్టరీని మేము తీసుకొని మిక్కిలి శ్రేష్ఠతరమైన అన్ని గంకుల సిరాలు ధరలు తగ్గించి పంపిస్తున్నాము. వివరములకు ఈ దిగువనిలాసమునకు వ్రాయవలెను నరసింహం అందు కంపెనీ, లిమిటెడ్., 108 ఆర్మీయ్ కౌంటీ, మద్రాసు

శ్రీ లక్ష్మీజ్యోతి కంపెనీ, బెజవాడ - ఆంధ్రుల లక్ష్మీగృహము.

కల్పి కాదు.

మోసము లేదు.

మాద్రదర్శనశాలలో క్రొత్తరకముగాజులు, మెడగొలుసులు, రత్నములు, పచ్చలు, కంపులు పొదిగిననగలు, ఉంగరములు, కాళ్లగొలుసులు, బంగారు వెండిగొలుసులు, మరచెంబులు, పల్లెరములు, కాఫీసెట్లు ఎల్లవస్తువులను సద్ధముగా నుండును.

నవరసబంగారమునకు, ఛాచివెండికి, క్రొత్తమాదిరీలకు, చక్కని పనితనమునకు గ్యారంటీ.

116

విచ్చనివస్తువులను తిరిగిపొందదుము. సంపూర్ణతృప్తినిచ్చుటయే మా ప్రదేశ్యము. బంగారు వెండివస్తువులమీద ఎంగ్రేవింగ్ నగిషివనులు చేయించి యివ్వబడును.

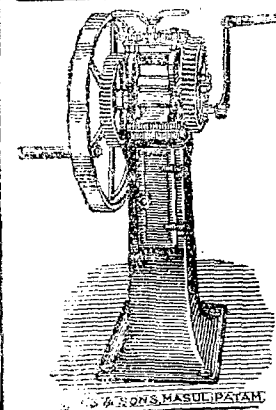
ప్రాప్తైటరు:—ఎర్నేని లక్ష్మీనారాయణచౌదరి.

మేలురకం పట్టుజువిళి

మానవ కాంక్షిపురం పట్టుచీరలు, ఫోవతులు, పరికిణీలు, రవికలు, ఖండవాల వస్త్రాదినులు మాసౌతమొగ్గములలో గట్టిచాయ వేసి పంపుచున్నాము. కావలసినవారు ఒకతూరి ఆర్డరిచ్చి తెప్పించి, చూడగోరవచ్చు.

పి. వి. ఈశ్వరరావు,

పట్టుజువిళి వర్తకులు, హాథునన్ పేట, కంచి

రేకులమిషనులు

ఇది నగల పనిచేయువారి కు పయోగపడును. రూల్స్ టెంపరుకాంతి విశేషకాలముపయోగించినను తగ్గనేరదు. ప్రతిపట్టా మందును యేజంట్లు కావలెను.

సి. హెచ్. శోభనాచలం,

అండ్ సన్సు.

చిలకలూడిపాస్టు, మచిలీపట్నం

మాన సోల్లాసి నీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

చల సులభము! (పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణ మధికము!

శరీరములో ఉష్ణాధికముచే కలిగెడి వైత్యకాకల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరచి, ఆపురింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యంగు బలమయము, సిక్కిలు, పార్శ్వములు, శీరస్సు, వ్రేళ్లు, అగులు పెందలగునానియందు గలిగెడి నొప్పులను బోగొట్టి నేమానును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనే మాన్పును. ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మనుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

విరునామా:—

(93)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా

మీకు సంతానం, అనర్థకం,

అనవసరం, అయితే

'కాంట్రా సెప్టిన్'

ఒక్కటే

నిరపాయమైన, అమోఘమైన

ఉపాయం

ఉపయోగించండి!! తెలుగుంది.

వెద్దవెద్దడాక్టర్లచే పొగడ్త గన

16 మోతాదుల ట్యూబు రూ. 1-12-0

ట్యూబులకు, ఇతర విషయాలకు, ఈ దిగువవిరునామా వ్రాయండి.

ది సోషల్ వైజీన్ సిండికేట్.

1/3 అంపర్స్ వీధి, (ఇంగ్లీషు ట్యాక్సీ కంపెనీ వద్ద బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

మీకు ఇది జోసరం

కో-ఆయర్ వెంట్రుకలకు శాశ్వతముగా చేయును. రు 2. నపుంసకత్వం నరముల బలహీనత ధన్యతలయం, 42